ไม้รอบบ้านอธิการบดี

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง







ไม้รอบบ้านอธิการบดี

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

"ร่มรื่น ร่มเย็น รอบบ้าน"



ไม้รอบบ้านอธิการบดี
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ISBN : 978-974-9766-35-4

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง 2552

จำนวน 2,000 เล่ม

"จัดพิมพ์เผยแพร่เพื่อส่งเสริมให้ รักต้นไม้ รักสิ่งแวดล้อม รักธรรมชาติ"

ผู้จัดทำ : รศ.ดร.วันชัย ศิริชนะ, ดร.มัชฌิมา นราดิศร, จันทรารักษ์ โตวรานนท์
กัญหา หยุ่นตระกูล, ประดิษฐ์ หม่อมศรี

ภาพ : รศ.ดร.วันชัย ศิริชนะ, จักรพงษ์ วงศ์ใหญ่

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์เอราวัณการพิมพ์ เลขที่ 28/10 ถ.สิงห์ราช ต.ศรีภูมิ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์/โทรสาร 0 5321 4491



รองศาสตราจารย์ ดร.วันชัย ศิริชนะ
อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง


มิถุนายน 2552

คำนำ

หนังสือไม้รอบบ้านอธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงนี้จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นว่า รอบบ้านเราถึงแม้เมื่อแรกเริ่มจะไม่มีต้นไม้เลย เราก็สามารถปลูกและบำรุงขึ้นมาจนให้ความร่มรื่น สวยงามได้โดยไม่ยาก

การปลูกต้นไม้รอบบ้าน ไม่จำเป็นต้องเป็นไม้มีราคา ไม่จำเป็นต้องปลูกแบบเนรมิตให้มีเต็มไปหมด แต่ขอให้ปลูกด้วยใจรัก ปลูกอย่างที่ชอบ ปลูกอย่างที่ฝัน ค่อยๆ ปลูกไป ก็เพียงพอที่จะมีความสุขแล้ว

คนส่วนใหญ่จะชื่นชม เมื่อไปเห็นต้นไม้ที่เจ้าของบ้านเขาปลูกไว้แล้ว และก็มักจะใจร้อนอยากให้บ้านตนเองสวย อยากให้มีต้นไม้อย่างนั้นบ้าง จึงพยายามที่จะทุ่มเททรัพย์เพื่อให้ได้อย่างที่ต้องการ บางคนก็เสียทรัพย์มากเกินกว่าเหตุ บางคนก็เลือกต้นไม้ที่ไม่เหมาะกับที่ที่จะปลูก ผลก็คือไม่ได้อย่างที่หวัง การปลูกต้นไม้ต้องใจเย็นๆ และให้ความเอาใจใส่ตลอดเวลา ให้ความรักและหมั่นสังเกตพฤติกรรมของต้นไม้อยู่เป็นประจำแค่นี้ก็จะทำให้ได้ไม้งามประดับบ้านแล้ว

ไม้รอบบ้านอธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เป็นไม้เบญจพรรณ คือ หาอะไรมาได้ก็ปลูก ไม่เจาะจง ใครให้ก็เอา ในที่สุดจึงมีหลากหลายนานาพันธุ์ การพิมพ์หนังสือเล่มนี้ไม่ต้องการให้เป็นคู่มือการปลูกต้นไม้ ไม่ต้องการให้เป็นตำรา เป็นแค่เพียงการรวบรวมให้เห็นว่า รอบบ้านก็ปลูกไม้ได้มากมาย ข้อมูลที่ใช้อ้างอิงคัดลอกมาจากหลายแห่งเพื่อหวังเป็นวิทยาทาน จึงใคร่ขอขอบคุณแหล่งข้อมูลต่างๆ ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

รองศาสตราจารย์ ดร.วันชัย ศิริชนะ
อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง




มิถุนายน 2552



ที่มาที่ไป

ไม้ที่ปลูกรอบบ้านแต่ละต้น มีที่มาที่ไปที่แตกต่างกัน แต่เวลาที่ปลูกพยายามจะแบ่งกลุ่มตามที่วางแผนไว้เดิม ไม้หอม ไม้ดอก อยู่รอบบ้าน ไม้ยืนต้น ไม้ใบอยู่ไกลบ้าน ไม้บางอย่างตั้งใจนำมาปลูก ไม้บางอย่างไม่ได้ตั้งใจแต่มีคนเอามาให้ สรุปแล้วว่า มีไม้อะไรก็ปลูก เพราะเชื่อว่าต้นไม้ทุกต้นเมื่อเติบโตขึ้นแต่ละต้นจะมีเอกลักษณ์และความสวยงามเฉพาะตัว ไม่มีต้นไหนไม่สวยเลย

ไม้หอมที่นำมาปลูกนั้น ความจริงอยากปลูกมากกว่าที่เห็นอยู่ แต่ก็ปลูกเท่าที่ทำได้ เพราะพื้นที่ที่มีอยู่รอบบ้านนั้นมีจำกัด ปลูกมากไปก็จะทำให้ตัวบ้านนั้นดูมืดครึ้มเกินไป โดยข้อเท็จจริงแล้วไม่เคยเจาะจงจะปลูกอะไรเป็นพิเศษ ไม้ที่ชอบและอยากปลูกมากที่สุดคือ มณฑา และยี่หุบ เพราะมีความฝังใจตั้งแต่เด็กว่า เป็นไม้ที่มีรูปทรงดอกที่สวยงามและกลิ่นหอมเย้ายวนใจ บุหงาส่าหรีนำมาปลูกเพราะชื่อแปลกและดอกหอม การะเวกพวงนำมาปลูกเพราะมีความชื่นชมมานานและเป็นไม้ต้นแรกที่ปลูกของบ้านนี้ นอกจากนั้นก็เป็นไม้ที่มีคนให้หรือขอมาหรือซื้อมาปลูกเพิ่มเติมตามสะดวก มิได้กะเกณฑ์ว่าจะเป็นประเภทใดโดยเฉพาะ ดังนั้นจึงมีไม้หลากหลาย นานาพันธุ์ ตามแต่จะคิดนึกได้ว่าจะปลูกอะไร หรือพูดได้ว่าเป็นไปตามสะดวกก็ได้

บ้านหลังนี้ใช้เป็นบ้านรับรองแขกของมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่ มีลักษณะโปร่งโล่ง ปลูกอยู่บนเนินที่ถูกตัดเพื่อให้มีพื้นที่ราบเพียงพอ พื้นที่ราบทั้งหมดมีประมาณ 5 ไร่ ดังนั้น หลังจากปลูกบ้านเสร็จ จึงไม่มีต้นไม้รอบบ้านเลย บ้านจึงมีลักษณะตั้งอยู่โดดเดี่ยวและโดดเด่น ขาดความร่มรื่นและร่มเงาของต้นไม้ ทำให้ผู้อยู่อาศัยไม่มีความสุข ดังนั้นผมจึงได้ดำริว่า งานแรกที่จะต้องทำหลังจากบ้านเสร็จหรือก่อนบ้านเสร็จก็ตาม คือพยายามปลูกต้นไม้รายรอบบริเวณบ้าน จำได้ว่าต้นแรกที่ปลูกคือ การะเวกพวง ที่ซุ้มทางเข้าบ้าน 2 ต้น ปลูกตั้งแต่บ้านยังไม่เสร็จ หลังจากนั้นจึงได้กำหนดความคิดตามที่เคยฝันไว้ว่า รอบบ้านอยากปลูกไม้หอมหรือไม้ดอก บริเวณที่ห่างออกไปจะเป็นไม้ยืนต้นที่มีลักษณะนานาพรรณ ดังนั้นหลังจากแนวคิดนี้ได้รับการปฏิบัติแล้ว จึงเกิดไม้รอบบ้านอธิการบดี อย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

รองศาสตราจารย์ ดร.วันชัย ศิริชนะ
อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
สิงหาคม 2552

กลางปี 2546

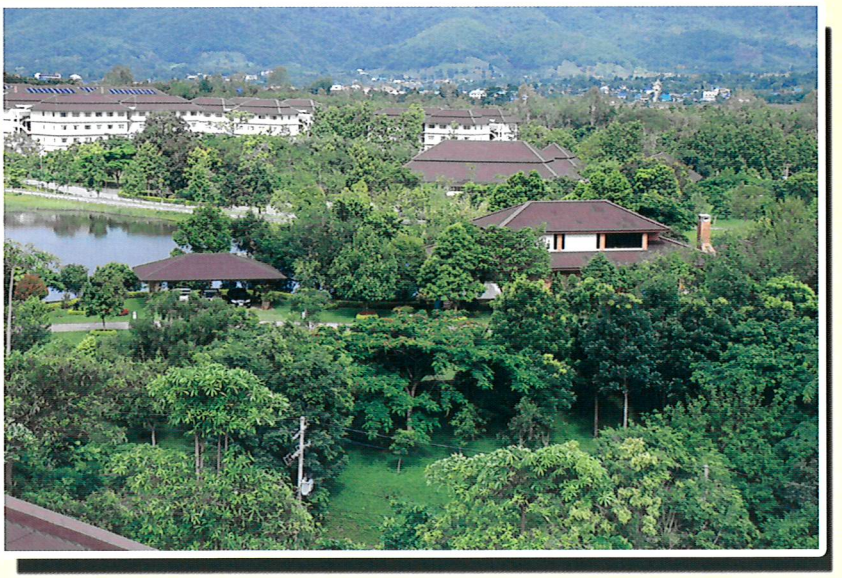


ปลายปี 2546



สภาพเดิมของบ้านและบริเวณบ้านขณะสร้างยังไม่เสร็จ





สภาพปัจจุบัน กลางปี 2552



ภาพถ่ายทางอากาศ ตุลาคม 2548

สารบัญ

ไม้หอม

การะเวกพวง หรือกระดังงาจีน	1
กรรณิการ์	2
กระดังงาไทย	3
กันเกรา	4
กาสะลองคำ	5
แก้ว	6
ไข่ดาว	7
คำมอกหลวง	8
จันทน์กะพ้อ	9
จำปา	10
จำปี	11
ชำมะนาด	12
บุนนาค	13
บุหงาส่าหรี	14
ประยงค์	15
ปีบ	16
พะยอม	17
พิกุล	18
พุดซ้อน หรือเคดถวา	19
พุดสามสี	20
มณฑา	21
มณฑาดอย	22
มหาหงส์	23
มะลิฉัตร	24
มะลิซ้อน	25
มะลิถอด	26
โมก	27
ยี่หุบ	28
แย้มปีนัง	29
ราชาวดี	30
ราตรี	31
ลั่นทม (ส้มกาฬสินธุ์)	32
ลั่นทมขาว	33
ลำดวน	34
ลำดวนแดง	35
สารภี	36
สาละลังกา	37
เสี้ยวดอกขาว	38
เสี้ยวป่า	39
หอมหมื่นลี้	40

ไม้ยืนต้น

กระถิน	41
กระถินณรงค์	42

สารบัญ

ไม้ยืนต้น

กระทุ่ม หรือตุ้ม	43	นนทรี	65
กระเบา	44	ประดู่	66
กฤษณา	45	ประดู่แดง	67
กระพี้จั่น	46	ประดู่ส้ม	68
กัลปพฤกษ์	47	ปอหูช้าง	69
กุ่มน้ำ	48	ปี่แป้	70
กุ่มบก	49	ไผ่สีทอง	71
เกาลัด	50	พญาสัตบรรณ	72
ขนุน	51	พระเจ้าห้าพระองค์	73
แค	52	พลากวาง	74
แคฝรั่ง	53	พังแหรใหญ่ หรือปอแต็บ	75
ไคร้ย้อย	54	มะกรูด	76
จามจุรี หรือฉำฉา	55	มะขาม	77
ชมพู่น้ำดอกไม้	56	มะตูม	78
ชมพู่มะเหมี่ยว	57	มะไฟ	79
ชมพู่สาแหรก	58	มะม่วงเขียวเสวย	80
ตะเคียนทอง	59	มะม่วงมหาชนก	81
ตาลน้ำเงิน หรือตาลฟ้า	60	มะยม	82
ทองกวาวสีทอง	61	มะฮอกกานีใบเล็ก	83
ทองหลางป่า	62	ยางนา	84
ทับทิม	63	ยางอินเดีย	85
ไทรย้อย	64	ราชพฤกษ์ หรือคูน	86

สารบัญ

ไม้ยืนต้น

ลำไย 87
ลิ้นจี่ 88
ลีลาวดีลูกศร 89
สตาร์แอปเปิ้ล 90
สนสามใบ 91
สะเดา 92
สัก 93
สุพรรณิการ์ 94
หางนกยูงฝรั่ง 95
หูกระจง 96
เหลืองอินเดีย 97
อะโวคาโด 98

ไม้พุ่ม ไม้เลื้อย ไม้ล้มลุก

กระดาดดำ 99
กระเทียมเถา 100
กล้วยน้ำหว้า 101
กล้วยผา 102
กล้วยส้ม 103
กล้วยหอมสั้น 104
ก้ามกุ้งสีทอง 105
โกสน 106
ไก่ฟ้า 107
ข้าหลวงหลังลาย 108
ขิงแดง 109
คริสตินา 110
คล้าเสือโคร่ง 111
จั๋ง 112
ชบา 113
ชบาดอกซ้อน 114
ชบาหนู 115
ช้องนาง 116
ชะอม 117
ซานาดู 118
ซิการ์ 119
ดอนย่าขาว 120
ดาหลาขาว 121
ดาหลาแดง 122
เดหลีใบกล้วย 123
ต้นเชียน หรือต้นศุภโชค 124
ถั่วบะแฮะ 125
บรอมมีเลียด 126
บานบุรีเหลือง 127
บ่าหมู่ หรือ Air potato 128

สารบัญ

ไม้พุ่ม ไม้เลื้อย ไม้ล้มลุก

ใบสีทอง 129
ปัตตาเวีย 130
ผักบุ้งฝรั่ง หรือมอร์นิ่งกลอรี่ 131
พลับพลึง 132
พลับพลึงตีนเป็ด 133
พลูด่าง (ใบใหญ่) 134
พวงไข่มุก หรือไข่มุกอันดามัน 135
พุดดง 136
พุดตาน 137
มะนาว 138
มะหลอด 139
ม่านบาหลี 140
รักแรกพบ 141
ไวท์คริสมาส 142
ศรีมาลา 143
ส้มจี๊ด (ใบด่าง) 144
สร้อยกัทลี 145
หมากผู้หมากเมีย 146
หมากเหลือง 147
หางกระรอกแดง 148
หูปลาช่อน 149
อัญชัญขาว 150
อัญชัญ 151

ไม้ประดับ ไม้คลุมดิน

กนกลายไทย หรือม้าลาย 152
ขาไก่ด่าง 153
เทียนทอง 154
เทียนฝรั่ง 155
พลูด่าง (ใบเล็ก) 156
หลิวไต้หวัน 157

กล้วยไม้

ช้างกระ 158
ช้างแดง 159
ช้างน้าว 160
พวงหยก 161
สามปอยขุนตาน 162
เอื้องกุหลาบ 163
เอื้องคำปอน 164
เอื้องเงินแดง 165
เอื้องผึ้ง 166
เอื้องมอนไข่ 167

สารบัญ

กล้วยไม้

เอื้องล่องแล่ง 168

เอื้องแววมยุรา 169

เอื้องสายสามสี 170

เอื้องไอยเรศ 171

รอบบ้าน

มุมภาพไม้รอบบ้าน 172-194

บรรณานุกรม



การะเวกพวง หรือกระดังงาจีน

Artabotrys hexapetalus (L.f.) Bhandari

ANNONACEAE

ไม้หอม

ไม้ดอกหอมที่ปลูกอยู่รอบบ้าน สลับกันบาน และโชยกลิ่นตามฤดูกาล
ให้ความสวย และความหอม ที่เจ้าของบ้านและแขกผู้มาเยือน
สัมผัสได้อย่างใกล้ชิด บางชนิด ดอกก็สวย กลิ่นก็หอม
บางชนิดดอกสวยไม่มีกลิ่น แตกต่างกันไปตามธรรมชาติ
เป็นความหลากหลายที่งดงาม และสัมผัสได้

การะเวกพวง หรือกระดังงาจีน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Artabotrys hexapetalus* (L.f.) Bhandari

ชื่อวงศ์ : ANNONACEAE







เป็นไม้ต้นแรกของบ้าน เมื่อปลูกไม่คิดว่าจะเป็นการะเวกพวง ต้องการการะเวกเฉยๆ เมื่อออกดอกแล้วจึงเห็นว่าเป็นการะเวกพวง ถือว่าเป็นความโชคดี เดินผ่านซุ้มการะเวกทีไรหอมชื่นใจ และเป็นที่ชื่นชมของผู้มาเยือนเสมอ

เป็นไม้เถาเนื้อแข็ง ขนาดใหญ่ กิ่งก้านค่อนข้างเรียบ ผิวมัน บริเวณตรงข้ามใบมีมือเกาะแข็งลักษณะเป็นรูปตะขอโค้ง ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับกัน รูปรี ปลายใบและโคนใบแหลม สีเขียวเข้ม ขอบใบเรียบ ดอกเป็นช่อ จำนวน 1-5 ดอก เมื่ออ่อนมีสีเขียว เมื่อแก่มีสีเหลือง ผลรูปรีป้อมหรือรูปไข่ ออกเป็นกลุ่มๆ ละ 6-18 ผล เมื่อผลแก่สีเหลือง ให้ดอกตลอดปี มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด กิ่งตอนหรือปักชำ

กรรณิการ์

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Nyctanthes arbor-tristis* L.
ชื่อวงศ์ : OLEACEAE







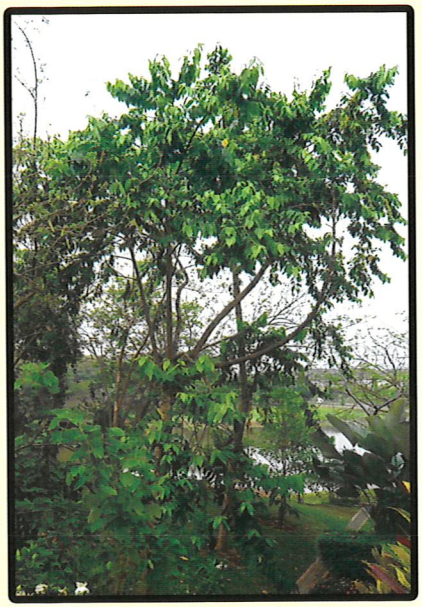
กรรณิการ์ เป็นไม้ชื่อเพราะ ดอกสวย แต่ทรงพุ่มไม่งาม ปลูกง่าย เอาไว้ใกล้บ้านก็ดี ห่างบ้านก็ดี แขกที่มาเยือนมักไม่ค่อยรู้จัก ปลูกไว้อวดแขกก็ดี

เป็นไม้พุ่ม สูง 2-5 เมตร ไม่ค่อยมีรูปทรงเพราะลำต้นเล็ก โอนเอียงได้ง่าย แต่ก็แข็งแรงดี ใบมีลักษณะเป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่ หรือรูปใบหอก กว้าง 2-6 เซนติเมตร ค่อนข้างหยาบสาก ดอกช่อ ออกเป็นกระจุกที่ซอกใบและปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาว โคนกลีบดอกเป็นหลอดสีส้มแดง ผลเป็นผลแห้ง แตกได้ แบนรูปไข่กลับ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด กิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : วธิรพงศ์ ทวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

กระดังงาไทย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cananga odorata* (Lam.) Hook. f. & Thomson var odorata
ชื่อวงศ์ : ANNONACEAE







กระดังงาไทยเป็นไม้สูง หากปลูกชิดบ้านมากอาจมีปัญหา เพราะชอบโตสูงแข่งกับหลังคาบ้าน แต่ก็มีข้อดีคือให้กลิ่นหอมเย็น และร่มเงาทั้งวัน

เป็นไม้ยืนต้น สูง 10-25 เมตร ลำต้นตรง ไม่ผลัดใบ เปลือกต้นสีเทา กิ่งมักจะลู่ลง ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีหรือรูปใบหอกกว้าง 4-8 เซนติเมตร ยาว 9-20 เซนติเมตร ขอบใบเป็นคลื่น ดอกเป็นช่อสั้น แรกบานเป็นสีเขียวแล้วเปลี่ยนเป็นสีเหลือง กลิ่นหอม ผลเป็นผลกลุ่ม ผลแก่จะเปลี่ยนจากสีเหลืองอมเขียวเป็นสีดำ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด ปักชำหรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ หวลบุตตา, หนังสือไม้ต้นประดับ เล่ม 1

กันเกรา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Fagraea fragrans* Roxb.

ชื่อวงศ์ : GENTIANACEAE







กันเกราเป็นไม้ดอกมีกลิ่นหอม อยากปลูกไว้รอบบ้าน เพราะเป็นไม้ยืนต้น ช่อดอกสวย สีเหลืองนวล คนส่วนใหญ่ไม่เคยเห็น เมื่อปลูกแล้ว พบว่าเจริญเติบโตดีมาก ออกดอกให้เห็นทุกปี ดอกเต็มต้นไปหมด บางต้นถูกลมตีหัก เมื่อตัดแต่งลำต้นที่หักแล้วก็แตกกิ่งออกมาให้ได้ชื่นชมอีก

เป็นไม้ต้นสูง 10-25 เมตร เปลือกหยาบสีน้ำตาลเข้ม แตกเป็นร่องลึก ใบรูปรีปลายใบเป็นติ่งใบแหลมเรียว ดอกเป็นกระจุก บนก้านช่อสั้นๆ ดอกเริ่มบานสีขาวแล้วเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอ่อนแล้วร่วง มีกลิ่นหอม ผลกลม เล็ก สีส้ม ผลสุกสีแดงเมล็ดขนาดเล็ก ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, หนังสือไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม

กาสะลองคำ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Radermachera ignea* (Kurz) Steenis

ชื่อวงศ์ : BIGNONIACEAE







เป็นไม้ยืนต้นที่ปลูกทั่วไปในจังหวัดเชียงราย มีความฝังใจไม้ต้นนี้ตั้งแต่สร้างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ได้เลือกเอาเป็นไม้ประจำมหาวิทยาลัยเทคโลยีสุรนารี และเป็นคนมาขอพันธุ์ไม้ด้วยตนเอง จำนวน 5,000 ต้น จากศูนย์เพาะพันธุ์ไม้อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย เมื่อมีโอกาสจึงปลูกไว้ที่มหาวิทยาลัย และที่บ้านด้วย

เป็นไม้ต้นผลัดใบ สูง 6-20 เมตร ทรงแคบ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก หรือขอบใบขนานแกมหอก กว้าง 2-6 เซนติเมตร ยาว 5-12 เซนติเมตร ดอกสีเหลืองทอง หรือออกส้ม ออกเป็นกระจุกที่กิ่งและลำต้น กระจุกละ 5-10 ดอก กลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอด ส่วนกลางป่องเป็นกระเปาะ ปลายเป็นแฉกสั้น 5 แฉก เมื่อบานเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5-2 เซนติเมตร ออกดอกเดือนมีนาคม-เมษายน ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ หวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 1

แก้ว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Murraya paniculata* (L.) Jack
ชื่อวงศ์ : RUTACEAE







แก้วเป็นไม้ทรงพุ่ม สูง 3-6 เมตร ออกดอกหอม ตัดแต่งทรงพุ่มได้ ถ้าไม่ตัดแต่งก็จะสูงขึ้นเรื่อยๆปลูกไว้เพื่อความสวยงามและกลิ่นหอม

เป็นไม้ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมทึบสีเขียวเข้ม เปลือกสีเทาปนขาว แตกเป็นร่อง ขยี้ใบดมมีกลิ่นฉุนเผ็ดร้อน ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ปลายคลี่เรียงสลับ มีใบย่อย 5-9 ใบ ใบรูปรี รูปไข่หรือรูปไข่กลับ ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบ ใบเกลี้ยง ผิวใบสีเขียวเข้มเป็นมัน แผ่นใบคล้ายแผ่นหนังบาง ใบมีต่อมน้ำมัน ดอกสีขาวมีกลิ่นหอม ช่อดอกสั้น ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกตามซอกใบกลีบ กลีบดอก 5 กลีบ ร่วงง่าย ผลเป็นผลสดแบบผลส้ม ทรงรีหรือไข่ ผลแก่สีแดงอมส้ม เมล็ดรูปรี ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด กิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอม ฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

ไข่ดาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Oncoba spinosa* Forsk.

ชื่อวงศ์ : FLACOURTIACEAE







เป็นไม้ชื่อแปลกที่บอกลักษณะดอกของตัวเองได้ชัดเจนว่าเหมือนไข่ดาว รูปดอกคล้ายกับบุนนาคมาก แต่ลักษณะลำต้นและใบไม่เหมือนกันเลย เหมาะสำหรับปลูกไว้ดูดอกและประดับบ้าน

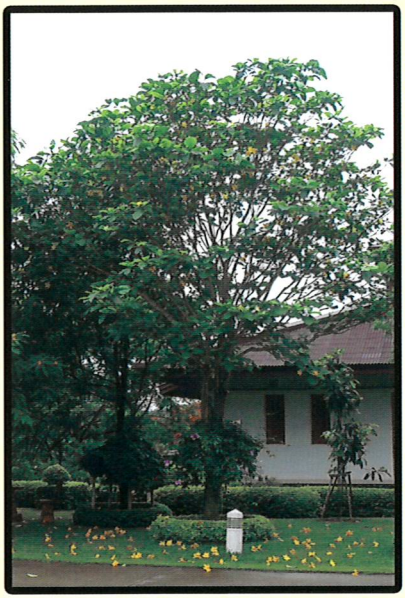
เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 2-3 เมตร แตกกิ่งน้อย กิ่งเหนียวและแตกยอดยืดยาว ตามซอกใบมีหนามแหลม 1 อัน ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรี ผิวใบเป็นมัน หนาแข็ง เส้นใบและเส้นใบย่อยไม่เด่นชัด ขอบใบจักละเอียด ดอกเดี่ยว ออกที่ปลายยอด กลีบดอกบาง สีขาว มีเกสรเพศผู้เป็นเส้นเล็กสีเหลืองอยู่รวมเป็นกระจุกตรงกลางดอก ทยอยออกดอกตลอดปี ช่วงต้นฤดูฝน ดอกดกมากกว่าปกติ ดอกเริ่มแย้มและบานอยู่ 2 วัน แล้วร่วงส่งกลิ่นหอมอ่อนๆ ตลอดวัน ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น และคณะ 2546, หอมกลิ่นดอกไม้ในเมืองไทย

คำมอกหลวง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Gardenia sootepensis* Hutch.

ชื่อวงศ์ : RUBIACEAE







คำมอกหลวงเป็นไม้หอมที่นำมาปลูกไว้ใกล้บ้าน เพราะได้ทั้งร่มเงาและกลิ่นหอมของดอก มี 2 ต้น ที่บ้าน ขุดมาจากป่าที่ดอยแง่ม เป็นไม้ชื่อแปลก ฟังชื่อแล้วอยากรู้ว่าต้นเป็นอย่างไร คนส่วนใหญ่ไม่รู้จัก

เป็นไม้ต้นขนาดกลาง สูง 7-15 เมตร มียางเหลือง กิ่งอ่อนมีขนปกคลุม ผลัดใบช่วงสั้นๆ เวลาออกดอก ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปวงรีขอบขนานหรือแกมรูปไข่กลับ ปลายใบแหลมหรือมน ดอกเป็นดอกเดี่ยว สีเหลืองสด เปลี่ยนเป็นสีชีดหรือขาวนวลเมื่อร่วง มีกลิ่นหอม ผลเป็นผลสด รูปรีหรือรูปขอบขนาน ออกดอกติดผลระหว่างเดือนมีนาคม-กรกฎาคม ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดหรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : วธิรพงศ์ หวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

จันทน์กะพ้อ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : Vatica diospyroides Symington

ชื่อวงศ์ : DIPTEROCARPACEAE







เป็นต้นไม้ที่คิดอยากจะปลูกมานาน เพราะชื่อคุ้นหูมากและได้ยินในเพลง “จันทร์กะพ้อร่วงพรู.....” อยากเห็นว่าทรงต้นเป็นอย่างไรเมื่อโตขึ้น จึงนำมาปลูก

เป็นไม้ต้นขนาดเล็กถึงกลาง สูง 6-12 เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมหรือแผ่กว้างลำต้นค่อนข้างตรง แตกกิ่งต่ำ เปลือกเรียบสีน้ำตาลอมเทาถึงสีเทาคล้ำ ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปขอบขนาน กว้าง 4-5 เซนติเมตร ยาว 15-25 เซนติเมตร ปลายใบแหลมหรือมน โคนใบมนหรือสอบและเบี้ยวเล็กน้อย ผิวใบเกลี้ยงสีเขียวอ่อน แผ่นใบหนาคล้ายแผ่นหนัง ขอบใบเรียบ ดอกสีเหลืองอ่อน มีกลิ่นหอมแรง ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกตามซอกใบและปลายกิ่ง กลีบดอกเวียนกันเป็นรูปกังหัน มี 5 แฉก ผลเป็นผลแห้ง เปลือกแข็งเมล็ดเดียว ทรงกลม มักจะแตกอ้าเป็น 3 เสี่ยง เมล็ดรูปไข่ปลายแหลม ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

จำปา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Michelia champaca* L.
ชื่อวงศ์ : MAGNOLIACEAE







จำปาเป็นไม้ที่ไม่ได้ตั้งใจจะปลูก ติดมากับกระถางดอกมณฑา แต่เมื่อนำมาแล้วก็แยกไปปลูก ปรากฏว่าเติบโตเร็วกว่ามณฑามาก เป็นไม้หอมที่ปลูกไว้รอบบ้าน เพราะโตเร็ว ทรงพุ่มสวยกลิ่นหอมรุนแรง

เป็นไม้ยืนต้นสูง 10-15 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ แผ่นใบรูปไข่กว้างหรือรูปรี กว้าง 4-10 เซนติเมตร ยาว 10-25 เซนติเมตร โคนกลมมนหรือสอบ ปลายแหลม ดอกสีเหลืองแกมส้ม กลีบดอกมี 10-15 กลีบ กลีบชั้นนอกรูปหอกกลับ โคนแคบ ผลเป็นผลกลุ่ม รวมอยู่บนแกน รูปไข่ หรือค่อนข้างกลมเมื่อแก่จะแตกออกด้านข้าง ออกดอกทั้งปี มีถิ่นกำเนิดในอินเดีย ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด กิ่งตอน หรือทาบกิ่ง

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ ทวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

จำปี

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Michelia alba* DC.

ชื่อวงศ์ : MAGNOLIACEAE







ที่เห็นอยู่เป็นจำปีคู่ที่ปลูกไว้ทางทิศตะวันตกของบ้าน ตั้งใจปลูกไว้ให้บังแดด เป็นไม้โตเร็ว ให้ดอกสวย ปรากฏว่าเมื่อปลูกได้ 5 ปี ได้ผลสมใจ บังแดดได้ดี ออกดอกดกมาก

เป็นไม้ยืนต้นสูง 10-20 เมตร กิ่งอ่อน ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเวียนสลับ รูปรีหรือใบหอกแกมขอบขนาน กว้าง 5-10 เซนติเมตร ยาว 15-25 เซนติเมตร โคนใบสอบ ปลายใบแหลม ผิวหรือก้านใบเกลี้ยงหรือมีขนเพียงประปราย ดอกสีขาวนวล ออกเดี่ยวที่ซอกใบ รูปกระสวย กลีบดอก 8-12 กลีบ ผลเป็นผลกลุ่ม ผลย่อยรูปร่างค่อนข้างกลม แตกออกด้านข้างแต่มักไม่ติดผล ออกดอกทั้งปี สันนิษฐานว่ามีถิ่นกำเนิดจากจีนตอนใต้ หรือมาเลเซีย ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ ทวลบุตตา, ไม้ดัดประดับ เล่ม 2

ชำมะนาด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Vallaris glabra* (L.) Kuntze

ชื่อวงศ์ : APOCYNACEAE







ชำมะนาด เป็นไม้เลื้อยขึ้นง่าย โตเร็ว มีกลิ่นหอมเฉพาะตัว รูปดอกสวย ชื่อดี อยากปลูกไว้รอบบ้านและปรารภไว้ว่าอยากได้ ต่อมาอาจารย์กัลณกา สาธิตธาดา จึงนำมามอบให้

เป็นไม้เลื้อยยืนต้นเถาใหญ่ เถาค่อนข้างเหนียวและแข็ง สามารถเลื้อยไปได้ไกล 5-10 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว รูปไข่ ยาวรี ปลายแหลม ดอกมีลักษณะเหมือนถ้วย มี 5 กลีบ สีขาวอมเขียว ออกเป็นช่อตามซอกใบและปลายกิ่ง ช่อหนึ่งอาจมีดอกย่อยมากถึง 35 ดอก กลิ่นหอมคล้ายกลิ่นข้าวใหม่กำลังเดือด จึงมีชื่อพื้นเมืองอีกชื่อหนึ่งว่า “ข้าวใหม่” ดอกหอมทนนาน ออกดอกในช่วงเดือนมีนาคม-มิถุนายน เป็นไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในอินโดนีเซีย ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน ปักชำ หรือทับกิ่ง

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

บุนนาค

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mesua ferrea* L.
ชื่อวงศ์ : GUTTIFERAE







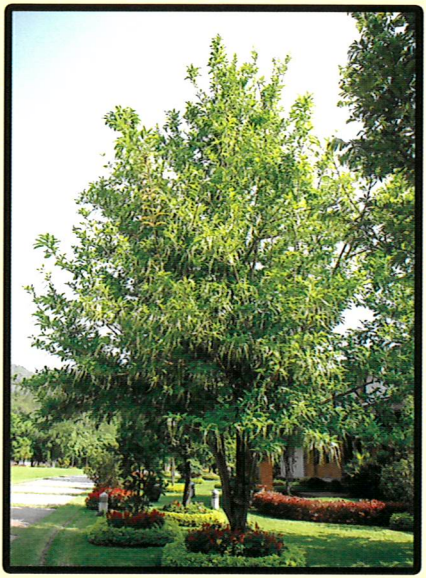
เป็นไม้ที่ชอบ มีทรงพุ่มสวยงาม ลำต้นตรง มีดอกเหมือนรูปไข่ดาว ตั้งใจปลูกเพื่อดูดอกและแต่งพื้นที่ให้มีไม้ทรงพุ่ม

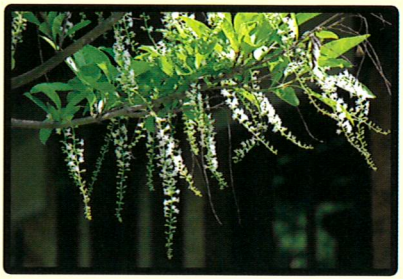
เป็นไม้ต้น สูง 15-25 เมตร ไม่ผลัดใบ เปลือกเรียบสีน้ำตาลปนเทา ใบเป็นใบเดี่ยว รูปใบหอกหรือขอบขนาน ปลายเรียวแหลม กว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 8-12 เซนติเมตร โคนใบสอบ ใบอ่อนสีชมพู ใบแก่มีสีคราบขาวด้านล่าง ดอกสีขาวหรือสีนวล กลิ่นหอมแรง ออกเดี่ยวๆ หรือเป็นกระจุกละ 2-3 ดอก ตามซอกใบ กลีบเลี้ยงรูปช้อน มี 2 ชั้นๆ ละ 2 กลีบ กลีบดอก 4 กลีบ รูปไข่กว้าง เกสรผู้จำนวนมากสีเหลือง ผลรูปไข่ แข็ง ภายในมีเมล็ด 1-3 เมล็ด ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน และเพาะเมล็ด

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ หวลบุตตา, ไม้ดีเป็นประดับ เล่ม 1

บุหงาส่าหรี

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Citharexylum spinosum* L.
ชื่อวงศ์ : VERBENACEAE







ชื่อน่ารัก น่าสนใจ ฟังแล้วอยากรู้จักว่าเป็นไม้อะไร เหมาะสำหรับปลูกไว้รับแขกบริเวณรอบบ้าน ช่อดอกสวย กลิ่นหอมเย้ายวน ออกเต็มต้น

เป็นไม้ต้นขนาดเล็ก สูงถึง 3-10 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดทรงกระบอกแคบโปร่ง เปลือกต้นสีน้ำตาลปนเขียว แตกกิ่งก้านจำนวนมาก โตเร็ว เจริญเติบโตได้ดีในดินทุกชนิด ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม ก้านใบสีส้ม ใบรูปใบหอก กว้าง 6-8 เซนติเมตร ยาว 10-15 เซนติเมตร ปลายใบเรียวแหลม โคนใบแหลม แผ่นใบเรียบ ค่อนข้างหนาเป็นมัน ดอก ออกดอกเป็นช่อแบบช่อเชิงลดที่ปลายกิ่งและซอกใบ มีดอกจำนวนมาก กลีบดอกโคนเชื่อมติดกัน เส้นผ่านศูนย์กลางดอกประมาณ 1 เซนติเมตร เกสรเพศผู้ 4 อัน มีกลิ่นหอมในตอนกลางคืน ออกดอกตลอดปี ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : วธิรพงศ์ ทวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

ประยงค์

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Aglaia odorata* Lour.
ชื่อวงศ์ : MELIACEAE







ประยงค์เป็นไม้แปลก ปลูกแล้วก็อยากเห็นดอก คอยอยู่นานเป็นปี ก็ให้ดอกสีเหลืองเล็กๆเป็นช่อดูน่ารักดี

เป็นไม้พุ่ม สูงประมาณ 3-6 เมตร มีใบดก ปลายยอดอ่อนหุ้มด้วยใบเกล็ดสีน้ำตาล ใบเป็นประกอบแบบขนนก เรียงสลับ มีใบย่อย 5 ใบ รูปไข่กลับ กว้าง 1-2 เซนติเมตร ยาว 2-4 เซนติเมตร ดอกช่อดอกออกตามซอกใบและปลายกิ่ง ดอกย่อยมีขนาดเล็ก กลิ่นหอม กลีบดอกสีเหลือง ผลเป็นผลสด มี 1-2 เมล็ด ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด ปักชำ หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น และคณะ 2546, หอมกลิ่นดอกไม้ในเมืองไทย

ปีบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Millingtonia hortensis* L.f.
ชื่อวงศ์ : BIGNONIACEAE







เป็นไม้ยืนต้นที่ดอกมีกลิ่นหอม ปลูกได้ทั้งใกล้และไกลบ้าน เป็นไม้ที่มีเค้าโครงของดอกสวยงามมาก ลำต้นและทรงพุ่มไม่เกะกะ ปลูกง่าย โตเร็ว ไม่ต้องดูแลมาก

เป็นไม้ยืนต้นสูง 5-8 เมตร เปลือกต้นสีเทา ขรุขระ กิ่งก้านค่อนข้างอ่อน ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก 2-3 ชั้น เรียงตรงข้าม ใบย่อยรูปไข่แกมใบหอก กว้าง 1.5-2.5 เซนติเมตร ยาว 3-5 เซนติเมตร ดอก เป็นช่อขนาดใหญ่ออกที่ปลายกิ่ง ดอกย่อย กลีบดอกสีขาวเป็นหลอด กลิ่นหอม ผลเป็นฝักแบน เมื่อแก่จะแตกออก ภายในมีเมล็ดจำนวนมาก ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือแยกหน่อที่แตกจากราก

ข้อมูลจาก : ปีบ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอม ฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

พะยอม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Shorea roxburghii* G. Don

ชื่อวงศ์ : DIPTEROCARPACEAE







พะยอมเป็นไม้ป่า นำมาปลูกไว้ค่อนข้างห่างจากตัวบ้าน เพราะเมื่อโตแล้วจะมีขนาดใหญ่ เป็นต้นไม้ที่มีลักษณะงาม คือลำต้นตรง สูงชะลูด แต่ในขณะเดียวกัน ก็มีดอกที่มีกลิ่นหอม ออกดอกเป็นพวง ชอบออกดอกเต็มต้น แล้วร่วงลงมาเต็มพื้น นำมาปลูกไว้เพียง 2 ต้น

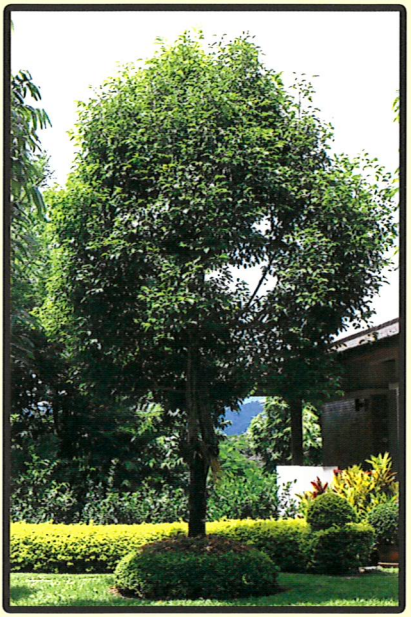
เป็นไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10-20 เมตร ผลัดใบ ลำต้นตรง กิ่งอ่อนเกลี้ยง เรือนยอดเป็นพุ่มแคบๆ เปลือกหนา สีน้ำตาลหรือเทา เป็นสะเก็ดหนาและแตกเป็นร่องตามยาว ใบเป็นใบเดี่ยว รูปขอบขนานแคบๆ กว้าง 3.5-4 เซนติเมตร ยาว 8-12 เซนติเมตร โคนใบมน ปลายมนหรือหยัก ขอบใบมักเป็นคลื่น เนื้อใบเกลี้ยงเป็นมัน ดอกออกเป็นช่อใหญ่ตามปลายกิ่ง หรือเหนือรอยแผลใบ สีขาว กลิ่นหอมจัด กลีบรองกลีบดอกเกลี้ยงสีขุ่น มี 5 กลีบ กลีบดอก 5 กลีบ เรียงบิดเวียน ผลรูปกระสวย ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดหรือกิ่งตอน ในมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมีปลูกไว้มาก

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น และคณะ 2546, หอมกลิ่นดอกไม้ในเมืองไทย

พิกุล

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mimusops elengi* L.

ชื่อวงศ์ : SAPOTACEAE







พิกุลเป็นไม้หอม ที่โตช้า เอามาปลูกไว้ใกล้บ้านเพราะอยากได้เชยชม ทั้งความสวยงามของดอกและกลิ่นหอมที่เป็นกลิ่นเฉพาะตัว เวลาที่พิกุลออกดอก เดินผ่านไปใกล้จะได้กลิ่นโชยตามลม ดมแล้วชื่นใจ ดอกที่ร่วงอยู่ตามพื้นก็ยังคงความหอมไว้ได้อีกนาน ทรงพุ่มสวยงาม ใบเขียวเป็นมันตลอดปี ไม่มีโรค ถึงจะโตช้าแต่ก็ให้ความสวยงามและความพึงพอใจในทุกรูปแบบ เหมาะสำหรับปลูกไว้ในบ้านแต่ต้องมีที่กว้างพอสมควร

เป็นไม้ต้นสูง 8-15 เมตร แตกกิ่งจำนวนมากและมีใบดก ทรงพุ่มกลมแน่น กิ่งเหนียวมากและมียาง ใบเป็นใบเดี่ยว รูปไข่หรือรูปหอกแคบๆ ออกเวียนสลับกัน ดอกสีขาว มีกลิ่นหอม ออกเป็นกระจุกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง กลีบรองดอกมี 2 ชั้นๆ ละ 4 กลีบ กลีบดอกมี 24 กลีบ เรียงซ้อนกัน 2 ชั้น โคนกลีบเชื่อมกัน ผล รูปไข่ ผลสุกสีแดง เนื้อเหลือง รสหวาน มีเมล็ดแข็ง ออกดอกเกือบตลอดปี ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

พุดซ้อน หรือเคดถวา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Gardenia augusta* (L.) Merr.
ชื่อวงศ์ : RUBIACEAE







ทางเหนือเรียกพุดซ้อนว่า เคดถวา ปลูกแล้วโตเร็ว กลิ่นหอมเย็น ถ้าปลูกไว้ทางเข้าบ้านหรือหัวบันไดจะให้กลิ่นหอมและความงามอย่างมาก

เป็นไม้พุ่มสูง 1-2 เมตร ใบรูปไข่กลับหรือรูปขอบขนาน ยาว 10 เซนติเมตร ปลายแหลมเรียว ใบมัน ดอกเป็นดอกซ้อน สีขาว มีกลิ่นหอม ไม่ติดผล นอกจากชนิดดอกลาจึงจะติดผล ผลสุกสีเหลือง สีส้มรอบผล มีถิ่นกำเนิดในประเทศจีน ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

พุดสามสี

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Brunfelsia uniflora* (Pohl) D. Don
ชื่อวงศ์ : SOLANACEAE







เป็นไม้พุ่มที่พบเห็นทั่วไป ปลูกง่าย ดอกสวย เหมาะสำหรับปลูกไว้รอบบ้าน เป็นไม้ประดับก็ได้ ไม้คลุมดินก็ได้

เป็นไม้พุ่มสูง 1-2 เมตร แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มกลม ใบรี ปลายแหลม ยาว 6-8 เซนติเมตร ดอกออกตามข้อที่ซอกใบหรือปลายกิ่ง กลีบรองดอกสีเขียวปลายแยก 5 แฉก กลีบตอนโคนเชื่อมกันเป็นหลอดสั้นๆ กลีบกลม 5 กลีบ ย่นและอยู่ติดกัน ดอกบานวันแรกสีม่วงแก่ รุ่งขึ้นเป็นสีม่วงอ่อน วันที่สามจะเป็นสีขาว ดอกมีกลิ่นหอม เป็นไม้ถิ่นกำเนิดในอเมริกาเขตร้อน ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน

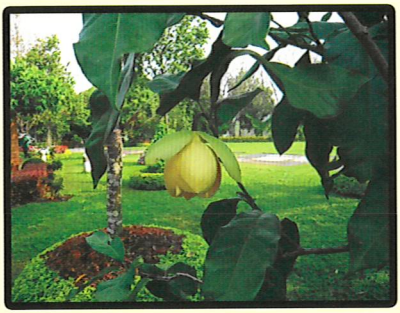
มณฑา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Magnolia liliifera* (L.) Baill.

ชื่อวงศ์ : MAGNOLIACEAE







มณฑาเป็นไม้ที่อยากปลูกมานานเพราะชอบ เมื่อได้มาอยู่ในกระถาง เป็นต้นสูงเพียง 30 เซนติเมตร แต่เมื่อนำลงดิน เติบโตดีมาก ออกดอกทั้งปี กลิ่นหอมชื่นใจ

เป็นพรรณไม้ตระกูลเดียวกับยี่หุบแต่คนละพันธุ์ เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 1-2 เมตร สามารถเจริญเป็นไม้ต้นสูงได้ถึง 6 เมตร ลำต้นมีลักษณะกึ่งเลื้อย ลำต้นกลมเล็ก กิ่งยืดสูงไม่แตกสาขามาก ดอกเดี่ยว ออกที่ปลายยอด สีขาวหรือเหลืองอ่อน กลีบหนา ฉ่ำน้ำ เวลาบานไม่คลี่เต็มดอก ดอกทยอยบานได้ตลอดเวลา ดอกบาน 1-2 วันแล้วโรย สิ่งกลิ่นหอมอ่อนๆ ตลอดวัน หอมแรงในช่วงใกล้ค่ำและช่วงเช้า ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำหรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

มณฑาดอย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Manglietia garrettii craib*

ชื่อวงศ์ : MAGNOLIACEAE







เมื่อแรกพบไม่รู้ว่าเป็นต้นอะไร แต่เห็นว่าทรงใบแข็งแรง รูปใบสวยงาม จึงนำมาปลูกไว้ในบ้านทั้งๆ ที่ไม่รู้ว่าเป็นต้นอะไร ภายหลังจึงทราบว่าเป็นมณฑาดอยและเป็นไม้ที่มีผู้นิยมปลูกมากในปัจจุบัน

เป็นไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 8-15 เมตร มีใบเฉพาะปลายกิ่ง เปลือกต้นหนา ใบเดี่ยว เรียงสลับรอบกิ่ง ดอกเดี่ยว ออกที่ปลายยอด สีม่วงแกมเหลืองอ่อน เมื่อบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 6-8 เซนติเมตร ผลรูปรี ยาว 10-12 เซนติเมตร มีเมล็ดจำนวนมาก ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน

มหาหงส์

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Hedychium coronarium* J. König

ชื่อวงศ์ : ZINGIBERACEAE







ชื่อดูมีอำนาจ แต่ความจริงเป็นไม้ที่ไม่แข็งแรงนัก อยู่ในพวกเดียวกับ ขิงแดง ดาหลา แต่ไม่ใช่พันธุ์เดียวกัน ดอกมีกลิ่นหอมคล้ายลีลาวดี

เป็นไม้หัวล้มลุก อายุหลายฤดู มีลำต้นใต้ดินเป็นเหง้า ลำต้นเหนือดินมีกาบใบโอบกันแน่นเรียกว่าลำต้นเทียม มีหลายลำรวมกันอยู่เป็นกอ สูงประมาณ 1 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับระนาบเดียวกัน รูปหอกแกมรูปขอบขนาน ยาว 30-50 เซนติเมตร ช่อดอกออกที่ยอด มีดอกย่อย 3-4 ดอก สีขาว ทยอยบาน เมื่อบานมีเส้นผ่าศูนย์กลาง 8-10 เซนติเมตร ต้นที่ขึ้นอยู่ในที่แห้งจะมีส่วนใบและยอดโทรมในช่วงฤดูแล้ง ฤดูดอกบาน มิถุนายน-พฤศจิกายน ทยอยออกดอกได้ตลอดเวลาหากได้รับความชื้น ดอกบาน 2 วันแล้วโรย ส่งกลิ่นหอมอ่อนๆ ตลอดวันและหอมแรงในช่วงใกล้ค่ำ ขยายพันธุ์โดยการแยกหน่อ

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

มะลิฉัตร

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Jasminum sambac* (L.) Alton

ชื่อวงศ์ : OLEACEAE







มะลิฉัตร เป็นไม้พุ่มขนาดเล็กแต่ก็ยืนต้นอยู่ได้ตลอด ปลูกง่าย ดอกมีลักษณะเป็นชั้นเหมือนฉัตร สวยและแปลก

เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 1 เมตร แตกกิ่งใกล้ผิวดิน ใบเป็นใบเดี่ยว ออกตรงข้าม รูปรีแกมไข่ ขนาด 3-5x6-10 เซนติเมตร ปลายใบแหลม แผ่นใบสีเขียว ดอกเป็นดอกเดี่ยวหรือเป็นช่อ 1-4 ดอก ตามซอกใบและปลายกิ่งสีขาว กลีบดอกเรียงเวียน ลดหลั่นเป็นชั้นหลวมๆ 3-4 ชั้น คล้ายฉัตร เส้นผ่านศูนย์กลางดอก 1-1.5 เซนติเมตร ดอกบานนาน 1-2 วัน ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำ หรือกิ่งตอน นิยมปักชำ ซึ่งจะออกรากภายใน 3 สัปดาห์

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น และคณะ 2546, หอมกลิ่นดอกไม้ในเมืองไทย

มะลิซ้อน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Jasminum sambac* (L.) Ait.

ชื่อวงศ์ : OLEACEAE







มะลิซ้อนเป็นไม้พุ่มเตี้ย ปลูกไว้ใกล้บ้านก็ดีเพราะมีกลิ่นหอม ดอกสวย ออกดอกตลอดทั้งปี เลี้ยงง่าย โตเร็ว

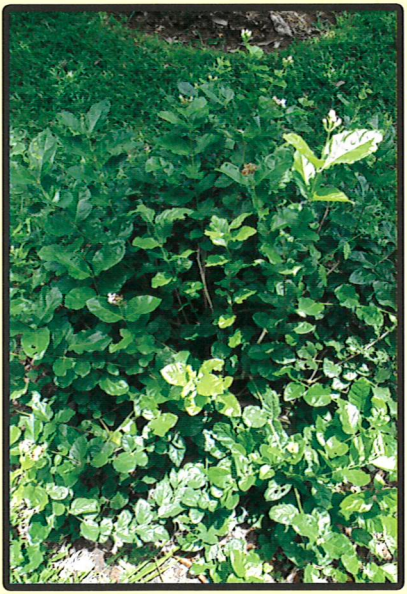
เป็นไม้พุ่มรอเลื้อย 1-3 เมตร ใบเดี่ยว ออกตรงข้าม สีเขียวอมเหลือง ใบรูปไข่ปลายมน ดอกเดี่ยวหรือเป็นช่อเล็กๆ ดอกกลางบานก่อน ดอกสีขาว โคนดอกติดกันเป็นหลอดสีเขียวอมเหลือง มีกลิ่นหอม เป็นไม้ถิ่นกำเนิดในอินเดีย มีหลายพันธุ์ ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอนหรือปักชำ

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น และคณะ 2546, หอมกลิ่นดอกไม้ในเมืองไทย

มะลิถอด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Jasminum sambac* (L.) Aiton

ชื่อวงศ์ : OLEACEAE







ไม้จำพวกมะลิเหมาะปลูกไว้รอบๆ บ้าน เพราะออกดอกดก กลิ่นหอม มะลิถอดเป็นชนิดเดียวกับมะลิลา และมีลักษณะคล้ายกัน ต้นเป็นไม้พุ่มแผ่กว้าง สูง 1 เมตร แตกกิ่งจำนวนมาก ใบเดี่ยว ยาว 4-7 เซนติเมตร ปลายใบแหลม ออกดอกเป็นช่อเล็กๆ ที่ปลายยอดมี 1-3 ดอก เมื่อบานมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5-3 เซนติเมตร กลีบชั้นนอกกางออก 2-4 ชั้น คล้ายกับมะลิซ้อน ส่วนกลีบชั้นในห่อตัวกันเป็นกรวยแหลม คล้ายมะลิลา ไม่ติดเมล็ด

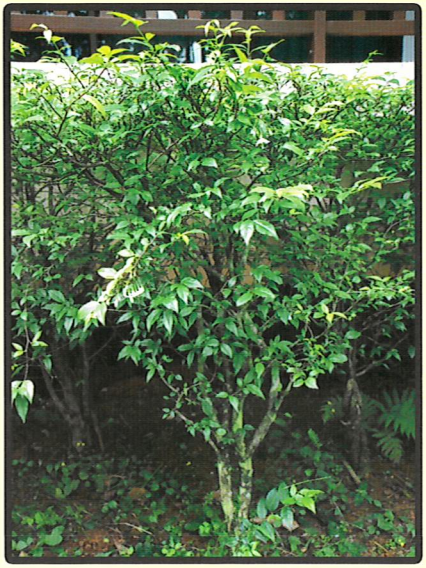
ฤดูดอกบาน ออกดอกตลอดปี แต่ดกในช่วงฤดูฝน ฤดูหนาวจะติดดอกน้อย ดอกบาน 2 วัน แล้วร่วง ส่งกลิ่นหอมอ่อนๆ ตลอดวันและหอมแรงขึ้นในช่วงเย็น ขยายพันธุ์ด้วยโน้มกิ่ง หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

โมก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Wrightia religiosa* Benth.

ชื่อวงศ์ : APOCYNACEAE







เป็นไม้หอมอีกประเภทหนึ่งที่ปลูกไว้ใกล้ระเบียงบ้านเพื่อให้ได้ความหอมของดอก และทรงพุ่มที่คลุมดิน ปลูกติดๆ กัน ก็ดูงามดี เป็นไม้ไม่สูงมาก ประมาณ 2-5 เมตร ขึ้นง่าย โตเร็ว ออกดอกเป็นช่อห้อยบริเวณซอกใบที่ปลายกิ่ง ขยายพันธุ์ง่ายด้วยเมล็ด หรือปักชำก็ได้

ยี่หุบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Magnolia coco* (Lour.) DC.
ชื่อวงศ์ : MAGNOLIACEAE







ยี่หุบและมณฑา เป็นไม้ตระกูลเดียวกันแต่คนละพวก อยากปลูกมาตั้งแต่เด็ก จำได้ว่าเคยปลูกมาครั้งหนึ่งแต่ไม่ขึ้น จึงหามาปลูกไว้ที่บ้านนี้อีกสักครั้ง ปรากฏว่างามดีมาก กลิ่นคล้ายกับมณฑามาก

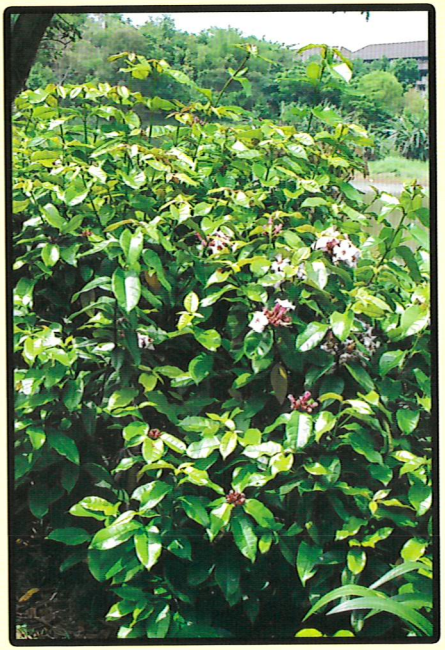
เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 1-3 เมตร แตกกิ่งยาว ชูกิ่งในแนวตั้ง ทรงพุ่มสูงเรียว ใบเดี่ยว รูปหอก ยาว 10-20 เซนติเมตร ใบหนาแข็งเรียบเป็นมัน ปลายใบเรียวแหลม ดอกเดี่ยวออกที่ปลายยอด กลีบดอกหนา สีขาว ห่อเข้าหากัน มี 6 กลีบ เมื่อบานดอกคว่ำลงและมีเส้นผ่านศูนย์กลาง 3-4 เซนติเมตร หากปลูกในพื้นที่ระดับสูงหรือมีอากาศเย็น ดอกจะมีขนาดใหญ่ขึ้น ต้นที่ปลูกไม่มีการติดผล ออกดอกตลอดปี แต่ดกมากในช่วงฤดูฝน ดอกบานวันเดียวแล้วโรย ส่งกลิ่นหอมอ่อนๆตลอดวัน และหอมแรงตั้งแต่พลบค่ำ ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

แย้มปีนัง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Strophanthus gratus* Franch.

ชื่อวงศ์ : APOCYNACEAE





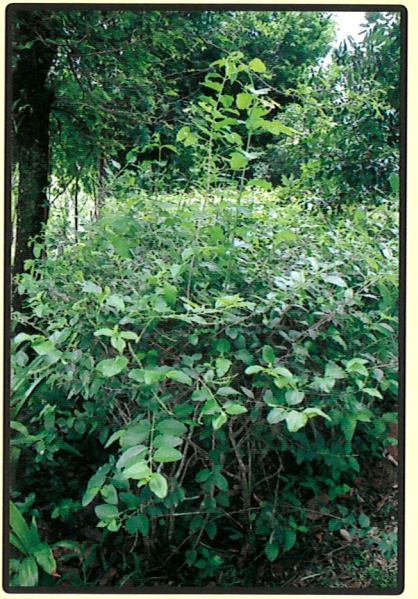


เป็นไม้ดอกสวย ชูดอกสีขาวอมม่วง แทรกตัวออกมาจากกลุ่มใบสีเขียว ดูแล้วสวยงามดี แย้มปีนังเป็นไม้รอเลื้อย เมื่อไม่มีหลัก จะเป็นพุ่มเตี้ย ทุกส่วนมีน้ำยางสีขาว ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม สีเขียวเป็นมัน ปลายใบแหลมหรือเรียวแหลม โคนใบกลม ดอกสีชมพู ออกเป็นช่อกระจุกที่ปลายกิ่ง โคนกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 5 กลีบ มีรยางค์ยื่นออกมาหลายเส้น มีกลิ่นหอมผลรูปแคบยาว ติดผลเมื่ออากาศเย็น เมล็ดเรียบเกลี้ยง ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

ราชาวดี

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Buddleja paniculata* Wall.
ชื่อวงศ์ : BUDDLEJACEAE







ราชาวดี เป็นไม้ชื่อไพเราะ น่าปลูก มีลักษณะเป็นพุ่ม ดอกมีกลิ่นหอมเย็นคล้ายบุหงาส่าหรี เอามาปลูกไว้เพราะชอบชื่อและกลิ่นหอมของดอก

เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 2-3 เมตร แตกกิ่งขนาดเล็กจำนวนมากและมีกิ่งยืดยาว กิ่งก้านโปร่ง ตามกิ่งมีขนคายมือเล็กน้อย ใบสีเขียวด้าน สากคายมือเล็กน้อย ขอบใบจักเล็กๆ ใบรูปไข่ ยาว 5-7 เซนติเมตร ช่อดอกกลม ออกดอกที่ปลายยอด มีดอกย่อยเล็กๆ สีขาวจำนวนมาก ฤดูดอกบาน เมษายน-กรกฎาคม หากได้รับความชื้นดีจะทยอยออกดอกตลอดปี แต่ละช่อทยอยบาน ดอกบานวันเดียวแล้วโรย ส่งกลิ่นหอมแรงตลอดวัน โดยเฉพาะในช่วงดึก ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

ราตรี

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cestrum nocturnum* L.

ชื่อวงศ์ : SOLANACEAE







เป็นไม้ที่มีชื่อคุ้นหู มีเพลงเกี่ยวกับดอกนี้ ปลูกไว้เพื่อให้รู้ว่ารูปร่างหน้าตาของดอกราตรีเป็นอย่างไร ราตรีมีดอกเป็นกลุ่มช่อดอก กลิ่นหอมฉุน มีความงามอยู่ในตัว ปลูกไว้รอบบ้านก็ดี ราตรีเป็นไม้พุ่มสูง 2-3 เมตร แตกกิ่งก้านเป็นพุ่ม ใบขอบขนาน ยาว 8-15 เซนติเมตร ปลายแหลม ดอกออกเป็นช่อสีเขียวอ่อน ดอกเป็นหลอดแคบๆ ปลายกลีบแยกเป็น 5 แฉกแหลม ดอกบานตอนกลางคืนถึงเช้า ดอกบานเต็มที่จะเป็นสีนวล ผลสีขาวขุ่นฉ่ำน้ำ มีถิ่นกำเนิดที่เวสต์อินดีส ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

ลั่นทม (ส้มกาฬสินธุ์)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Plumeria rubra* L.

ชื่อวงศ์ : APOCYNACEAE







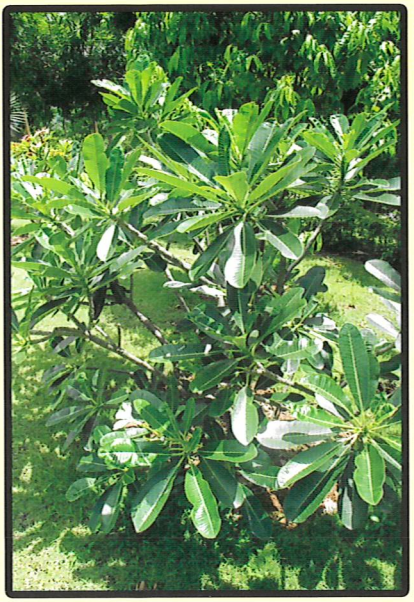
ลีลาวดีมีหลากหลายสี หลายพันธุ์ ซื้อมาปลูกตั้งแต่ต้นเล็กๆ เพราะชอบกลิ่นหอมของดอกและทรงต้นที่งดงาม เป็นไม้ปลูกง่าย แต่ไม่ชอบน้ำขัง ต้นนี้ดอกมีสีขาวเหลือบเหลืองและแดง

เป็นไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 3-6 เมตร ลำต้นและกิ่งก้านอวบ สีน้ำตาลปนเทา ใบเดี่ยว สีเขียวเข้ม ดอกสีส้มแดง ก้านดอกมีสีม่วงแดง ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน หรือปักชำ

ลั่นทมขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Plumeria obtusa* L.

ชื่อวงศ์ : APOCYNACEAE







นำมาปลูกไว้รอบบ้าน เพราะชอบรูปทรงลำต้น และกลิ่นหอมของดอก ขึ้นง่าย แต่ต้นต้องระบายน้ำได้ดี ไม่ชอบที่ชื้นแฉะ มักมีโรคราสนิมสีเหลืองขึ้นที่ใบ

ถิ่นกำเนิดในอเมริกาเขตร้อน โตช้า เป็นไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 3-8 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดแผ่กว้าง ทุกส่วนของต้นมีน้ำยางสีขาว ใบเดี่ยว รูปใบหอกแกมรูปขอบขนาน ขนาด 5-8x20-32 เซนติเมตร ออกเวียนสลับ ปลายใบมน ใบหนา สีเขียวเป็นมัน ใต้ใบมีขน ออกดอกเป็นช่อกระจุกแยกแขนงขนาดใหญ่ที่ซอกใบปลายกิ่ง ดอกย่อยจำนวนมาก โคนกลีบดอกติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 5 กลีบ กลมมน ซ้อนเหลื่อมกัน มีสีขาว กลางดอกสีเหลือง กลิ่นหอมมาก ผลเป็นฝักยาวรี ขนาด 1.5x15 เซนติเมตร ติดกันเป็นคู่ กางออกและงอโค้ง เมื่อแก่แตกตามยาว เมล็ดแบนจำนวนมาก มีปีก ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด กิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ ทวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 1

ลำดวน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Melodorum fruticosum* Lour.
ชื่อวงศ์ : ANNONACEAE







ปลูกต้นลำดวนไว้ใกล้บ้านเพราะเป็นไม้ประจำมหาวิทยาลัย อยากให้มีความรู้สึกว่ามีต้นลำดวนอยู่ใกล้บ้าน ได้ทั้งสัญญลักษณ์ ความสวยงาม และกลิ่นหอมของดอกลำดวนไปในขณะเดียวกัน รอบบ้านมีต้นลำดวนอยู่ประมาณ 12 ต้น การเตรียมดินก่อนปลูกเป็นเรื่องสำคัญสำหรับลำดวนเพราะว่า แต่ละต้นโตไม่เท่ากัน ถึงจะปลูกพร้อมกันก็ตาม เวลาลำดวนออกดอก กลิ่นหอมตลบอบอวลเข้ามาในบ้านอย่างเย้ายวน

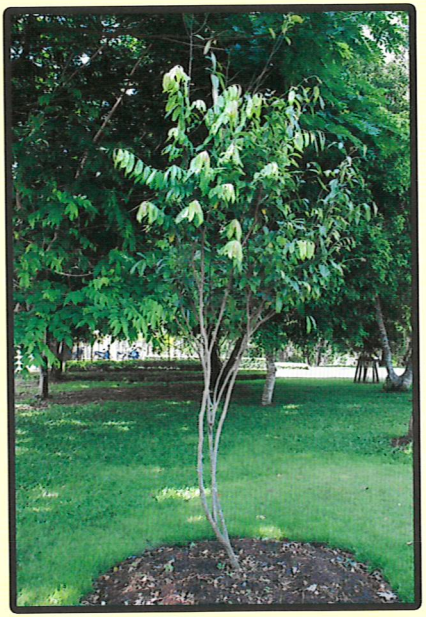
ลำดวนเป็นไม้ยืนต้นสูง 4-8 เมตร ลำต้นเลา ตรง เรือนยอดรูปกรวยต่ำทึบ ใบสีเขียวเข้ม หลังใบสีนวล ดอกออกเดี่ยวๆ ดอกสีนวล ชั้นนอกมี 3 กลีบ แผ่แบนออก ชั้นในหุ้มเข้าหากันมีลักษณะคล้ายสามเหลี่ยม กลีบชั้นในเป็นคลื่น เริ่มหอมเวลาเย็นถึงเช้าวันรุ่งขึ้น ผลสุกสีดำรสหวานอมเปรี้ยว มีถิ่นกำเนิดในภูมิภาคอินโดจีน ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดหรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

ลำดวนแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Melodorum*

ชื่อวงศ์ : ANNONACEAE







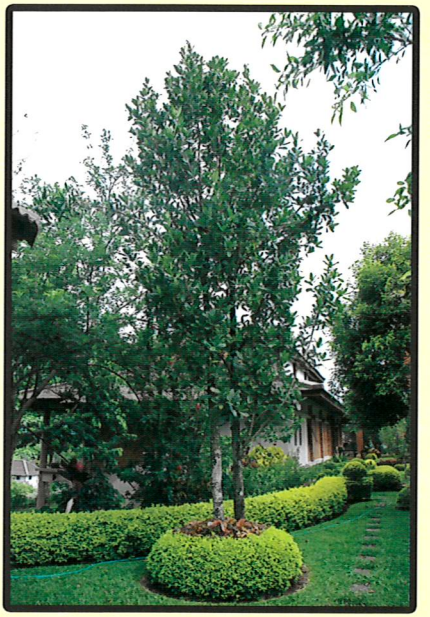
ได้พันธุ์มาจากรองผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ นำมาให้ 3 ต้น ลำดวนแดง ลำดวนเหลือง และลำดวนขาว หลังจากได้มา พยายามเลี้ยงอยู่ 2 ปีกว่า จึงแย้มดอกออกมาให้ชม ปกติเป็นไม้ที่ชอบดินร่วนซุย แต่เมื่อนำมาปลูกที่บ้านลักษณะดินลูกรังจึงเติบโตไม่ดีเท่าที่ควร กลีบดอกมีสีม่วงแดงหรือแดงเข้ม โดยมีสีที่ขอบกลีบดอกมากกว่าที่แผ่นกลีบดอก ส่วนความดกและขนาดของดอกจะคล้ายคลึงกับลำดวน มีดอกช่วงมกราคม-มีนาคม ส่งกลิ่นหอมอ่อนๆ ตลอดวัน เริ่มหอมแรงขึ้นในช่วงพลบค่ำจนถึงช่วงเช้า ดอกบานวันเดียวแล้วร่วงในวันต่อมา กลีบดอกที่ร่วงอยู่โคนต้นจะส่งกลิ่นหอมไปไกล ขยายพันธุ์โดยเพาะเมล็ด ทาบกิ่ง หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

สารภี

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mammea siamensis* Kosterm.

ชื่อวงศ์ : GUTTIFERAE







เป็นต้นไม้ที่ฝังใจมาตั้งแต่เด็ก เคยพบต้นนี้ที่วัดข้างบ้าน คิดว่าเป็นไม้ที่คนไม่ค่อยรู้จักจึงนำมาปลูกไว้

เป็นไม้ยืนต้น สูง 10-20 เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้าม รูปไข่กลับแกมขอบขนาน กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 7-15 เซนติเมตร เนื้อใบค่อนข้างเหนียวและหนา ดอกเดี่ยวหรือช่อ ออกเป็นกระจุกตามกิ่ง กลีบดอกสีขาว กลิ่นหอม ร่วงง่าย มีเกสรตัวผู้สีเหลืองจำนวนมาก ผลเป็นผลเดี่ยว รูปกลมรี ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ หวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

สาละลังกา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Couroupita guianensis* Aubl.

ชื่อวงศ์ : LECYTHIDACEAE







ปลูกไว้ 2 ต้น เพราะชื่อแปลกดี มีดอกสวย ทรงต้นงดงาม เคยเห็นครั้งแรกสมัยเรียนที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

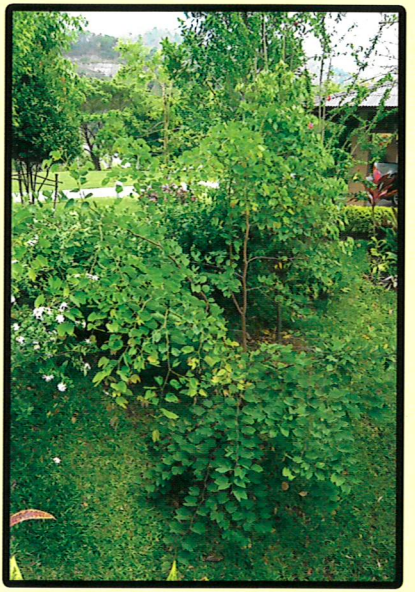
เป็นไม้ต้นสูงขนาดกลาง 15-20 เมตร ลำต้นเป็นร่องและเป็นสะเก็ด เปลือกสีน้ำตาลใบยาวรี ดอกใหญ่ มี 6 กลีบ กลีบแข็ง สีชมพูเหลืองและแดง กลิ่นหอมแรง ออกดอกเกือบตลอดปี ผลกลม ผิวสีน้ำตาลแก่ เส้นผ่านศูนย์กลาง 6-8 เซนติเมตร ถิ่นกำเนิดแถบเกาะคาริบเบี้ยนในอเมริกาใต้ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น และคณะ 2546, หอมกลิ่นดอกไม้ในเมืองไทย

เสี้ยวดอกขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Bauhinia variegata* L.

ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - CAESALPINIOIDEAE







เสี้ยว มีใบคล้ายต้นตระกูลของชงโคและกาหลง แต่รูปดอกแตกต่างกัน เสี้ยวดอกขาวมีเสน่ห์ตรงที่ออกดอกขาวเต็มต้น หากปลูกท่ามกลางไม้อื่นจะเห็นดอกขาวเด่นออกมาจากกลุ่มไม้เขียว

เป็นไม้ต้นหรือเป็นพุ่มสูงได้ถึง 15 เมตร เรือนยอดทรงกลม ใบ รูปไข่กว้างหรือเกือบกลม ใบมีนวล ใต้ใบมีขนนุ่ม ดอกคล้ายดอกกล้วยไม้ ดอกออกเป็นช่อสั้นๆ ที่ปลายกิ่ง 2-3 ดอก มี 5 กลีบ สีขาวหรือม่วง หรือมีสีม่วง 1 กลีบ ออกดอกให้ชมตลอดปี กลิ่นหอมอ่อนๆ ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด

ข้อมูลจาก : วธิรพงศ์ ทวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 1

เสี้ยวป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Bauhinia saccocalyx* Pierre

ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE







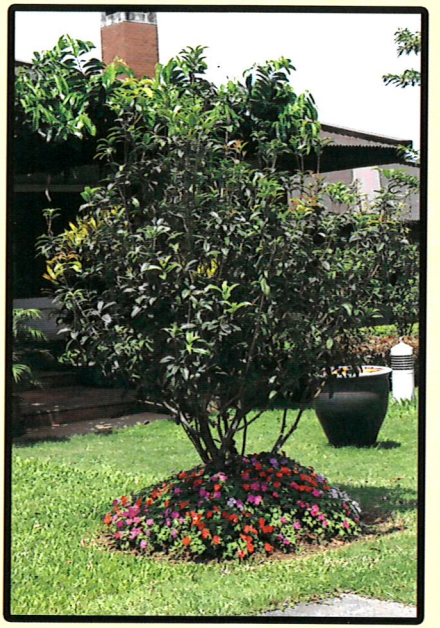
เป็นไม้ที่ปลูกไว้ข้างบ้านไม่เหมาะเพราะกิ่งก้านออกไม้เป็นระเบียบและลำต้นฉีกขาดง่าย ควรปลูกไว้ห่างบ้านสัก 10 เมตร เวลาออกฝักเมื่อฝักแก่จะแตก เมล็ดรูปแบนๆ จะปลิวไปทั่ว เสี้ยวป่าเป็นไม้ผลัดใบ เปลือกสีเทาปนน้ำตาลแตกเป็นร่องยาว ตื้น และลึกตามลำต้น บางครั้งร่อนเป็นแผ่นบาง ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปไข่ กว้าง 5-9 เซนติเมตร ยาว 6-10 เซนติเมตร โคนใบตัดหรือรูปหัวใจ แผ่นใบบาง ผิวใบด้านบนเกลี้ยง ดอกสีขาวหรือชมพูอ่อน ออกรวมเป็นช่อแบบช่อเชิงหลั่นตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ผลเป็นฝักแห้งแตกแบน เมล็ดแบนกลม 3-5 เมล็ด มีดอกช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม มีผลช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : หนังสือไม้ป่ายืนต้นของไทย 1

หอมหมื่นลี้

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Osmanthus fragrans* Lour.

ชื่อวงศ์ : OLEACEAE







ไม่เคยรู้จักชื่อมาก่อน จวบจนกระทั่งมาอยู่เชียงราย ถึงได้ยินชื่อนี้ เห็นว่าดอกสวยดี ทรงพุ่มไม้ไม่ใหญ่มาก จึงนำมาปลูกไว้หน้าบ้าน 2 ต้น เพราะชื่อดี กลิ่นหอมไกล จากนั้น เมื่อมีคนนำมาให้เพิ่มเติมก็ปลูกไปเรื่อยๆ เป็นไม้ไว้อวดแขก เพราะมีคนที่อื่นมาชอบถามว่าต้นอะไร เอาไปปลูกที่กรุงเทพฯ ได้มั้ย

เป็นไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก สูงได้ถึง 8 เมตร เปลือกต้นสีเทา กิ่งก้านสีน้ำตาลอ่อน ใบ ใบเดี่ยว ออกตรงข้ามรูปหอกหรือรีแกมขอบขนาน กว้าง 1.5-5 เซนติเมตร ยาว 6-10 เซนติเมตร โคนใบสอบเรียว ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบหนาคล้ายแผ่นหนัง เกลี้ยง ดอกสีขาว ออกเป็นกลุ่มตามซอกใบ กลีบรองดอก 4 กลีบ รูปสามเหลี่ยมขนาดเล็ก กลีบดอก 4 กลีบ เชื่อมติดกันที่ฐานเป็นหลอด ปลายกลีบแผ่ มนกลม ผลรูปรี ผลแก่สีม่วงดำ ออกดอกช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม ติดผลช่วงเดือนมีนาคม ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด กิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม



ประดู่แดง

Phyllocarpus septentrionalis Donn. Sm.

LEGUMINOSEA - CAESALPINIOIDEAE

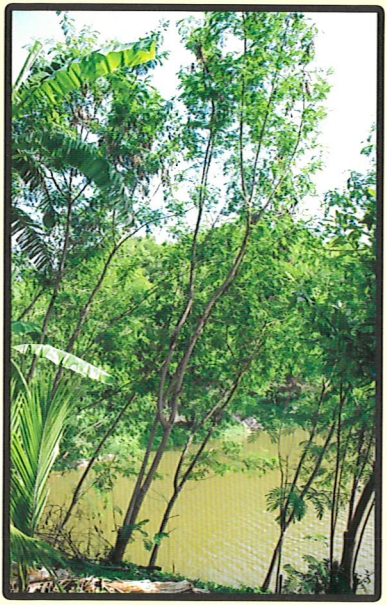
ไม้ยืนต้น

ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่มักจะนำมาปลูกไว้ให้ห่างจากบ้าน เพราะเกรงว่าเมื่อโตแล้ว
จะเป็นอันตรายต่อบ้าน แต่บางต้นก็จำเป็นต้องปลูกใกล้บ้านเพราะพื้นที่บังคับ
จึงคิดว่าเมื่อโตขึ้นอาจต้องตัดแต่งกิ่งเพื่อให้มีขนาดวงต้นเหมาะสมกับบ้าน

ไม่ได้เจาะจงไว้ว่าจะปลูกต้นอะไร เป็นการให้ความร่มรื่นและสวยงามเท่านั้น
ส่วนไม้ผลประเภท ลำใย ลิ้นจี่ มะม่วง มะไฟ เกาลัดไทย เหล่านี้ก็ปลูก
เพื่อให้เห็นว่ามีไม้ผลอยู่รอบบ้านด้วย ไม่หวังว่าจะได้ผลมารับประทานนัก
แต่ก็ปรากฏว่า ออกลูก ออกผล ให้กินทุกปี

กระถิน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Leucaena leucocephala* (Lam.) de Wit
ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - MIMOSOIDEAE







จัดเป็นพืชผักสวนครัวประจำบ้าน ปลูกไว้หลายต้นไว้กินยอดอ่อนและฝักทั้งปี ขึ้นง่ายโตเร็ว รักษาดินได้ดี

เป็นไม้ต้นขนาดเล็ก สูงไม่เกิน 10 เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นรูปไข่หรือกลม เปลือกเรียบสีเทา มีปุ่มนูนของรอยกิ่งก้านที่หลุดร่วงไป ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เรียงสลับ ยาว 12.5-2.5 เซนติเมตร แกนกลางใบประกอบมีขน แยกแขนง 3-10 คู่ เรียงตรงข้าม ดอกสีขาว ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกแน่น ตามซอกใบและปลายกิ่ง 1-3 ช่อ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือปักชำ

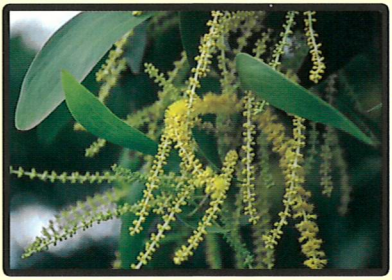
ข้อมูลจาก : วธิรพงศ์ ทวลมุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

กระถินณรงค์

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Acacia auriculaeformis* A. cunn. ex Benth.
ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - MIMOSOIDEAE







กระถินณรงค์ต้นนี้ขึ้นเองโดยไม่ได้ตั้งใจปลูก แซมขึ้นมาในแถวของต้นกนกลายไทย หรือม้าลาย ทิ้งไว้ปีเดียวต้นโตเป็นเมตร เลยปล่อยไว้ให้โตขึ้นเรื่อยๆ

เป็นไม้ต้นขนาดกลาง สูงได้ถึง 30 เมตร เรือนยอดแผ่กว้าง ไม่ผลัดใบ ทรงพุ่มมีใบและกิ่งก้านหนาแน่น ใบเป็นใบเดี่ยวและไม่ใช่ใบที่แท้ ออกสลับกัน ใบแข็งหนาเรียบเกลี้ยง โค้ง ออกดอกเป็นช่อ ตามโคนก้านใบ ตามยอดหรือปลายกิ่ง ในช่อหนึ่งๆ ประกอบด้วยดอกจำนวนมาก เมื่อบานเกสรสีเหลืองโผล่จากดอกทำให้ดูเป็นสีเหลืองทั้งช่อ มีกลิ่นหอม ผักแบนเล็กและบิด เมื่อแก่จะแตกออก มีเมล็ดสีน้ำตาล เป็นไม้ถิ่นเดิมจากออสเตรเลียและปาปัวนิวกินี ออกดอกเกือบตลอดปี ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : วชิรพจน์ ทวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

กระทุ่ม หรือตุ้ม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Anthocephanlus chinensis* (Lam.) A.Rich. ex Walp.

ชื่อวงศ์ : RUBIACEAE







เป็นไม้พื้นเมือง พบทั่วไปในภาคเหนือ ปลูกไว้ทางเข้าบ้าน ในมหาวิทยาลัยมีพบขึ้นตามธรรมชาติกระจายอยู่ทั่วไป เติบโตเร็ว ใบหนาแข็ง คล้ายมณฑาดอย ดอกมีลักษณะเป็นพุ่มทรงกลมออกตามกิ่ง สีเหลืองออกส้ม สวยงามมาก ลำต้นสูง 10-15 เมตร ใบยาวปลายแหลม โคนมน จะพบออกดอกช่วงเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

กระเบา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Hydnocarpus anthelminthicus* Pierre

ชื่อวงศ์ : FLACOURTIACEAE







เป็นไม้ชื่อแปลกคนไม่ค่อยรู้จัก มีทรงพุ่มสวยงาม ออกดอกมีกลิ่นหอมคล้ายดอกพิกุล น่าปลูกไว้ประดับบ้าน แต่ต้องให้ห่างบ้านอย่างน้อย 10 เมตร

เป็นไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 15-20 เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มทึบ ใบรูปไข่แกมรูปหอกบางทีรูปขอบขนาน ใบหนา เกลี้ยง ดอกสีชมพู ออกเป็นดอกเดี่ยว หรือเป็นช่อสั้นๆ ตามง่ามใบ กลีบรองดอกและกลีบดอกมีอย่างละ 5 กลีบ ผลกลมใหญ่ ขนาด 10-20 เซนติเมตร ผิวเรียบ มีขนสีน้ำตาลแดง ดอกมีกลิ่นหอมเรียกว่าแก้วกาหลง ออกดอกเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : http://writer.dek-d.com/writer/story/viewlonge

กฤษณา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Aquilaria crassna* Pierre ex Lecomte

ชื่อวงศ์ : THYMELAEACEAE







คุณถาวร เรืองจรุงพงศ์ เป็นคนให้มาหลายสิบต้น กระจายไปปลูกทั่วมหาวิทยาลัย และนำมาปลูกไว้ที่บ้าน 2-3 ต้น เป็นไม้ที่คนได้ยินชื่อบ่อยแต่ไม่ค่อยรู้จักต้น

เป็นไม้ยืนต้น สูง 10-15 เมตร ลำต้นตรง เปลือกเรียบสีเทา เนื้อไม้อ่อนสีขาว ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปวงรีแกมขอบขนาน กว้างประมาณ 6 เซนติเมตร ยาว 12 เซนติเมตร ผิวเป็นมันดอกช่อ ออกเป็นช่อเล็กๆ ที่ซอกใบและปลายกิ่ง ดอกย่อยขนาดเล็ก กลีบดอกสีขาวแกมเขียวผลเป็นผลแห้งรูปวงรี เปลือกแข็ง มีขนสีเทาเมื่อแก่จะแตก ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : พรชัย จิตศรลัมพ์, สารานุกรมสมุนไพร เล่ม 1 สมุนไพรสวนสิริรุกขชาติ

กะพี้จั่น

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Millettia brandisiana* Kutz

ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - PAPILIONOIDEAE







เป็นไม้ป่าชื่อแปลกอีกต้นหนึ่งที่นำมาปลูกไว้ 3 ต้น รูปทรงสวยงาม ดอกสวย เติบโตดี คนชอบถามว่าเป็นต้นอะไร

เป็นไม้ต้นผลัดใบขนาดกลาง สูง 8-20 เมตร โคนต้นเป็นพูพอนเล็กน้อย เรือนยอดเป็นพุ่มกลวงทึบ เปลือกสีดำแตกเป็นสะเก็ดเล็กๆ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกเรียงตัวเป็นคู่ๆ ปลายช่อใบ มีใบย่อย 1 ใบ ดอกเป็นช่อออกที่ปลายกิ่งและด้านข้าง หรืออาจจะออกพร้อมใบที่ผลิใหม่ กลีบรองดอกเป็นสีม่วงเข้มเกือบดำ เมล็ดกลมแบน ออกดอกเดือนธันวาคม-มกราคม ถิ่นกำเนิดในพม่า ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : กัญจนา ดีวิเศษ, พักพื้นบ้านภาคเหนือ

กัลปพฤกษ์

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cassia bakeriana* Craib
ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - CAESALPINIOIDEAE







เป็นไม้ชื่อดี ดอกเป็นช่อสวย สีสดใส โดยเฉพาะเวลาออกดอกเต็มต้น เอามาปลูกไว้พอสมควรในมหาวิทยาลัย มีข้อเสียคือแมลงบางชนิดชอบเจาะลำต้นมาก ทำให้ต้นไม่โตหรือตายได้

เป็นไม้ยืนต้น ขนาดสูงประมาณ 10 เมตร กิ่งก้านและใบอ่อนมีขน ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบย่อย 5-7 คู่ กว้าง 1.5-3 เซนติเมตร ยาว 6-8 เซนติเมตร ใบอ่อนมีขนสีน้ำตาลอ่อน ดอกช่อ ออกที่ซอกใบ ยาว 5-12 เซนติเมตร กลีบดอกสีชมพู ผลเป็นฝักกลมยาว คล้ายฝักราชพฤกษ์ แต่มีขนละเอียดสีเทาหรือน้ำตาล ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด ปักชำ หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ ทวลบุตตา, ไม้ดัดประดับ เล่ม 2

กุ่มน้ำ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Crateva magna* (Lour.) DC.

ชื่อวงศ์ : CAPPARACEAE







กุ่มน้ำ เข้าใจว่าเป็นเหมือนผักกุ่มที่ชาวบ้านนำยอดอ่อนมาดองกิน คนส่วนใหญ่ไม่เคยเห็น ไม่รู้จัก ปลูกไว้เพื่อให้มีความหลากหลาย

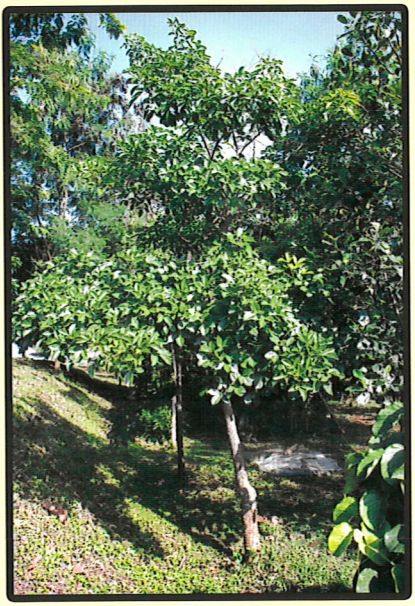
เป็นไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง 4-20 เมตร ผลัดใบเรือนยอดแผ่กว้าง เปลือกค่อนข้างเรียบสีเทาอมขาวหรือเทาแต้มขาวเป็นทาง ใบเป็นใบประกอบแบบนิ้วมือ มีใบย่อย 3 ใบ เรียงสลับ ใบย่อยรูปใบหอกหรือรูปขอบขนาน ปลายใบเรียวแหลม โคนใบสอบ แผ่นใบค่อนข้างหนาเป็นมัน ขอบใบเรียบ ใบเกลี้ยง ดอกสีขาวแล้วเปลี่ยนเป็นสีเหลือง ออกเป็นช่อ มีผลภายในมีเมล็ด ออกดอกช่วงเดือนธันวาคม-เมษายน และผลช่วงเดือนเมษายน-กันยายน

ข้อมูลจาก : กัญจนา ดีวิเศษ, พักฟื้นบ้านภาคเหนือ

กุ่มบก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Crateva adansonii* DC. subsp.

ชื่อวงศ์ : CAPPARACEAE







ปลูกไว้คู่กับกุ่มน้ำจะได้เปรียบเทียบกัน ทรงต้นไม่ค่อยสวยแต่ก็เป็นไม้ที่คนไม่ค่อยรู้จัก นำมาปลูกไว้เป็นของประดับบ้าน

เป็นไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 6-10 เมตร ผลัดใบ ทรงพุ่มเป็นรูปเจดีย์ต่ำ เปลือกเรียบสีเทา มีรอยย่นขวางตามลำต้น ใบเป็นใบประกอบแบบนิ้วมือ ช่อเรียงสลับหรือเวียนสลับ แต่ละช่อมีใบย่อย 3 ใบ ใบรูปรีหรือรูปไข่ กว้าง 4-6 เซนติเมตร ยาว 7.5-11 เซนติเมตร ปลายใบแหลมโคนใบแหลมหรือสอบ ขอบใบเรียบแผ่นใบหนา ดอกสีขาวอมเขียวแล้วเปลี่ยนเป็นสีเหลือง หรือสีชมพูอ่อน ช่อดอกแบบช่อกระจุก ออกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ผลเป็นผลสดแบบมีเนื้อหลายเมล็ด ทรงกลม เปลือกมีจุดแต้มสีน้ำตาลอมแดงเมื่อแก่ เปลือกเรียบ เมล็ดรูปเกือกม้าหรือรูปไต ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : กัญจนา ดีวิเศษ, พักพื้นบ้านภาคเหนือ

เกาลัด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Sterculia monosperma* Vent.
ชื่อวงศ์ : STERCULIACEAE







มีคนนำต้นมาให้ บอกว่าเป็นต้นเกาลัด เห็นว่าแปลกดีจึงปลูกไว้ ปรากฏว่าเจริญงอกงามดี หลังจาก 3 ปี จึงออกดอกสีม่วงมาให้เห็นและตกผลในที่สุด ผลเมื่อแก่มีสีแดงสวยมากมีเมล็ดสีดำข้างใน

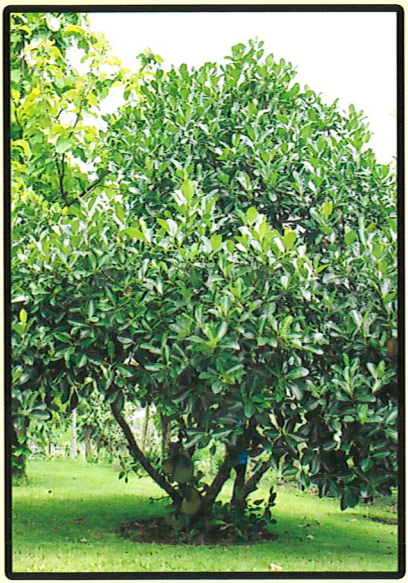
เป็นไม้ยืนต้น สูง 4-30 เมตร เรือนยอดเป็นพุ่มโปร่ง กิ่งอ่อนเกลี้ยง มีรอยแผลใบอยู่ทั่วไป ใบ ใบเดี่ยว เรียงเวียนกันบริเวณใกล้ๆ ปลายกิ่ง รูปรีถึงรูปขอบขนานโคนมนหรือหยักเว้าเล็กน้อย แผ่นใบด้านบนเป็นมัน ช่อดอกแบบช่อแยกแขนง ออกตามปลายกิ่งและเหนือรอยแผลใบใกล้ปลายกิ่ง ห้อยลง มีช่อแขนงมาก ดอกเล็ก สีชมพูอมเขียว กลิ่นหอมอ่อนๆ ผลออกรวมกันเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มย่อยมักมี 2 ผล ผลสีแดงหรือสีแสด รูปมนหรือค่อนข้างกลม เปลือกแข็ง มีขนนุ่มคล้ายกำมะหยี่ ผลแก่จะแตกออกตามรอยประสานด้านข้าง เมล็ดสีดำ แต่ละผลมี 1-2 เมล็ด ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : http://www.kepu.net.cn/english/banna/orchistree/orc04.html

ขนุน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Artocarpus heterophyllus* Lam.

ชื่อวงศ์ : MORACEAE







ขนุนเป็นไม้พื้นเมืองทั่วประเทศ ขึ้นง่าย ออกลูกดก เอามาปลูกไว้เพราะเห็นว่าเป็นไม้ที่ออกใบดก เขียวทั้งปี ให้ความร่มรื่นดี ออกผลดกมาก มีให้กินทุกปี

เป็นไม้ต้นขนาดกลาง สูงได้ถึง 25 เมตร ทรงพุ่มรูปทรงกระบอก ใบมันและหนา ช่อดอกตัวผู้และช่อดอกตัวเมียแยกกัน แต่อยู่บนต้นเดียวกัน ผลใหญ่มีหลายขนาด รอบผลมีหนามสั้น ขนุนมีหลายพันธุ์ เป็นไม้ถิ่นอินเดีย ปลูกทั่วไป ผลสุกเดือนมีนาคม-พฤษภาคม บางครั้งเลยไปถึงมิถุนายน ขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ด หรือนิยมการทาบกิ่ง

ข้อมูลจาก : ถิญจนา ดีวิเศษ, พันเพื่นบ้านภาคเหนือ

แค

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Sesbania grandiflora* (L.) Desv.
ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE PAPILIONOIDEAE







แค เป็นพืชที่ดอกกินได้ ปลูกไว้รอบบ้านเพื่อกินดอกหลายต้น ออกดอกดกมาก ควรปลูกไว้ทุกบ้าน ขึ้นง่าย โตเร็ว กินได้ทั้งดอกและยอดอ่อน

เป็นไม้ยืนต้น สูง 5-10 เมตร ใบ ประกอบแบบขนนก เรียงสลับใบย่อยรูปขอบขนาน กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร ยาว 3-4 เซนติเมตร ดอกช่อออกที่ซอกใบ รูปดอกถั่ว กลีบดอกสีขาวหรือแดง ผลเป็นฝักยาว ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : พร้อมจิต ศรลัมพ์, สารานุกรมสมุนไพร เล่ม 1 สมุนไพรสวนสิริรุกขชาติ

แคฝรั่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Gliricidia sepium* Walp.
ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - PAPILIONOIDEAE







ตั้งใจปลูกเพราะเห็นว่าเป็นไม้โตเร็ว ก็เลยนำมาปลูกงไว้หลายต้น ตอนปลูกไม่ได้เลือกว่าเป็นพันธุ์สีขาวหรือสีชมพู ปลูกคละกันไป ภายหลังพบว่าเป็นไม้โตเร็ว ไม่ต้องการการบำรุงมากนัก เพราะเป็นพืชตระกูลถั่ว เมื่อออกดอกจะทิ้งใบหมด มีความสวยงามเหมือนดอกซากุระ แขกไปใครมาก็ถามอยู่เรื่อยว่าใช่ดอกซากุระหรือเปล่า

เป็นไม้ต้น ผลัดใบ สูง 5-15 เมตร เรือนยอดโปร่ง เปลือกสีกะดำกะด่าง ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกชนิดมีใบย่อยที่ปลายใบย่อย ยาว 3-5 เซนติเมตร มี 7-17 ใบ ดอกออกเป็นช่อ ยาว 10-15 เซนติเมตร ดอกมี 2 สี คือ สีขาวและสีชมพู คล้ายดอกแคแต่มีขนาดเล็ก ฝักแบน มีเมล็ด 3-6 เมล็ด ออกดอกเดือนธันวาคม-กุมภาพันธ์ เป็นไม้ที่มีถิ่นกำเนิดที่ประเทศเม็กซิโก โคลัมเบีย ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งปักชำ

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ หวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

ไคร้ย้อย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Elaeocarpus grandiflorus* J. E. Sm.

ชื่อวงศ์ : ELAEOCARPACEAE







เป็นไม้ที่เจอที่ตลาดคำเที่ยง จังหวัดเชียงใหม่ เห็นรูปทรงสวยงามเป็นพวงดูแปลกตา ไม่เคยเห็นมาก่อน จึงนำมาปลูกไว้ดูเล่น

เป็นไม้ต้นไม่ผลัดใบ สูงได้ถึง 30 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับรูปใบหอกถึงรูปใบหอกแกมไข่กลับ ปลายใบแหลม โคนใบรูปลิ่มหรือแหลม ขอบใบจักฟันเลื่อย ดอกสีขาว ออกเป็นช่อกระจะที่ซอกใบ กลีบเลี้ยง 5 กลีบ รูปใบหอก กลีบดอก 5 กลีบ รูปไข่กลับ ผลเมล็ดเดี่ยว แข็ง รูปทรงรี ปลายและโคนแหลม ผิวเกลี้ยง ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : หนังสือพรรณไม้ในสวนหลวง ร.9, มูลนิธิสวนหลวง ร.9

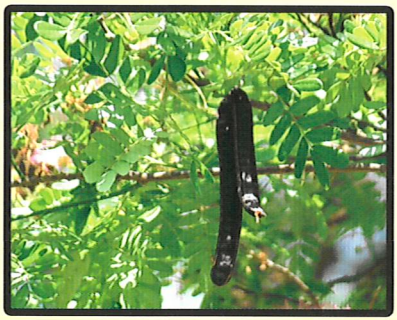
จามจุรี หรือฉำฉา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Samanea saman* (Jacq.) Merr.

ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - MIMOSOIDEAE







ในมหาวิทยาลัยปลูกฉำฉาไว้มาก เพราะใช้เป็นพืชนำร่อง สร้างความชุ่มชื้นและสีเขียวให้กับพื้นที่ที่รกร้างได้ดี โตเร็วไม่ต้องดูแล ปลูก 3 ปี ก็ได้ร่มเงาและความเขียวแล้ว

เป็นไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง 20 เมตร เปลือกสีดำ แตกและล่อนได้ เรือนยอดเป็นรูปร่มกว้างใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ใบประกอบด้วยช่อใบ 4 คู่ ใบย่อย 2-10 คู่ ต่อ 1 ช่อใบ ใบรูปไข่หรือรูปขนมเปียกปูน แต่เบี้ยว ใบมัน ใต้ใบมีขนเล็กน้อย ช่อดอกมีก้านช่อ และดอกออกรวมกันเป็นกระจุก กลีบดอกเล็กมาก เกสรจำนวนมากสีชมพู ฝักกลมแบน แต่ละฝักมีเมล็ด 15-25 เมล็ด มีถิ่นกำเนิดจากอเมริกาใต้เขตร้อน ออกดอกเดือนสิงหาคม-กุมภาพันธุ์ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ หวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 1

ชมพู่น้ำดอกไม้

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Syzygium jambos* (L.) Alsotn

ชื่อวงศ์ : MYRTACEAE







ต้นตอนำมาจากบ้านคุณวรรณะที่จังหวัดชลบุรี เกรงว่าจะสูญพันธุ์ ไม่ใช่ผลไม้เศรษฐกิจ จึงหาคนปลูกยาก จึงนำมาแพร่พันธุ์ไว้ที่บ้านนี้ 3 ต้น จะได้แพร่พันธุ์ต่อไป

ไม้ยืนต้น สูงได้ถึง 10 เมตร ใบเดี่ยว เรียงตรงข้ามรูปขอบขนานแกมใบหอก กว้าง 3-4 เซนติเมตร ยาว 7-12 เซนติเมตร ดอก ช่อกระจุก ออกที่ปลายกิ่ง ดอกย่อย 3-8 ดอก กลีบ ดอกสีขาวหรือเหลืองอ่อน ฐานรองดอกรูปกรวย ผลเป็นผลสด กินได้ รูปเกือบกลม รสหวานเย็นๆ เส้นผ่านศูนย์กลาง 5-6 เซนติเมตร ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : www.rspg.thaigov.net/plants_data/use/fruit_4.htm

ชมพู่มะเหมี่ยว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Eugenia malaccensis* Linn.
ชื่อวงศ์ : MYRTACEAE







ปรกติเป็นไม้ที่รู้สึกว่าปลูกยาก แต่เมื่อนำมาปลูกก็เจริญเติบโต ให้ผลดี แต่ภายหลังพบว่ามีแมลงชนิดหนึ่งชอบกินลำต้น ทำให้ตายไป 2 ต้น เรียกแมลงที่จับได้ขณะฝังตัวอยู่ภายในต้นว่า “ไอ้หนวดโง้ง”

เป็นไม้ต้นขนาดกลาง สูงได้ถึง 15 เมตร มีเรือนยอดทึบ ใบเดี่ยวสีเขียวเข้ม ใบกว้างหนาเป็นมัน ดอกสีแดง ก้านดอกสั้น ออกดอกเป็นกลุ่มตามกิ่ง ดอกมีกลีบรองดอก 4 กลีบ และกลีบดอก 4 กลีบ เกสรยาวสีชมพูเข้ม ผลกลมหรือยาวรี สุกสีแดงเข้ม มีกลิ่นหอมเหมือนดอกกุหลาบ เนื้อนุ่มฉ่ำน้ำ เมล็ดโต รสชาติหวานอมเปรี้ยว มีเมล็ดใหญ่ 1 เมล็ด ถิ่นกำเนิดในประเทศมาเลเซีย ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ ทวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

ชมพู่สาแหรก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Syzygium malaccense* (L.) Merr. & L.M. Perry

ชื่อวงศ์ : MYRTACEAE







ปลูกไว้คู่กับชมพู่มะเหมี่ยว เพราะลักษณะต้นและลักษณะลูกคล้ายกัน จะได้แยกออกว่าเป็นต้นอะไร

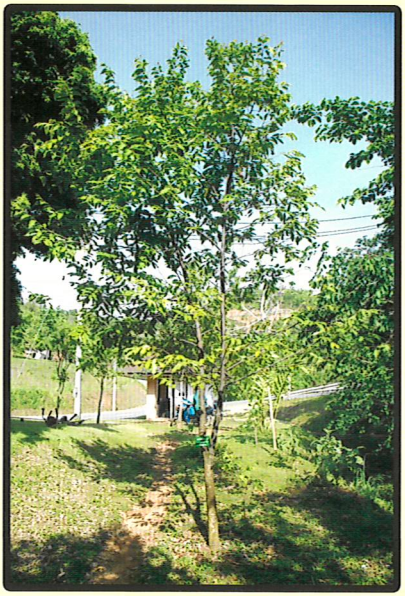
เป็นไม้ต้นขนาดกลาง สูงประมาณ 15 เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดทรงกลม หนาทึบ ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปใบหอกเรียว กว้าง 5-10 เซนติเมตร ยาว 15-20 เซนติเมตร ปลายใบแหลมดิ่ง โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ ออกดอกเป็นช่อ กระจุกแน่นที่ปลายกิ่ง กลีบเลี้ยงและกลีบดอกมีอย่างละ 4 กลีบ สีชมพูสด เกสรเพศผู้จำนวนมาก สีชมพูปลายเหลือง ออกดอกช่วงฤดูหนาว ทรงกลมหรือยาวรี เมื่อแก่เป็นสีแดงหรือขาวลายแดงและขาว มีเมล็ดขนาดใหญ่ 1 เมล็ด มีถิ่นกำเนิดในประเทศมาเลเซีย ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดหรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : http://news.sanook.com/education/education_256530.php

ตะเคียนทอง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Hopea odorata* Roxb.

ชื่อวงศ์ : DIPTEROCARPACEAE







ไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ที่ปลูกไว้ทั่วมหาวิทยาลัยกว่าพันต้น นำมาปลูกไว้ที่บ้านนี้ 3 ต้น เพื่อให้เกิดความหลากหลายบริเวณบ้าน เป็นไม้ขึ้นง่าย เติบโตดี มีรูปทรงสวยงาม

เป็นไม้ยืนต้น สูง 20-40 เมตร เรือนยอดแน่นสีเขียวเข้ม กิ่งแผ่กว้าง กิ่งแขนงเรียวเล็กลู่ลง เปลือกต้นสีน้ำตาลเข้มอมเทา มักจะมีร่องลึกตามยาว เมื่ออายุมากขึ้นเปลือกจะเป็นเกล็ดๆ เปลือกชั้นในสีเหลืองหม่น มักจะมียางสีเหลืองซึมออกมา ใบ ยาว 8-16 เซนติเมตร ใบรูปไข่แคบหรือเกือบขอบขนาน ฐานป้านหรือกลมมักจะไม่สมมาตร ใบอ่อนมีขนรูปดาวสีเทา ใบแก่ผิวเรียบ ยกเว้นกลุ่มขนเล็กๆ ดอกสีเหลือง มีกลิ่นอ่อนๆ ดอกเป็นช่อถึง 50 ดอก ออกที่ปลายช่อและซอกใบบนๆ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, สารานุกรมสมุนไพร เล่ม 2 สยามไภษัชยพฤกษ์

ตาลน้ำเงิน หรือตาลฟ้า

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Latania loddigesii* Mart.
ชื่อวงศ์ : PALMAE







ตาลน้ำเงินหรือตาลฟ้าไม่ได้ตั้งใจจะปลูก แต่มีคนนำมามอบให้ แต่เมื่อปลูกแล้วเป็นปาล์มที่มีลักษณะสวยงาม ก้านและใบแข็งแรงออกสีเขียวอมฟ้า แต่โดยที่มีเพียงต้นเดียวและมีรูปลักษณะที่แตกต่างจากต้นไม้อื่นจึงมีสภาพเหมือนต้นไม้แปลกปลอมประจำบ้าน แต่ก็ให้ความหลากหลายที่งดงามไปอีกแบบหนึ่ง ดังนั้นถ้าจะปลูกให้งดงามก็ควรจะหาเพื่อนให้สัก 5-6 ต้น

ปาล์มลำต้นเดี่ยวสูง 8 เมตร ใบ เป็นรูปใบพัด ขอบใบและก้านใบมีสีชมพูหรือสีทับทิมเมื่อต้นเล็ก เมื่อต้นแก่ใบมีสีน้ำเงินปนเทา ก้านใบมีขนสีขาวเหมือนสำลีคลุมอยู่ ลำต้นแก่จะเป็นสีเทา ช่อดอกแยกเพศกันคนละต้น ผลใหญ่สีน้ำตาลเป็นมันอยู่บนทะลายยาว 2 เมตร และทะยอยสุกอย่างช้าๆ เมล็ดคล้ายเมล็ดระกำ ปลายเมล็ดแหลม ถิ่นกำเนิดเกาะมาสคารีน ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : หนังสือพรรณไม้ในสวนหลวง ร.9, มูลนิธิสวนหลวง ร.9

ทองกวาวสีทอง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Butea monosperma* (Lam.) Taub.

ชื่อวงศ์ : PAPILIONOIDEAE(Leguminosae)







ได้มาจากสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ เป็นไม้หายาก ทองกวาวสีทองเป็นไม้ต้นขนาดกลาง สูง 10-15 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่ม กลมทึบ ลำต้นแตกกิ่งต่ำ คดงอ เปลือกสีเทาถึงเทาคล้ำ เปลือกค่อนข้างเรียบหรือแตกเป็นร่องตื้นๆ ใบประกอบแบบขนนก ปลายคี่เรียงเวียนสลับ ใบย่อยมี 3 ใบ เรียงตรงข้าม ใบย่อนที่ปลายเป็นรูปมนเกือบกลม ดอกสีส้มสดหรือสีเหลืองทอง ออกเป็นช่อแบบช่อกระจะ ตามซอกใบที่ก้านและปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 5-8 เซนติเมตร ผลเป็นฝักแบน ผลแก่สีน้ำตาลอมเหลือง มีขนอ่อนนุ่มสีขาวเป็นมัน มีเมล็ดเดียวตรงปลายฝัก ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือกิ่งชำ

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ หวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

ทองหลางป่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Erythrina subumbrans* (Hassk.) Merr.

ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE-PAPILIONOIDEAE







เป็นไม้ที่พบทั่วไปในป่าดอยแง่มในบริเวณมหาวิทยาลัย เวลาออกดอกสีแดงท่ามกลางต้นไม้อื่นที่มีสีเขียว สวยงามมาก ปลูกไว้เพื่อให้ประดับบ้าน

เป็นไม้ต้นขนาดกลาง สูง 10-15 เมตร ผลัดใบ ลำต้นและกิ่งอ่อนจะมีหนามแหลมแข็ง โคนต้นมีพูพอน ช่อดอกจะมีใบอยู่ด้วยขณะที่มีดอกเต็มต้น เปลือกเรียบสีเทาอมน้ำตาล ใบเป็นใบประกอบแบบ 3 ใบย่อย เรียงสลับ ใบย่อยรูปไข่ป้อมหรือมน ปลายใบแหลม โคนใบมน ดอกสีส้มแดง ออกเป็นช่อแบบช่อกระจะตามปลายกิ่งช่อดอกตั้งขึ้น ดอกเป็นแบบดอกถั่ว ผลแห้งแตก ทรงขอบขนาน โคนฝักลีบ ทางปลายฝักจะบวมพอง เห็นลักษณะของเมล็ดชัดเจน เมล็ดสีดำ ออกดอกช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ให้ผลช่วงเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ หวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

ทับทิม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Punica granatum* L.
ชื่อวงศ์ : PUNICACEAE







ทับทิมเป็นไม้มงคล ปลูกไว้หน้าบ้าน เพื่อความสวยงาม ต้นที่ปลูกไว้ผลมีรสเปรี้ยว แต่ก็ให้ความสวยงามเมื่อออกผลเต็มต้น

เป็นไม้ต้นขนาดเล็ก สูงไม่เกิน 6 เมตร เรือนยอดแผ่กว้าง ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ ปลายและโคนใบแหลม ขอบใบจัก ดอกออกดอกเดี่ยวที่ปลายกิ่ง 2-3 ดอก กลีบเลี้ยงแข็งหนา สีแดงอมส้ม กลีบดอกสีแดงอมส้ม ออกดอกตลอดปี ผลรูปทรงกลม สีเขียว เมื่อแก่เป็นสีเหลืองอมน้ำตาลหรือม่วงแดง เมล็ดมีจำนวนมาก มีเนื้อใสสีแดงหุ้ม เมล็ดรับประทานได้ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ ทวลบุตตา, ไม้ดัดประดับ เล่ม 2

ไทรย้อย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Ficus benjamina* L.
ชื่อวงศ์ : MORACEAE







ความจริงแล้วการปลูกต้นไทร อาจไม่นิยมปลูกใกล้บ้านเพราะรากแผ่กระจายและแข็งแรงมาก ต้องปลูกไว้ห่างบ้านประมาณ 20 เมตร เป็นลักษณะต้นไม้ที่เขียวชอุ่มตลอดทั้งปี ดูแล้วสบายตา เป็นไม้พุ่มทรงสูง ลูกไทรนกกินได้ อยากให้มีนกเยอะๆ

เป็นไม้ต้น สูงได้ถึง 10 เมตร เรือนยอดแผ่กว้างมาก กิ่งก้านห้อยย้อย ใบมีขนาดเล็ก ใบหนาเป็นมัน รูปไข่หรือรูปไข่แกมขอบขนาน กว้าง 2.5-5 เซนติเมตร ยาว 5-11 เซนติเมตร ผลออกเป็นคู่ไม่มีก้านผล ผลกลมหรือรี สุกสีแดงเข้ม ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอนหรือปักชำ

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ พวงมุกตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

นนทรี

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Peltophorum pterocarpum* (DC.) Backer. ex K. Heyne
ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE-CAESALPINIOIDEAE







นนทรี เป็นไม้ที่นำมาปลูกเพื่อบำรุงดินเหมือนฉำฉา ขึ้นง่าย โตเร็ว ไม่ต้องการการดูแลให้ดอกสีเหลืองสวยงาม

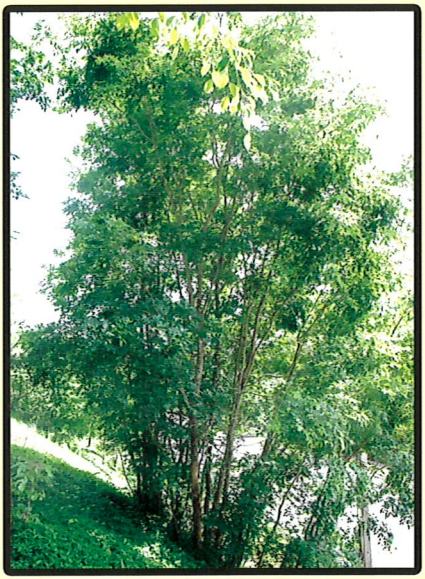
เป็นไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ ได้ถึง 25 เมตร กิ่งผลัดใบ เรือนยอดรูปร่ม ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น เรียงเวียนสลับ ใบรูปไข่แกมรูปขอบขนาน ปลายใบมนเว้าเข้าเล็กน้อย ดอกสีเหลืองมีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกเป็นช่อแบบช่อกระจะที่ซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ผลแห้งแก่ไม่แตก ออกเป็นฝักแบนรูปรี เมล็ดเรียงตามยาวของฝัก ออกดอกช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม ออกผลช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ หวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

ประดู่

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Pterocarpus macrocarpus* Kurz

ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - PAPILIONOIDEAE







เป็นไม้ที่ขึ้นตามธรรมชาติ เมื่อเริ่มปลูกบ้าน มี 2 กอ ความสูงแค่เมตรกว่า เข้าใจว่าบริเวณแถบนี้คงเป็นป่าของประดู่มาก่อน เป็นไม้ที่โตค่อนข้างช้าและอยู่กันเป็นกลุ่ม เคยทดลองย้ายแยกจากกัน มักจะตาย

ประดู่ป่าเป็นไม้ต้นขนาดใหญ่ สูง 15-25 เมตร เป็นไม้ผลัดใบ เรือนยอดรูปกรวยหรือรูปไข่ เปลือกนอกหนา สีน้ำตาลเทาแตกหยาบๆ เป็นร่องลึก ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกชั้นเดียว เรียงสลับ ใบรูปขอบขนานแกมรูปไข่ กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 6 -9 เซนติเมตร ดอกสีเหลือง มีกลิ่นหอม ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ดอกบานเต็มที่กว้าง 5-8 มิลลิเมตร ผลเป็นฝักแห้ง ทรงกลมแบน ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, สยามไภษัชยพฤกษ์

ประดู่แดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Phyllocarpus septentrionalis* Donn Sm.
ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - CAESALPINIOIDEAE







เป็นไม้ที่ปลูกทั่วไปในมหาวิทยาลัย จนเกือบจะเป็นเอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ได้ยินชื่อมานาน จึงหามาปลูก ตอนแรกไม่เห็นดอก ก็เดาไม่ออกว่าจะเป็นเช่นไร แต่เมื่อออกดอกแล้วก็ไม่ผิดหวัง เป็นไม้ต้นขนาดกลาง สูง 10-20 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดรูปทรงไม่แน่นอน แตกกิ่งก้านแผ่กว้าง ปลายกิ่งลู่ลงดิน โตช้า ใบเป็นใบประกอบแบบขนนกปลายคู่ เรียงสลับ ออกดอกเป็นช่อกระจุกขนาดใหญ่ตามกิ่ง 3-5 ดอก สีแดงอมส้ม ขนาดไม่เท่ากัน ขณะออกดอกใบมักจะร่วงหมด ดอกมีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกดอกเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ผลเป็นฝักแบน รูปขอบขนานและโค้งเล็กน้อย เมล็ดแบน 1-2 เมล็ด ส่วนมากมีเพียง 1 เมล็ด ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ ทวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

ประดู่ส้ม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Bischofia javensis* Blume

ชื่อวงศ์ : BUPHORBIACEAE







พบทั่วไปในบริเวณดอยแง่ม ปลูกไว้มากในมหาวิทยาลัย เพราะโตเร็ว ดูแลง่าย เขียวทั้งปี ขยายพันธุ์ได้เร็ว เหมาะสำหรับปลูกเป็นไม้เปิดพื้นที่ นำมาปลูกไว้ในบ้านหลายต้น เนื้อไม้ใช้ประโยชน์ได้

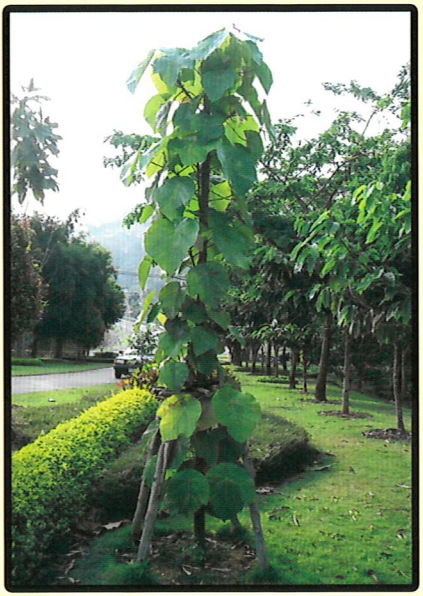
ไม้ต้นขนาดใหญ่ สูงถึง 35 เมตร เรือนยอดหนาทึบ ลำต้นอ้วนสั้นและคดงอ เปลือกต้นสีน้ำตาลอ่อนหรือแดงออกน้ำตาลเกลี้ยงเมื่ออายุมากขึ้นจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้มขึ้น มียางสีแดง ใบประกอบ 3 ใบ ขอบใบเป็นซี่หยักเล็กกลมๆ โดยเฉพาะที่ปลายใบ ดอกสีเหลืองอมเขียว ผลกลมเหนียว ผนังด้านในแข็งเปราะไม่แตก ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : http://www.pangfan.org/pnocPlant/pnocplant.html

ปอหูช้าง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Pterospermum acerifolium*

ชื่อวงศ์ : STERCULIACEAE







เป็นไม้ป่า พบต้นนี้ในพื้นที่ที่กำลังจะสร้างอาคารปรีคลินิค ต้องขุดออกทิ้ง เสียดายเห็นลำต้นตั้งตรงสวยงามจึงให้ล้อมมาปลูกที่บ้าน

เป็นไม้ไม่ผลัดใบ สูงถึง 25 เมตร เรือนยอดไม่แน่นอน เปลือกต้นสีเทาอ่อน เรียบหลุดออกเป็นชิ้นบางๆ ขอบใบเว้าที่ปลายแยกหลายแฉก ฐานใบเป็นรูปหัวใจ มีก้านใบติดด้านหลัง ดอกมีสีขาวออกเดี่ยวๆ หรือเป็นช่อ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : http://www.rspg.or.th/plants_data/plantdat/sterculi/paceri_1.htm

ปี่แป้

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Eriobotrya japonica* (Thumb.) Lindl.

ชื่อวงศ์ : ROSACEAE







เพาะจากเมล็ดที่มีคนนำมาฝากจากเมืองจีน ไม่คิดว่าจะขึ้นก็ปรากฏว่าเจริงอกงามดี ไม่รู้ว่าจะออกลูกมาให้เห็นหรือเปล่า

เป็นไม้ยืนต้น สูง 3 เมตรขึ้นไป ปลูก 3-5 ปี จึงจะเริ่มให้ผล ใบประกอบด้วยกรดตาร์ตาริค กรดซิตริค กรดมาลิค น้ำมันละเหย แทนนิน วิตามินบี และวิตามินซี มีสรรพคุณช่วยบำรุงปอด ขับลม ละลายเสมหะ เป็นยาสำคัญสำหรับใช้แก้ไอและละลายเสมหะ แก้อาเจียน บำบัดโรคหลอดลมอักเสบเรื้อรัง และอาการไอซึ่งเกิดจากไข้หวัดใหญ่ รวมทั้งอาการไอมีเลือดปนเวลามีอาการไอ เด็ดใบ 7-8 ใบ ล้างเอาขนออก ปี่แป้มีขนทั้งใบ ดอกและผลแต่รูดออกง่าย เอาไปต้มน้ำ กรองเอาน้ำมาจิบแก้ไอ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดหรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : www.bloggang.com/viendiary.php?id=by_stepdmonth=04-2009+date=028group=Slgblog=5

ไผ่สีทอง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Schizostachyum brachycladum* Kurz

ชื่อวงศ์ : GRAMINEAE







ไผ่มีหลายพันธุ์ แต่เลือกไผ่สีทองมาปลูกไว้หน้าบ้าน เพราะมีสีที่สวยงามและขึ้นง่าย ใบดก คนที่ไม่เคยเห็นมาเห็นเข้าจะรู้สึกว่าแปลกดี

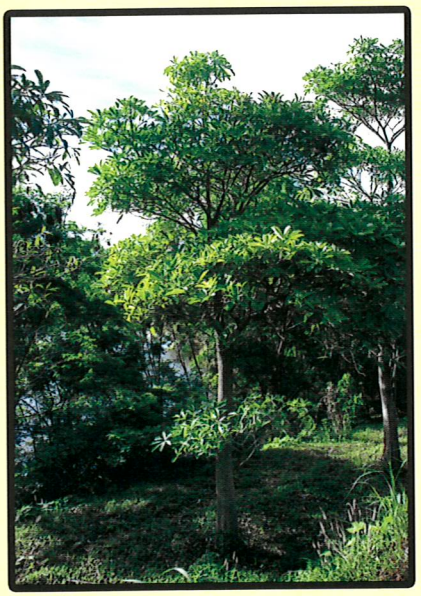
ไผ่สีทองเป็นไผ่กอใหญ่แต่โปร่ง มีกิ่งก้านมากบริเวณโคนต้น ลำสูง 5-12 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 5-8 เซนติเมตร เป็นไผ่ที่มีปล้องเกลี้ยง ยาว 50-80 เซนติเมตร สีเหลืองทองสด ใบยาว 10-20 เซนติเมตร ออกดอกทุกปีโดยที่ต้นไผ่ไม่ตาย เป็นไผ่ที่มีถิ่นกำเนิดในหมู่เกาะโมลุกกะ ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ

ข้อมูลจาก : หนังสือพรรณไม้ในสวนหลวง ร.9, มูลนิธิสวนหลวง ร.9

พญาสัตบรรณ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Alstonia scholaris* (L.) R. Br.

ชื่อวงศ์ : APOCYNACEAE







ปลูกไว้ในบ้านหลายต้น รูปทรงสวยงาม เป็นไม้ที่ขึ้นง่าย โตเร็ว ปลูกนำร่องในพื้นที่รกร้างได้ดีมาก แต่เวลาออกดอกจะมีกลิ่นหอมฉุน ได้กลิ่นจากระยะไกล

เป็นไม้ยืนต้น สูงถึง 30 เมตร เปลือกต้นสีเทา มียางขาวมาก กิ่งแตกออกรอบข้อ ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเป็นวงรอบกิ่ง ส่วนมากมี 7 ใบ ดอกช่อ ออกเป็นกระจุกที่ปลายกิ่ง กลีบดอกสีขาวแกมเหลือง ผลเป็นฝัก ออกเป็นคู่ๆ รูปกลมยาว ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

พระเจ้าห้าพระองค์

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dracontomelon dao* (Blanco) Merr. & Rolfe
ชื่อวงศ์ : ANACARDIACEAE







เป็นไม้ชื่อแปลก ปลูกเพื่อความสวยงาม และเอาไว้ให้คนรู้จักในฐานะไม้ประดับบ้าน เป็นไม้ต้นขนาดใหญ่ เรือนยอดค่อนข้างกลมหรือรูปไข่ ลำต้นเปลาตรง โคนเป็นพูพอนสูง เปลือกสีน้ำตาลปนเทาแตกเป็นร่องตื้นตามยาวลำต้น ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ปลายคลี่ เรียงเวียนสลับใบย่อย 6-9 คู่ ดอกสีขาว มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกเป็นช่อแยกแขนงตามปลายกิ่งและซอกใบ ผลเป็นผลสดหลายเมล็ด ทรงกลมสีเขียว เมื่อแก่เปลี่ยนเป็นสีเหลือง ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : หนังสือไม้ป่ายืนต้นของไทย 1

พลาดวาง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Pterospermum Lanceaefolium* Roxb.

ชื่อวงศ์ : STERCULIACEAE







เป็นไม้ชื่อแปลก ไม่ค่อยพบทั่วไป ปลูกไว้แล้วบางครั้งยังนึกชื่อไม่ออก เพราะไม่ค่อยมีจุดเด่นในตัว

เป็นไม้ต้นขนาดกลาง สูง 5-20 เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลมช่วงบน ลำต้นตรง โคนต้นเป็นพูพอน ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปใบหอกแกมรูปขอบขนานถึงรูปใบหอกกลับ ดอก สีเหลืองมีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกเป็นดอกเดี่ยวตามซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ผลเป็นผลแห้งแตก เปลือกแข็ง ทรงขอบขนาน ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : หนังสือไม้ป่ายืนต้นของไทย 1

พังแหรใหญ่ หรือปอแต็บ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Trema orientalis* (L.) Blume

ชื่อวงศ์ : ULMACEAE







เป็นไม้ที่พบได้ทั่วไปในป่าภาคเหนือ ในบริเวณมหาวิทยาลัยมีมาก ขึ้นง่าย โตเร็ว ทำให้มีสีเขียวทั่วไปในป่า ต้นที่อยู่ในบ้านปลูก 3 ปี ก็โตท่วมหัวแล้ว

เป็นไม้ต้น ไม่ผลัดใบ ประเภทไม้เบิกนำ เนื้อไม้อ่อน อายุไม่ค่อยยืน มีขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง 8-15 เมตร เปลือกต้นเรียบ สีเทา เรือนยอดเป็นพุ่มแผ่กว้าง ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกสีเขียวอมเหลือง ออกเป็นช่อกระจุกที่ซอกใบ ขนาดเล็กมาก ผลสด ทรงรูปไข่ สีดำ มีเมล็ดเดียว ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : ภาควิชาเคมีสิ่งแวดล้อมศาสตร์ คณะเคมีศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, สยามไกษัชยพฤกษ์

มะกรูด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Citrus hystrix* DC.

ชื่อวงศ์ : RUTACEAE





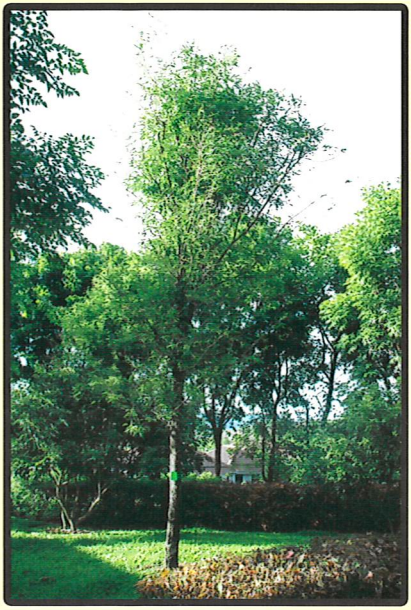


ไม้สวนครัวปลูกไว้รอบบ้านให้ประโยชน์เกินคุ้ม ออกลูกดก ควรมีทั้งมะกรูด มะนาว พริก ไว้ให้ครบเป็นไม้ยืนต้น สูง 2-8 เมตร ใบและดอกคล้ายมะนาว ใบรูปค่อนข้างกลม กว้าง 2.5-5 เซนติเมตรเมตร ยาว 3-8 เซนติเมตร ก้านใบมีครีบขนาดใหญ่เท่าตัวใบ ผลรูปร่างค่อนข้างกลม ผิวขรุขระ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือกิ่งตอน

มะขาม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Tamarindus indica* L.

ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - CAESALPINIOIDEAE







เป็นไม้พื้นบ้านทั่วไป ปลูกไว้ให้เป็นไม้ประจำบ้าน เพื่อความหลากหลายและสวยงาม มะขามเป็นไม้ยืนต้น สูง 15-25 เมตร ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับใบย่อยรูปขอบขนาน ดอกช่อ ออกที่ซอกใบและปลายกิ่ง กลีบดอกสีเหลือง มีลายสีม่วงแดง ผลเป็นฝัก มีเนื้อหุ้มเมล็ด สีน้ำตาล ฉ่ำน้ำ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด และกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, สมุนไพรสวนสิริรุกขชาติ

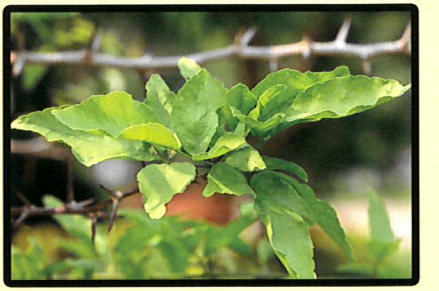
มะตูม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Aegle marmelos* (Linn.) Corr.

ชื่อวงศ์ : RUTACEAE







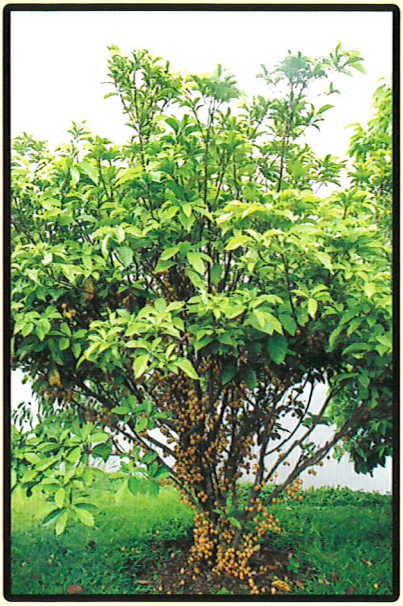
มะตูมเป็นไม้แปลกอีกต้นที่นำมาปลูกไว้ อาจารย์เทอดเป็นคนเอามาให้ โตเร็วมาก แต่น่ากลัวเพราะตามกิ่งและลำต้นมีหนามแหลม ยาว ประมาณ 2 นิ้ว ต้องคอยตัดออก

เป็นไม้ต้นขนาดเล็กถึงขนาดกลาง ผลัดใบ สูง 10-15 เมตร โคนต้นและกิ่งก้านมีหนามยาวแข็ง เรือนยอดรูปไข่ ใบเป็นใบประกอบ แบบนิ้วมือ เรียงสลับ ยาว 10-20 เซนติเมตร เนื้อใบบางเกลี้ยง ดอกเล็กสีอมเขียวหรือเนื้อเหลือง กลิ่นหอม ออกรวมกันเป็นช่อสั้นๆ บริเวณปุ่มปมตามกิ่ง กลีบฐานดอกกลางแผ่เป็นรูปดาว มี 4-5 แฉกแหลมๆ กลีบดอกมี 5 กลีบ ผลรูปไข่ถึงค่อนข้างกลมป้อมโต เส้นผ่านศูนย์กลาง 8-10 เซนติเมตร เปลือกสีเขียวอ่อนถึงเหลือง ผิวเรียบและแข็งมาก ภายในมีเนื้อเยื่อสีส้มที่มียางเหนียวๆ เมล็ดลักษณะแบนรี มีจำนวนมาก ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือกิ่งตอน

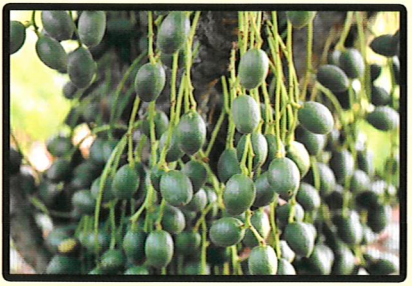
มะไฟ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Baccaurea ramiflora* Lour.

ชื่อวงศ์ : EUPHORBIACEAE







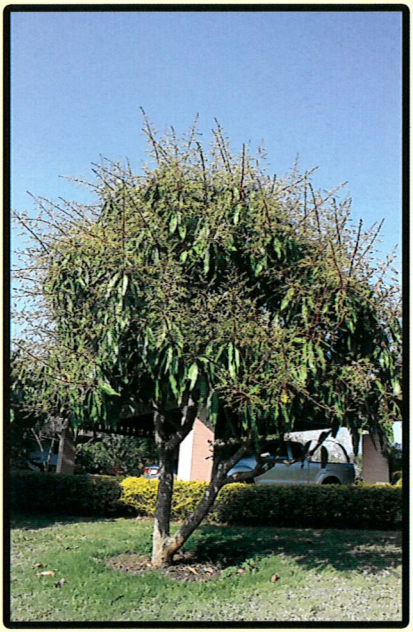
คนทั่วไปจะเคยได้ยินแต่ชื่อ เอามาปลูกไว้เพื่อให้แขกมาเยือนได้เห็น โดยเฉพาะในระหว่างเดือนเมษายน-มิถุนายน ทุกปี จะมีผลเต็มต้นสวยงาม ปลูกไว้รอบๆ บ้านก็ดูดี

เป็นไม้ต้นขนาดกลาง ไม่ผลัดใบ สูง 10-15 เมตร ใบ เป็นใบเดี่ยว เรียงสลับกัน รูปรีแกมหอก โคนใบสอบขอบใบเรียบ หรือหยักตื้นๆ ปลายใบเรียวแหลม ดอกออกเป็นช่อ ผลค่อนข้างกลมหรือรี เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 1-1.5 เซนติเมตร สีผิวเหลืองถึงแดง ผิวเกลี้ยง ต้นที่ปลูกผลมีรสหวาน ออกดอกประมาณเดือนมีนาคม ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดหรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ เล่ม 1, องค์การสวนพฤกษศาสตร์, สำนักนายกรัฐมนตรี

มะม่วงเขียวเสวย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mangifera indica* Linn.
ชื่อวงศ์ : ANACARDIACEAE







มะม่วงเป็นไม้ที่นำมาปลูกเพื่อเป็นไม้ติดบ้านเอาไว้ดูต้น เอาไว้กินลูก เอาไว้อวดแขก ได้ประโยชน์หลายอย่าง

เป็นไม้ยืนต้นไม่ผลัดใบ ขนาดกลางถึงใหญ่ สูง 10-20 เมตร ทรงพุ่มค่อนข้างกลม ออกดอกเป็นช่อใหญ่ตามปลายกิ่ง ผลดิบมีรสเปรี้ยว ผลสุกออกสีเขียวแกมเหลือง เนื้อผลนิ่ม มีรสหวาน เมล็ดมีลักษณะแบน สามารถใช้ขยายพันธุ์ได้แต่ต้นที่ได้มักกลายพันธุ์ จึงนิยมขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน

มะม่วงมหาชนก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mangifera indica* Linn.

ชื่อวงศ์ : ANACARDIACEAE







มีคนที่รู้ว่ามหาวิทยาลัยปลูกต้นไม้แยะ จึงนำมามอบให้ 100 ต้น นำไปปลูกไว้หลายแห่งที่บ้านปลูกไว้ 4-5 ต้น

เกิดจากการผสมข้ามพันธุ์ตามธรรมชาติระหว่างมะม่วงพันธุ์ Sunset กับมะม่วงหนังกลางวัน จากการนำเมล็ดมาปลูกกลางสวนวังน้ำลี้ จังหวัดลำพูน เมื่อ 2529 และใน พ.ศ.2533 ได้ติดผลครั้งแรก โดยมีลักษณะพิเศษที่ดีของทั้งสองพันธุ์มารวมกัน ทำให้เป็นมะม่วงลูกอวบใหญ่ สีแก้มออกแดง เมล็ดเล็ก และเนื้อแน่น มีรสหวานอร่อย

ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ใช้ชื่อพันธุ์มะม่วงนี้ว่าพันธุ์ “มหาชนก” เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก ครองราชย์ 50 ปี ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดซึ่งอาจจะกลายพันธุ์ได้ หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : หนังสือสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

มะยม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Phyllanthus acidus* (L.) Skeels

ชื่อวงศ์ : EUPHORBIACEAE







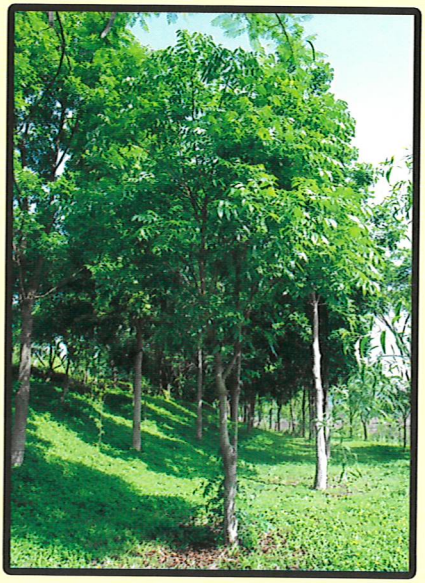
ปลูกไว้ที่ทางเข้าบ้าน ตามคติความเชื่อที่ว่า ให้ปลูกไว้หน้าบ้านเพื่อให้คนนิยม แต่ความจริงปลูกที่ใดก็ได้ ดีทั้งนั้น

เป็นไม้ต้น สูง 3-10 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่เบี้ยวหรือไข่แกมขอบขนาน ดอกช่อ ออกที่ซอกใบหรือกิ่งก้าน แยกเพศอยู่บนต้นเดียวกันกลีบดอกสีแดง ผลสด เมื่อสุกสีเหลืองอ่อน รสเปรี้ยว ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

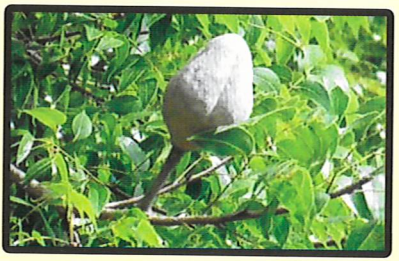
ข้อมูลจาก : สารานุกรมสมุนไพร เล่ม 2, สยามไภษัชยพฤกษ์

มะฮอกกานีใบเล็ก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Swietenia mahogani* (L.) Jacq.
ชื่อวงศ์ : MELIACEAE







มะฮอกกานี เป็นไม้ยืนต้นที่ปลูกในโครงการปลูกต้นไม้รอบมหาวิทยาลัย เอามาปลูกไว้รอบบ้านด้วยเพราะเห็นว่ามีทรงต้นตั้งตรงสวยงาม และใบเขียวเป็นมันดี

เป็นไม้ต้นผลัดใบ ขนาด สูง 15-18 เมตร ลำต้นตรง ใบเป็นใบประกอบ ใบค่อนข้างหนา สีเขียวเข้ม ดอกสีเหลืองอ่อน หรือเหลืองอมเขียว ผลแก่สีน้ำตาล ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ พวงมุกตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

ยางนา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dipterocarpus alatus* Roxb.

ชื่อวงศ์ : DIPTEROCARPACEAE







ยางนาเป็นไม้เศรษฐกิจที่ขึ้นง่าย โตเร็ว นำมาปลูกไว้รอบมหาวิทยาลัยกว่า 1,000 ต้นรูปทรงต้นสวยงาม นำมาปลูกไว้ที่บ้านหลายต้น ปลูกชิดๆ กันให้เหมือนอยู่ในป่า

เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูงถึง 20 เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดเป็นพุ่มกลม ลำต้นตรง ใบเดี่ยวเรียงสลับ ใบรูปไข่กลับหรือรูปรีแกมรูปไข่กลับ ดอกสีขาวปนเขียวอ่อน มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงตามปลายกิ่ง ผลเป็นผลสด เมื่อแห้งมีปีก บินได้ไกล ทรงกลม สีดำ มีนวลขาว ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : สุทัศน์ จูงพงศ์, สนุนไพรพันธุ์ในพระราชดำริ

ยางอินเดีย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Ficus elastica* Roxb. ex Hornem.
ชื่อวงศ์ : MORACEAE







ปลูกไว้บริเวณบ้านเพราะรูปทรงใบสวยงาม เขียวทั้งปี ดูแล้วสบายตา เติบโตง่าย มีถิ่นกำเนิดในอินเดียและมาเลเซีย เป็นไม้ต้นขนาดกลางถึงใหญ่ สูง 15-25 เมตร เหมาะจะปลูกในที่โล่งกว้าง ไม่ผลัดใบ เรือนยอดแผ่กว้าง มีรากอากาศ ใบเดี่ยว เวียนสลับรูปรีหรือรูปไข่กลับ ยอดอ่อนมีกาบหุ้มเป็นปลี สีแดงสด ผลกลมรี ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำหรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : วธิรพงศ์ ทวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

ราชพฤกษ์ หรือคูน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cassia fistula* L.

ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - CAESALPINIOIDEAE







คูนหรือราชพฤกษ์ เป็นไม้มงคลที่นำมาปลูกไว้อีกชนิดหนึ่งในบ้าน ให้ดอกสวยงามในฤดูแล้ง พบว่ามีข้อเสียคือหนอนชอบเจาะลำต้น ทำให้บางต้นโตช้าและตายได้ง่าย

เป็นไม้ยืนต้นผลัดใบ สูงถึง 15 เมตร เรือนยอดแคบและยาว กิ่งก้านเรียวเล็กและห้อยลง เปลือกต้นสีน้ำตาลอ่อนเรียบเกลี้ยง หรือมีรอยแตกเล็กน้อย ใบกว้าง 4-8 เซนติเมตร ใบอ่อนมีขนนุ่มปกคลุม ใบแก่เกลี้ยงไม่มีต่อม ดอกสีเหลืองสดเป็นช่อห้อยลง ช่อยาว 20-45 เซนติเมตร ดอกออกก่อนจะผลิใบใหม่ ผลเป็นฝัก เรียบเกลี้ยงสีดำ มักห้อยลงตรงๆ ฝักไม่แตกแต่จะหลุดร่วงทั้งฝักและแตกออกเป็นชิ้นเล็กๆ บนดิน เป็นพรรณไม้ท้องถิ่นที่มีความงดงามมาก ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ ทวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 1

ลำไย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dimocarpus longan* Lour.
ชื่อวงศ์ : SAPINDACEAE







ปลูกไว้รอบบ้าน เพราะเห็นว่าเป็นไม้เมืองเหนือ อยู่เชียงรายไม่ปลูกลำไยไว้ก็กระไรอยู่ แขกไปมา ก็จะได้เห็นว่าต้นลำไยเป็นอย่างไร

เป็นไม้ต้น สูงได้ถึง 10 เมตร มีเรือนยอดกลมและเป็นพุ่มทึบ ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 2-5 คู่ ดอกออกเป็นช่อกระจาย ขนาดเล็ก ผลกลม มีผิวสีน้ำตาล ออกดอกเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ผลสุกเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม มีหลายพันธุ์ เป็นไม้ถิ่นกำเนิดในประเทศจีน ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : พรรณไม้ในสวนหลวง ร.9, มูลนิธิสวนหลวง ร.9

ลิ้นจี่

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Litchi chinensis* Sonn.
ชื่อวงศ์ : SAPIDACEAE







ลิ้นจี่เป็นผลไม้พื้นเมืองทางภาคเหนือ มีปลูกไว้ทุกบ้านเหมือนภาคกลางปลูกมะม่วง เป็นไม้ที่ขึ้นง่าย เติบโตดี แต่ถ้าจะให้ผลมีรสหวานต้องใส่ปุ๋ยตอนออกลูกด้วย ปลูกไว้ในบ้านเพื่อให้ความสวยงามและอวดแขกเท่านั้น

เป็นไม้ต้น สูง 10-12 เมตร เรือนยอดกลม ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก ผลขนาด 2.5-4 เซนติเมตร ผลกลมสีแดงสดเมื่อสุก ออกดอกเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ผลสุกเดือนเมษายน-พฤษภาคม เป็นไม้ถิ่นกำเนิดในประเทศจีน ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : พรรณไม้ในสวนหลวง ร.9, มูลนิธิสวนหลวง ร.9

ลีลาวดีลูกศร

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Plumeria* sp.
ชื่อวงศ์ : APOCYNACEAE







คุณสุวรรณา อาริยพัฒนกุล จากบริษัท In&Out Landscape เป็นผู้นำมาให้ 2 ต้น เป็นไม้ชื่อแปลก มีลักษณะคล้ายลีลาวดีทั่วไป แต่ดอกกลิ่นไม่หอม ถึงแม้รูปดอกจะเหมือนกัน ลำต้นอวบน้ำไม่แข็งแรง ต้องมีค้ำยัน ปลูกไว้เพื่อความสวยงามข้างบันไดบ้าน

เป็นไม้ต้นขนาดเล็ก สูง 3-6 เมตร ลำต้นและกิ่งก้านอวบ สีน้ำตาลปนเทา ใบเดี่ยว รูปร่างคล้ายใบหอก ยาว 20-25 เซนติเมตร ดอกออกเป็นช่อใหญ่ที่ปลายกิ่ง สีขาว ดอกรูปกรวยปลายแยก 5 กลีบ เป็นไม้ถิ่นเม็กซิโก ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด กิ่งตอน และปักชำ

ข้อมูลจาก : พรรณไม้ในสวนหลวง ร.9, มูลนิธิสวนหลวง ร.9

สตาร์แอปเปิ้ล

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Chrysophyllum cainito* L.

ชื่อวงศ์ : SAPOTACEAE







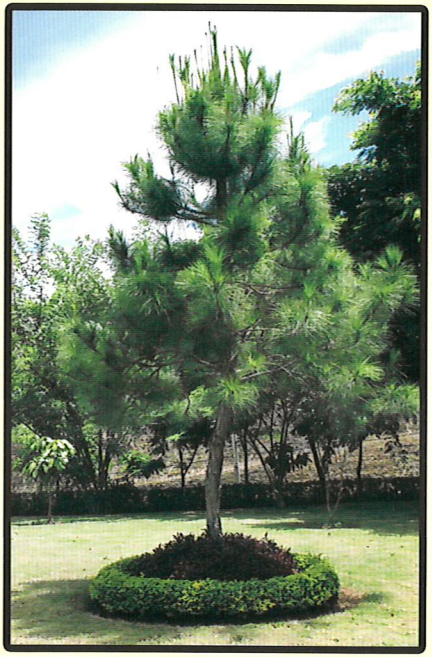
พบต้นไม้นี้ที่บนดอย จากการตามเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชาสุดาฯ เห็นว่ามีลักษณะแปลกดี จึงไปหาพันธุ์มาปลูก

เป็นไม้ต้นขนาดกลาง สูง 10-20 เมตร ไม่ผลัดใบ เรือนยอดรูปร่ม แผ่กว้าง เปลือกต้นสีน้ำตาลเข้ม แตกเป็นร่อง ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ ดอกออกดอกเดี่ยว ขนาดเล็ก กลีบดอก 5 กลีบ สีขาว ออกดอกเกือบตลอดปี ผลทรงกลมแป้นคล้ายผลแอปเปิ้ล สีเขียวอมม่วง ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : วธิรพงศ์ หวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

สนสามใบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Pinus kesiya* Royle ex Gordon.
ชื่อวงศ์ : PINACEAE







ปลูกสนสามใบไว้ในบริเวณบ้าน เพราะคิดว่าถ้าอยู่ทางเหนือควรจะได้ปลูกสนสามใบไว้ด้วยเดิมคิดว่า ไม่น่าจะงอกงามดี เพราะคิดว่าความสูงไม่พอ เมื่อปลูกไปแล้วอัตราการเติบโตก็ดีพอใช้

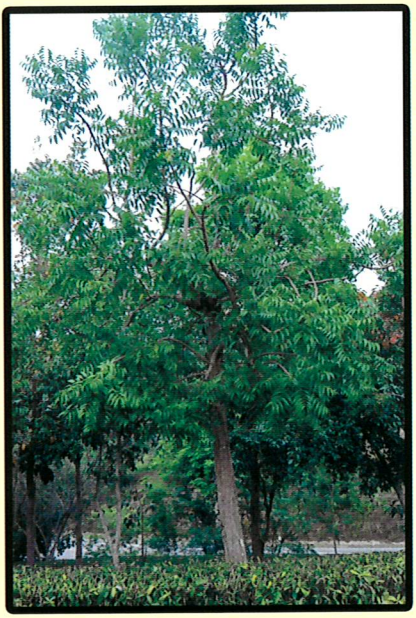
ไม้ต้นขนาดกลางถึงขนาดใหญ่ สูง 10-30 เมตร ลำต้นตรง เรือนยอดที่สมบูรณ์จะเป็นพุ่มกลม เปลือกสีน้ำตาล ล่อนเป็นสะเก็ดตื้นๆ รูปตาข่าย ใบเล็กยาวเรียว รูปเข็ม ออกเป็นกระจุก ดอกออกเป็นช่อ ดอกเพศผู้จะออกเป็นช่อสีเหลืองแบบหางกระรอก บริเวณใกล้ๆ ปลายกิ่ง ผลเป็นโคน ลักษณะเป็นก้อนแข็ง ออกดอกเดือนพฤศจิกายน-มกราคม ติดผลเดือนธันวาคม-มีนาคม ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ ทวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 2

สะเดา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Azadirachta indica* A. Juss. var. siamensis Valeton

ชื่อวงศ์ : MELIACEAE







ตั้งใจปลูกเพราะอยากกินดอกสะเดา นอกจากนี้ยังเป็นต้นไม้ที่ให้ใบสีเขียวเป็นมัน ปลูกขึ้นง่าย ไม่ต้องบำรุงรักษามากนัก

เป็นไม้ต้น สูง 5-10 เมตร ทุกส่วนมีรสขม ยอดอ่อนที่แตกใหม่มีสีน้ำตาลแดง เปลือกต้นสีเทาแตกเป็นร่อง ใบประกอบแบบขนนก เรียงสลับ ใบย่อยรูปใบหอก ขอบใบหยักฟันเลื่อย ฐานใบไม่เท่ากัน ดอกช่อ ออกที่ปลายกิ่งขณะกำลังแตกใบอ่อน กลีบดอกสีขาว ผลเป็นผลสดรูปรี มี 1 เมล็ด ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

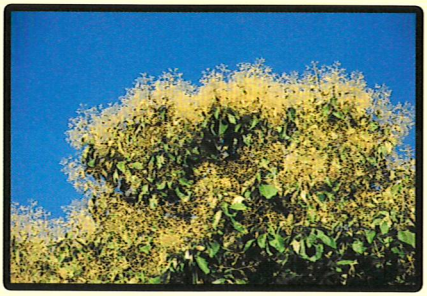
ข้อมูลจาก : สารานุกรมสมุนไพร เล่ม 1, สมุนไพรสวนสิรีรุกขชาติ

สัก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Tectona grandis* L.f.

ชื่อวงศ์ : LABIATAE







ปลูกไว้ในบ้านเพราะเป็นไม้ท้องถิ่น ควรจะมีไว้ประดับบ้านด้วย จึงนำมาปลูกไว้รอบๆ เกือบ 10 ต้น เติบโตดีมาก เพราะเป็นถิ่นของเขา ไม่ต้องดูแล โตได้เอง

เป็นไม้ต้นขนาดใหญ่ ลำต้นตั้งตรงสูงได้ถึง 30 เมตร ผลัดใบในฤดูร้อน เปลือกเรียบหรือแตกเป็นร่องตื้นเล็กๆ สีเทา โคนต้นมักเป็นพูต่ำ ใบเป็นใบเดี่ยว ต้นเล็กจะมีใบใหญ่มาก โคนใบมนปลายใบแหลม ยาวประมาณ 25-30 เซนติเมตร กว้างเกือบเท่าความยาวเนื้อใบสาก ดอกเป็นช่อใหญ่หลวมๆ ตามปลายกิ่ง ดอกมีขนาดเล็กสีขาวนวลร่วงง่าย ผลแห้ง เป็นกระเปาะค่อนข้างกลม ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : สุทัศน์ จูงพงศ์, สมุนไพรพันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัด

สุพรรณิการ์

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cochlospermum religiosum* (L.) Alston

ชื่อวงศ์ : BIXACEAE







เป็นไม้ในโครงการจัดสวนของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เห็นเหลืออยู่ก็เลยเอามาปลูก เป็นไม้ต้นขนาดเล็ก สูงได้ถึง 7-15 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดแผ่กว้าง ทรงพุ่มโปร่ง เปลือกเรียบสีเทาปนขาว ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ใบรูปนิ้วมือ มี 3-5 แฉก กว้าง 10-12 เซนติเมตร ยาว 20-22 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเว้า รูปหัวใจ ผิวใบด้านบนและล่างมีขนสั้นนุ่ม ขอบใบหยักเป็นคลื่น แผ่นใบบาง ดอกสีเหลืองสด มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ออกเป็นช่อแยกแขนงตามปลายกิ่ง ช่อยาว 10-15 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5-6 กลีบ กลีบดอก 5-6 กลีบ เกสรเพศผู้เป็นเส้นฝอยสีเหลืองจำนวนมาก ดอกบานเต็มที่กว้าง 6-10 เซนติเมตร ผลเป็นผลแห้งแตก รูปไข่ ผลสุกสีแดงอมเขียว เมื่อแห้งจะแตก 3-5 พู เมล็ดรูปไตหุ้มด้วยปุยฝ้าย มีถิ่นกำเนิดจากอินเดีย ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : วชิรพจน์ ทวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 1

หางนกยูงฝรั่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Delonix regia* (Bojer ex Hook.) Raf.
ชื่อวงศ์ : CAESALPINIACEAE







อยากเห็นในมหาวิทยาลัยมีสีสัน จึงปลูกไม้ที่ดอกมีสีกระจายอยู่ตามที่ต่างๆ หางนกยูง เป็นอีกชนิดหนึ่งที่เอามาปลูกไว้โดยหวังว่าในช่วงฤดูร้อนจะออกดอกอวดสีสันที่แดงส้มจัดจ้านไว้เป็นจุดๆ ทั่วมหาวิทยาลัย

เป็นไม้ต้น สูงได้ถึง 15 เมตร ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนกสองชั้น โคนใบเบี้ยว ปลายใบมน ดอกสีแดงแซมส้มเหลือง ออกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง หรือซอกใบใกล้ปลายกิ่ง ช่อดอกยาว 10-15 เซนติเมตร มี 5-10 ดอก ดอกย่อยขนาด 5-8 เซนติเมตร ผลเป็นฝักโค้งแข็ง เมื่อแห้งจะแตกตามสัน เป็นพันธุ์ไม้ของเกาะมาดากัสการ์ นิยมนำมาปลูกทั่วไปในเขตร้อนทั่วโลก ออกดอกช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

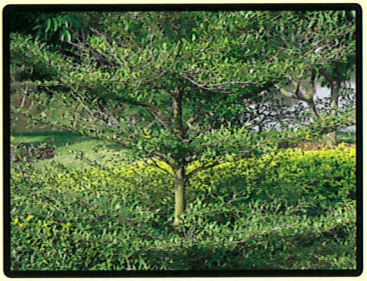
ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ หวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 1

หูกระจง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Terminalia ivorensis* A. Chev.

ชื่อวงศ์ : COMBRETACEAE







เป็นไม้รูปทรงสวย เป็นช่อฉัตร คุณถาวร เรืองจรุงพงศ์ เลี้ยงไว้มากที่บ้านที่น้ำตกขุนกรณ์ นำมามอบให้จำนวนมาก จึงแบ่งมาปลูกไว้ที่บ้านด้วย เติบโตค่อนข้างดีมาก

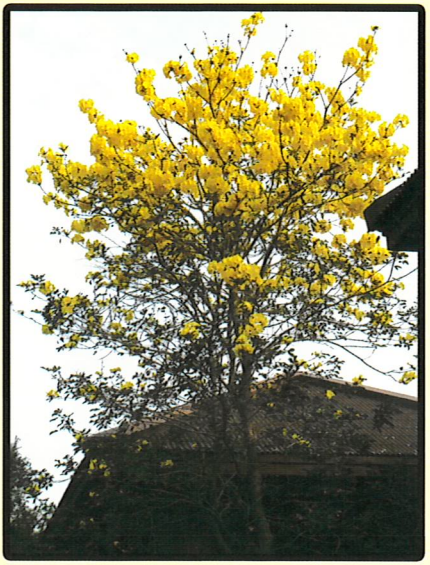
เป็นไม้ต้นขนาดกลาง สูง 15-20 เมตร ผลัดใบ เรือนยอดรูปไข่ หนาทึบ เปลือกต้นสีน้ำตาล มีรอยแตกเป็นร่อง สีน้ำตาลอมเหลือง แตกกิ่งในแนวราบเป็นชั้นๆ เมื่อโตเต็มที่ปลายกิ่งจะลู่ลง โตเร็ว ชอบแสงแดดจัด ทนน้ำท่วมขัง ระบบรากแข็งแรง ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับถี่ที่ปลายกิ่ง รูปไข่กลับ กว้าง 1-1.5 เซนติเมตร ยาว 1.5-3 เซนติเมตร ปลายใบเป็นติ่งแหลมอ่อน โคนใบสอบแคบ แผ่นใบหนา สีเขียวเป็นมัน ขอบใบเรียบ ดอกขนาดเล็ก สีขาว ออกดอกเกือบตลอดปี ผลรูปไข่หรือรูปรีป้อม ขนาดเล็ก ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : วชิรพงศ์ หวลบุตตา, ไม้ต้นประดับ เล่ม 1

เหลืองอินเดีย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Tabebuia chrysantha* G. Nicholson

ชื่อวงศ์ : BIGNONIACEAE







เป็นไม้ยืนต้นที่เวลาออกดอกจะทิ้งใบหมด ความจริงต้องการปลูกเป็นกลุ่ม 20-30 ต้นขึ้นไปจึงจะงดงาม แต่ปลูกในบ้านมี 1-2 ต้น ก็พอแล้ว

เป็นไม้ต้นขนาดกลางสูง 5-9 เมตร ผลัดใบเรือนยอดทึบ ใบเป็นใบประกอบแบบนิ้วมือซึ่งประกอบด้วยใบย่อย 5 ใบ มีขนอ่อนนุ่มๆ ด้านล่างมีขนรูปดาว ดอกสีเหลืองสดติดกันเป็นหลอดรูปแตร ยาว 4-7 เซนติเมตร ปลายแฉกมี 5 กลีบ เมื่อบานเส้นผ่านศูนย์กลาง 3-4 เซนติเมตร ผลเป็นฝักแคบ ยาว 10-15 เซนติเมตร มีถิ่นกำเนิดอยู่ในเวสต์อินดีส โคลัมเบีย ถึงตอนเหนือของเวเนซูเอลาในทวีปแอฟริกาใต้ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=endless9&month=012009&date=17&group=20&gblog=2

อะโวคาโด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Persea americana* Mill.

ชื่อวงศ์ : LAURACEAE



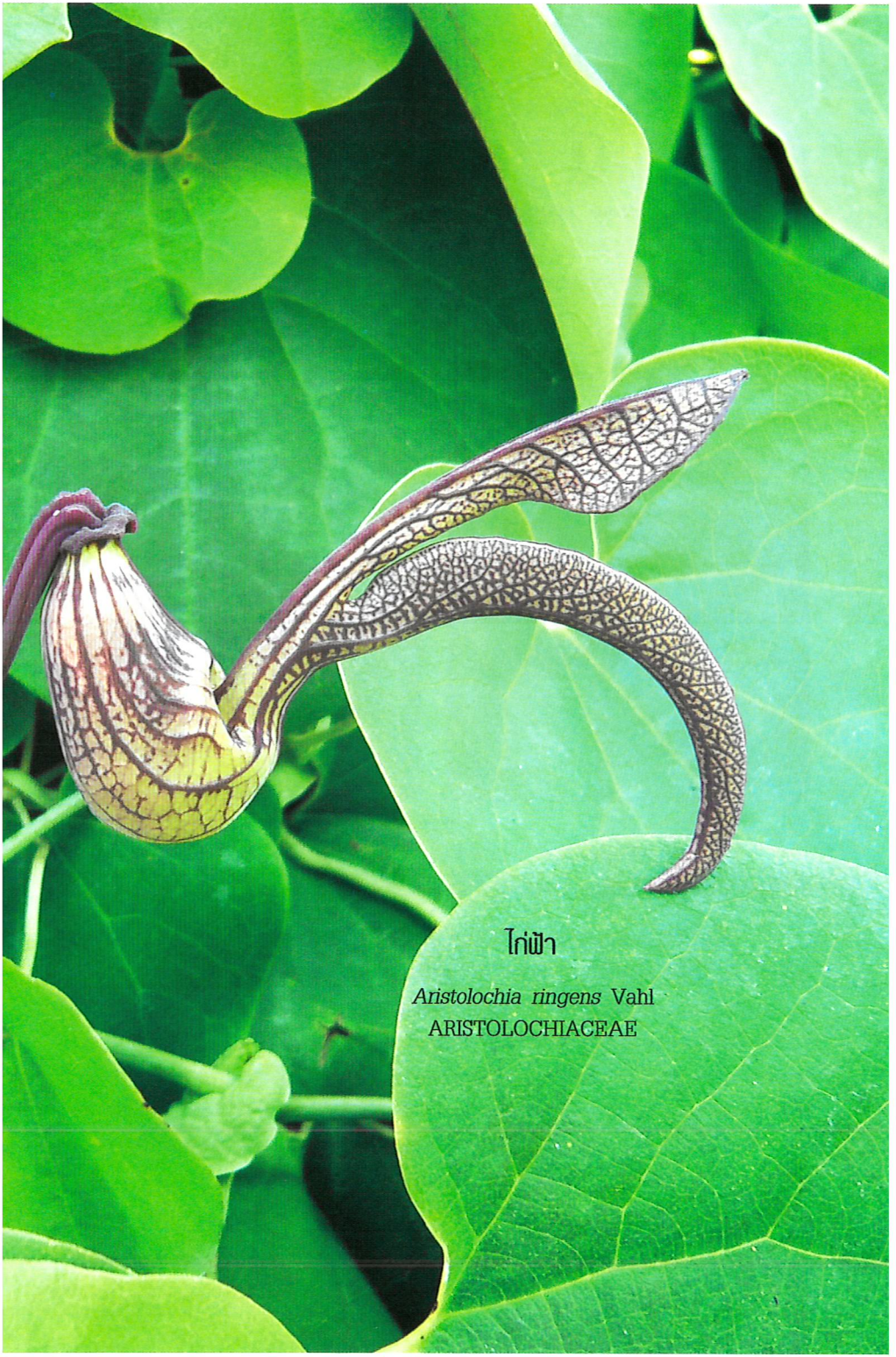




เกิดจากการซื้อผลอะโวกาโดมาทาน แล้วนำเมล็ดไปเพาะ หลังจากเพาะเมล็ดแล้วต้นขึ้นมางอกงามดีก็เลยปลูก โดยไม่ได้ตั้งใจปลูก ปรากฏว่าโตเร็วดีมาก

เป็นไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในอเมริกาแถบเม็กซิโก กัวเตมาลา และหมู่เกาะเวสอินดีส อะโวกาโดเป็นไม้ยืนต้นที่ใช้ผลรับประทานกันมานานในอเมริกาและยุโรป เนื่องจากมีคุณค่าทางอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายมนุษย์ มีไวตามินอีช่วยบำรุงผิวให้สวยงาม ไม่แก่เร็วและไม่เป็นหมัน ไวตามินซีช่วยป้องกันหวัดและเลือดออกตามไรฟัน ไวตามินเอช่วยบำรุงสายตา นอกจากนั้นให้ค่าพลังความร้อนต่อร่างกายสูงแต่มีปริมาณคาร์โบไฮเดรตต่ำ ในไขมันของอะโวกาโดเป็นพวกโมโนอันแซทตูเรทเทต โอลีอิคแอซิค ซึ่งเป็นประโยชน์ในการลดไขมันในเส้นเลือด คนที่เป็นโรคไขมันในเลือดสูงก็บริโภคผลไม้ชนิดนี้ได้และใช้ลดน้ำหนักได้ดีเพราะปริมาณคาร์โบไฮเดรตต่ำ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : http://www.rdi.ku.ac.th/Techno_ku60/res-15/index15.htm



ไก่ฟ้า

Aristolochia ringens Vahl
ARISTOLOCHIACEAE

ไม้พุ่ม ไม้เลื้อย ไม้ล้มลุก

ส่วนใหญ่เป็นไม้ทรงเตี้ย ปลูกแซมไว้ในจุดต่างๆ เพื่อเป็นเครื่องประดับ
และให้มีสีสันสอดแทรกอยู่ตามมุมต่างๆ บางชนิดเป็นไม้ที่มีชื่อแปลก
เช่น ไก่ฟ้า ข้าหลวงหลังลาย พุดดง เป็นต้น
ไม้เหล่านี้ เมื่อพาแขกเดินชมก็กลายเป็นหัวข้อสนทนาไปได้

กระดาดดำ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Xanthosoma nigrum* (Vell.) Mansf.

ชื่อวงศ์ : ARACEAE







กระดาดดำเป็นไม้บานได้ทั่วไปในดอยแง่ม นำมาปลูกไว้ที่บ้านเพราะทรงใบสวย ใบใหญ่มาก ผู้มาเยือนชอบเป็นพิเศษ

เป็นไม้ล้มลุกขนาดใหญ่ สูง 1-2 เมตร ลำต้นเป็นข้อสั้นๆ และมีหัวงอกออกโดยรอบคล้ายหัวเผือก ใบเดี่ยว สีเขียวเข้มหรือม่วง รูปไข่หรือรูปไข่แกมรูปรี ก้านใบกลมโคนใหญ่ มีกาบหุ้มใบอยู่ครึ่งหนึ่ง ลักษณะเด่นของใบคือ มีขนาดใหญ่ กว้างประมาณ 60 เซนติเมตร ยาวประมาณ 90 เซนติเมตร ช่อดอกเป็นแท่งยาว ลักษณะคล้ายดอกบอน ดอกออกด้านข้างและสั้น ก้านช่อดอกอวบ ช่อดอกส่วนบนเรียวปลายมนเป็นดอกเพศผู้ สีเทาเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอ่อน ส่วนกลางสีชมพูหรือม่วงเป็นส่วนที่ไม่มีดอก ดอกเพศเมียอยู่ส่วนล่างของช่อดอก สีเขียวอมเหลือง ขยายพันธุ์โดยการแยกเหง้า หรือหน่อ

ข้อมูลจาก : www.rspg.thaigov.net/plants_data/plantdat/araceae/xnigru_1.htm

กระเทียมเถา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Monsoa alliacea* (Lam.) A. Gentry
ชื่อวงศ์ : BIGNONIACEAE







ปลูกไว้ได้ผลดีหลายอย่างคือ ดอกสวย กลิ่นดอกเหมือนกระเทียม เป็นไม้ประดับได้ดี คนดูชอบมาก

เป็นไม้เลื้อยเถาขนาดกลางถึงใหญ่ สามารถเลื้อยไปได้ไกลถึง 10 เมตร เถาแข็งแรง ใบบางแต่แข็ง รูปมนรี ปลายแหลม ออกเป็นกลุ่มตามข้อต้น เมื่อขยี้ดมมีกลิ่นคล้ายกระเทียม ดอกออกเป็นช่อใหญ่ตามข้อต้นหรือโคนก้านใบ ช่อละ 10-30 ดอก ลักษณะเป็นรูปกรวยปากบาน โคนกลีบเป็นหลอด ปลายแยกเป็น 5 กลีบ ดอกมีสีชมพูอมม่วงแล้วจางลง พอใกล้โรยจะกลายเป็นสีขาว กระเทียมเถาออกดอกในช่วงต้นปี ประมาณเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ กระเทียมเถาเป็นไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศบราซิล เปรู และเม็กซิโก ขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ด ปักชำ และตอนกิ่ง

ข้อมูลจาก : หนังสือพรรณไม้เพื่อการตกแต่ง

กล้วยน้ำว้า

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Musa sapientum* L. cv. 'Namwaa'

ชื่อวงศ์ : MUSACEAE







ไม้ล้มลุก สูง 2-4.5 เมตร มีลำต้นใต้ดิน ลำต้นเหนือดินเกิดจากกาบใบหุ้มซ้อนกัน ใบเดี่ยว เรียงสลับ ซ้อนรัดรอบต้นที่ปลายยอด รูปขอบขนาน กว้าง 25-40 เซนติเมตร ยาว 1-2 เมตร ผิวใบเรียบมัน ท้องใบสีอ่อนกว่า มีนวล ดอกช่อเรียกว่าหัวปลีออกที่ปลายยอด ใบประดับหุ้มช่อดอกสีแดงหรือม่วง กลีบดอกสีขาว บาง ขยายพันธุ์ด้วยการแยกหน่อ

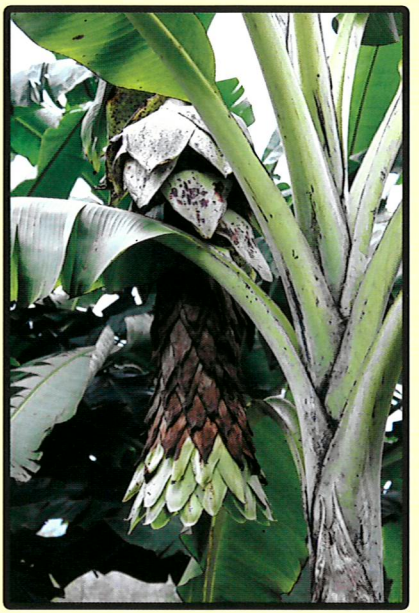
ข้อมูลจาก : หนังสือสารานุกรมสมุนไพรไทย เล่ม 1, สมุนไพรสวนสิริรุกขชาติ

กล้วยผา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *MEnsete glaucum* (Roxb.) Checsman

ชื่อวงศ์ : MUSACEAE





รอบบ้านมีกล้วยหลายพันธุ์ ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมือง เช่น กล้วยหอม กล้วยไข่ กล้วยน้ำว้า เมื่อมีคนนำมาให้จึงปลูกสมทบกันไว้

เป็นพืชล้มลุก มีเหง้าอยู่ระดับดิน 3-4 เมตร ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 40-50 เซนติเมตร โคนลำต้นอวบใหญ่ กาบลำต้นสีเขียว มีนวลหนา ใบเป็นใบเลี้ยงเดี่ยว รูปขอบขนาน ขนาดกว้าง 30-60 เซนติเมตร ยาว 60-120 เซนติเมตร ก้านใบสีเขียวเข้ม ท้องใบสีนวล ขอบใบขนาน ปลีมีใบประดับขนาดใหญ่สีเขียวเรียงสลับกันและชิดติดกันแน่น ผลอยู่รวมเป็นหวีภายในปลี ผลเดี่ยวรูปรีสั้นๆ มีสันตามยาว 6-8 เซนติเมตร ออกดอกติดผลเดือน มิถุนายน-ตุลาคม ขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ด

ข้อมูลจาก : http://palungjitrescuedisaster.com/wiki/index.php/%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B9%89%E0%B8%A7%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%A5

กล้วยส้ม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Musa* sp.

ชื่อวงศ์ : MUSACEAE





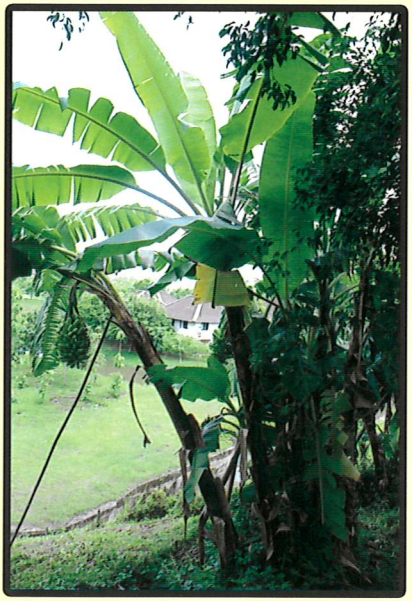
ลำต้นสูง 2.5-3.5 เมตร เส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 15 เซนติเมตร กาบด้านนอกเขียวมีดำเล็กน้อย ด้านในสีเขียว ใบ ก้านใบสีเขียว ร่องใบเปิด ดอก ปลีรูปร่างป้อม ขนาดเล็ก ปลายมน ด้านนอกสีแดงอมม่วงด้านในสีแดงตลอดกาบปลี ผล ก้านเครือสีเขียวมีขน เครือหนึ่งมีประมาณ 7 หวี หวีหนึ่งมี 16-18 ผล ผลมีเหลี่ยมคล้ายกล้วยหักมุก เปลือกหนาสีเขียวเข้ม ก้านผลยาว ปลายผลมีจุกใหญ่ เมื่อสุกมีสีเหลืองทอง เนื้อผลมีสีเหลืองอมส้ม รสหวานอมเปรี้ยว ขยายพันธุ์ด้วยการแยกหน่อ

ข้อมูลจาก : http://www.doae.go.th/library/html/detail/banana/page91.html

กล้วยหอมสั้น

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Musa* sp.

ชื่อวงศ์ : MUSACEAE





ลำต้นเทียมมีความสูงน้อยกว่า 2.5 เมตร ลักษณะลำต้นเหมือนกล้วยทั่วไป เครือออกทางด้านข้าง ขนานกับดินรวมทั้งปลีประดับรูปไข่ยาว ปลายแหลม สีม่วงเข้ม ปลายม้วนขึ้น เครือหนึ่งมี 5-8 หวี หวีหนึ่งมี 10-16 ผล รสชาติกึ่งกล้วยหอมและกล้วยไข่ ผลอ้วนกว่ากล้วยน้ำหว้า พบได้โดยทั่วไปในภาคเหนือ ขยายพันธุ์ด้วยการแยกหน่อ

ก้ามกุ้งสีทอง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Heliconia psittacorum* L.f.

ชื่อวงศ์ : HELICONIACEAE







เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก ลำต้นสีเขียวผอมเรียว แตกกอเป็นพุ่มแน่น ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ ใบรูปขอบขนานแกมรูปไข่ ยาว 10-50 เซนติเมตร ปลายใบแหลมมีติ่งโคนใบมนหรือแหลม เป็นรูปลิ่ม ขอบใบเรียวหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบหนา ผิวใบด้านบนเกลี้ยง สีเขียวเป็นมัน อาจมีผิวเหลือบสีแดง เส้นกลางใบหนา ก้านใบยาว ดอกสีเหลืองออกเป็นช่อแบบช่อแยกแขนงที่ปลายกิ่ง ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอ

ข้อมูลจาก : http://agkc.lib.ku.ac.th/plantwebsite/webpage/Shrubs/%E0%B8%81%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%81%E0%B8%B8%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B8%AA%E0%B8%B5%E0%B8%97%E0%B8%AD%E0%B8%87.html

โกสน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Codiaeum variegatum* Blume

ชื่อวงศ์ : EUPHORBIACEAE







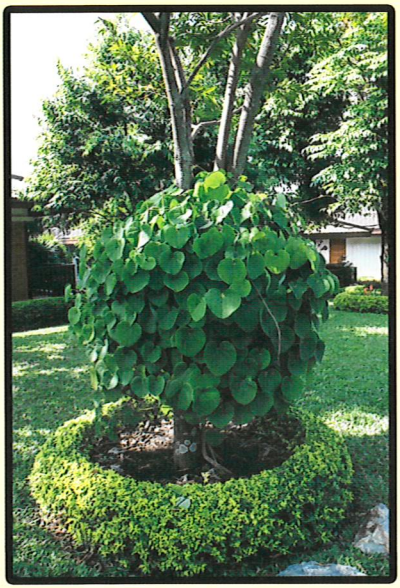
เป็นไม้พุ่มขนาดเล็กถึงขนาดใหญ่ พุ่มทรงอิสระ ใบมีสีสันสวยงามทั้งสีเดียวและหลายสี เป็นไม้ใบประดับที่นิยมปลูกแพร่หลายกันมานาน มีการแพร่ขยายพันธุ์ เกิดลูกผสมใหม่ๆ ขึ้นมากมายและนิยมตั้งชื่อเรียกเป็น “ตับ” ต่างๆ เช่น ตับตามชื่อในวรรณคดีไทย ตับตามชื่อจังหวัด ฯลฯ ปัจจุบันนิยมตั้งชื่อเดี่ยวเป็นอิสระ ตามสายพันธุ์ที่มาจากต่างประเทศ ใบของโกสนมีหลากสี เช่น เหลือง ส้ม แดง เขียว ทั้งรูปใบก็แปลกหลายรูปร่างและขนาด เช่น ใบกว้าง ใบกลม ใบแคบเรียวยาว บ้างบิดเป็นเกลียวเป็นใบแฉก และยังมีลวดลายเป็นจุดประอีกหลากหลาย ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำ หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : หนังสือไม้ศิริมงคล

ไก่ฟ้า

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Aristolochia ringens* Vahl

ชื่อวงศ์ : ARISTOLOCHIACEAE







เดิมทีปลูกไว้ที่โคนต้นไทร แล้วปรากฏว่าเลื้อยขึ้นไปบนยอดต้นไทร ไม่เห็นดอก จึงนำมาปลูกไว้ที่โคนต้นบุหงาส่าหรี และพันยอดไว้โคนต้นไม่ให้เลื้อยขึ้นไปบนต้น ปรากฏว่ามีไก่ฟ้าเกาะตามต้นเต็มไปหมด

ไก่ฟ้าเป็นไม้เลื้อยเนื้ออ่อนขนาดเล็ก อายุหลายปี โตเร็ว ลำต้นมีขนปกคลุม เลื้อยพันด้วยปลายยอดได้ไกลถึง 10 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว ออกสลับ รูปหัวใจ ขนาด 7-12x7-15 เซนติเมตร ปลายใบมน โคนใบเว้าลึก ดอกเป็นดอกเดี่ยว ออกตามซอกใบ ดอกรูปร่างคล้ายนก ยาว 15-20 เซนติเมตร กลีบดอกมีลายตาข่ายสีม่วงแดง โคนดอกเชื่อมกันเป็นกระเปาะกลม คล้ายลำตัวนก ด้านปลายคล้ายหาง จึงเป็นที่มาของชื่อต้นไก่ฟ้า แยกเป็น 2 ส่วน ส่วนบนสั้นและบิดเล็กน้อย ส่วนล่างรูปขนานเรียวยาว ขอบห่อขึ้นเล็กน้อย ออกดอกตลอดปี ผลเป็นรูปทรงกระบอก 6 เหลี่ยม ยาว 6-18 เซนติเมตร เมื่อแก่สีน้ำตาลแตกออกเป็นรูปคล้ายกระเช้า เมล็ดรูปหัวใจ มีปีก ขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ด หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=pinnjung&month=04-2009&date=12&group=16&gblog=2

ข้าหลวงหลังลาย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Asplenium nidus* L.
ชื่อวงศ์ : ASPLENIACEAE







ปลูกไว้บริเวณทางเข้าบ้านเพราะเห็นว่ามีรูปทรงสวยงาม แต่ภายหลังพบว่าไม่ทนแดดจึงต้องย้ายที่ปลูกใหม่ให้แดดรำไรก็พอ

ลำต้นเป็นเหง้าหนาอวบ แผ่ออกคล้ายรังนก ลำต้นสีน้ำตาล ใบสอบเรียวแผ่นใบหนาและค่อนข้างแข็งเรียบ หรือย่นเป็นคลื่นสีเขียวเป็นมัน ใบแตกออกรอบเหง้าเส้นกลางใบสีดำ กลุ่มของอับสปอร์ที่เกิดด้านใต้ใบจะเรียงตัวเป็นแถวตามเส้นใบ จึงได้ชื่อว่า “หลังลาย” ตามลักษณะที่พบเห็น ปลูกได้ทั้งในลักษณะเฟิร์นอิงอาศัย พื้นดิน หรือแขวนประดับ ขยายพันธุ์จากสปอร์

ข้อมูลจาก : http://guru.sanook.com/pedia/topic/%E0%B8%82%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%A7%E0%B8%87%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%A2/

ขิงแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Alpinia purpurea* (Villard.) Schum.

ชื่อวงศ์ : ZINGIBERACEAE







มีถิ่นกำเนิดในแถบหมู่เกาะแปซิฟิกตอนใต้ มีเหง้าเลื้อยสั้นๆ ใต้ดิน แตกใบขึ้นเป็นพุ่ม สูง 70-150 เซนติเมตร ใบรูปหอกแกมขอบขนาน ปลายแหลม ยาว 70-80 เซนติเมตร ใบบาง เส้นใบขนานกัน ช่อดอกออกจากปลายยอดเป็นช่อตั้ง ยาว 10-15 เซนติเมตร กาบรองดอกสีสันสดใสเป็นมัน สีแดง หรือมีสีอื่นๆ แตกต่างกันตามพันธุ์ เช่น สีชมพู สีแดงสด ออกดอกตลอดปี ปลูกได้ทั้งกลางแจ้งและแสงรำไร ชอบความชื้นสูง ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือแยกหน่อ

ข้อมูลจาก : http://www.wangtakrai.com/panmai/detail.php?id=45

คริสติน่า

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Syzygium campanulatum* Korth.

ชื่อวงศ์ : MYRTACEAE







คุณถาวร เรืองจรุงพงศ์ มอบให้หลายต้น นำมาปลูกไว้ที่บ้าน 4 ต้น สวยงามดีมากโดยเฉพาะใบอ่อนสีแดง แขกส่วนใหญ่เมื่อมาที่บ้านจะชอบต้นนี้

เป็นไม้พุ่มหรือไม้ต้นขนาดเล็ก-กลาง วงศ์เดียวกับชมพู่ พบตั้งแต่พม่า อินโดจีน มาเลเซีย ถึงบอร์เนียว ประเทศไทยพบทางตอนใต้ตั้งแต่สงขลาลงไป เรียกอีกชื่อว่า “แดง” ชาวมาเลเซียมักเรียก คริสติน่า ใช้ปลูกเป็นไม้ริมทางหรือปลูกเป็นแนวรั้ว ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำ หรือกิ่งตอน

คล้าเสือโคร่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Calathea zebrina* (Sims) Lindl.
ชื่อวงศ์ : MARANTACEAE







ความจริงเป็นไม้ที่สามารถปลูกได้ทั้งในกระถางหรือลงดิน หากปลูกเป็นกอไว้หลายต้นแล้วมีไม้อื่นแทรกก็จะทำให้ดูสวยงามดี

เป็นไม้พุ่มเตี้ย สูง 50-100 เซนติเมตร ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางพุ่ม 50-70 เซนติเมตร ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ รูปรี กว้าง 10-20 เซนติเมตร ยาว 30-35 เซนติเมตร โคนใบสอบ ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบเป็นคลื่นห่างๆ แผ่นใบด้านบนนุ่มคล้ายกำมะหยี่ ด้านล่างมีสีม่วงแดง ก้านใบสีเขียวอมม่วงแดง มีกาบใบหุ้มลำต้น ดอกออกเป็นช่อตั้งที่ปลายยอด กลีบดอกสีขาวอมชมพู ผลเป็นผลมีเนื้อรูปทรงกลม ขยายพันธุ์โดยการแยกกอ

ข้อมูลจาก : หนังสือไม้สิริมงคล

จั๋ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Rhapis excelsa* Henry
ชื่อวงศ์ : PALMAE







จั๋ง นำมาปลูกไว้ใกล้ระเบียงบ้าน เป็นได้ทั้งไม้พุ่มและไม้คลุมดิน รูปทรงใบสวย ขึ้นง่าย เป็นธรรมชาติ ปลูกไว้เป็นกลุ่มๆ จะดูสวยงามดี

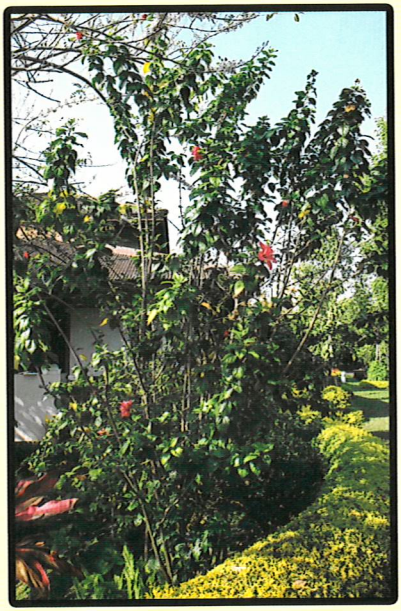
ปาล์มขนาดเล็ก ลำต้นมีขนาดเท่าหัวแม่มือหรือใหญ่กว่าเล็กน้อย โดยทั่วไปมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่เกิน 2 นิ้ว ลำต้นเป็นกอคล้ายกอไผ่ มีความแข็งแรงมาก กอหนึ่งสูงประมาณ 3-5 เมตร ใบมีสีเขียวเข้มเป็นมันรูปใบพัดและมีใบย่อยแตกออกจากกันเป็นแฉกลึก ใบ 1 ใบมีใบย่อยประมาณ 5-10 ใบ ก้านใบเล็ก มีสีเขียวและแข็ง ยาวประมาณ 12 นิ้ว ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือแยกหน่อ

ข้อมูลจาก : www.maipradabonline.com/maipradabex/jung.htm

ชบา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Hibiscus rosa - sinensis* L.

ชื่อวงศ์ : MALVACEAE







ชบา เป็นไม้ให้ดอกสวยงาม ปลูกไว้ตรงไหนก็ได้ ข้างโรงรถ หน้าบ้าน หลังบ้าน ได้ทั้งนั้นขึ้นง่าย โตเร็ว บำรุงรักษาง่าย

เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 2-3 เมตร ต้นตั้งตรง แตกกิ่งก้านจำนวนมาก ใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปไข่ ดอกมีหลายสี พันธุ์ที่ปลูกที่บ้านเป็นสีแดง ออกเป็นดอกเดี่ยวตามซอกใบที่ปลายกิ่ง ดอกมีหลายรูปทรง กลีบดอกบาง โคนกลีบดอกซ้อนเกยกันเป็นหลอด ปลายแยก 5 กลีบ ปลายกลีบหยักเป็นคลื่นเล็กน้อย ดอกบานเต็มที่กว้าง 7-9 เซนติเมตร ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : http://agkc.lib.ku.ac.th/plantwebsite/webpage/Shrubs/%E0%B8%8A%E0%B8%9A%E0%B8%B2.html

ชบาดอกซ้อน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Hibiscus* sp.
ชื่อวงศ์ : MALVACEAE







ชบาปลูกง่ายโตเร็วทุกชนิด ให้ดอกสีสวย ออกดอกดก ปลูกไว้ตรงไหนก็ได้ดูสวยทั้งนั้น

ชบาเป็นไม้พุ่มขนาดย่อม สูงได้ถึง 3-8 ฟุต ใบเป็นใบเดี่ยว รูปมนปลายแหลม ริมใบจัก ดอกมีหลายชนิด ชนิดดอกซ้อนและดอกลา มี 5 กลีบ มีหลายสี อาทิ แดง ชมพู ส้ม เหลือง ขาว ม่วง ฯลฯ ลักษณะเด่นของชบาอยู่ตรงที่เกสรยื่นยาวออกมากพ้นดอก ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน หรือปักชำกิ่ง

ข้อมูลจาก : หนังสือพรรณไม้เพื่อการตกแต่ง

ชะบาหนู

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Malvaviscus arboreus* Cav.

ชื่อวงศ์ : MALVACEAE







เป็นไม้ที่ไม่ค่อยชอบ เพราะมีดอกขนาดเล็ก แต่ปลูกไว้เพราะให้สีสรรจัดจ้าน และมีดอกดก ปลูกรวมกันหรือปลูกแยกก็ได้

ชบาหนู ชบาหลอด หรือบางครั้งเรียกกันว่า ชบาร่ม ตามรูปร่างของดอก ลักษณะต้น ใบ และธรรมชาติเหมือนชบา แตกต่างกันเพียงมีขนาดเล็กกว่า ดอกที่ดูหุบอยู่ตลอดเหมือนร่มที่ยังไม่กาง เมื่อกลีบแย้มออกมาเพียงเล็กน้อยและมีเกสรยื่นออกมาจากดอก ก็เท่ากับดอกบานแล้ว ดอกออกเป็นพุ่มแน่นอยู่บริเวณปลายกิ่ง ให้ดอกตลอดปี ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำ หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : หนังสือพรรณไม้เพื่อการตกแต่ง

ช้องนาง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Thunbergia erecta* T. Anders.

ชื่อวงศ์ : ACANTHACEAE







ช้องนางเป็นไม้พุ่มเตี้ย ใบดก มีดอกสีม่วงแซมตามพุ่มใบ เป็นไม้ที่ถูกพูดถึงในวรรณคดีบ่อยครั้ง ทรงพุ่มถึงแม้จะไม่เป็นระเบียบแต่เมื่อประกอบกับดอกสีม่วงที่แซมออกมาตามกลุ่มใบ ก็ให้ความงดงามอีกแบบหนึ่ง

เป็นไม้พุ่ม สูง 1-2 เมตร แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มกลม ใบ รี ปลายแหลม ยาว 5 เซนติเมตร ออกเป็นคู่ๆ ตามกิ่ง ดอก เป็นรูปแตร ปลายผาย 5 แฉก กลีบดอกสีม่วง กลางหลอดดอกมีสีเหลือง ออกดอกตลอดปี มีถิ่นกำเนิดในอาฟริกา ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : พรรณไม้ในสวนหลวง ร.9, มูลนิธิสวนหลวง ร.9

ชะอม

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Acacia pennata* Willd. subsp. insuavis (Lace) Nielsen.
ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - MIMOSACEAE







ชะอมเป็นไม้กินได้ ปลูกไว้รอบบ้านแต่ต้องระวังเพราะกิ่งก้านออกไม่เป็นระเบียบ ปลูกไว้รอบบ้าน 1-2 ต้น ก็พอแล้ว

เป็นพรรณไม้พุ่มขนาดย่อมกิ่งเลื้อย ลำต้นและกิ่งก้านมีหนามแหลมอยู่ทั่วไป ลำต้นเลื้อยสีขาว ใบเป็นใบประกอบ ใบอ่อนมีกลิ่นฉุน ใบเรียงสลับ ดอกลักษณะคล้ายดอกกระถินออกที่ซอกใบ สีขาวนวลหรือขาว ดอกขนาดเล็กจะเห็นชัดเจนเฉพาะเกสรตัวผู้เป็นเส้นฝอย ขึ้นได้ในสภาพทั่วไป ทนแล้งได้ดี ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด กิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : หนังสือพักเพื่นบ้านภาคเหนือ

ซานาดู

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Philodengron xannadu*

ชื่อวงศ์ : ARACEAE







เป็นไม้รูปทรงใบสวย นำมาจากเรือนเพาะชำ เดิมอยู่ในกระถางเมื่อนำมาลงดินใต้ต้นไม้อื่นก็งอกงามดี

เป็นไม้ที่ชอบแสงน้อย ชอบความชื้นสูง ลำต้นสูง 1-1.5 เมตร ลำต้นอวบน้ำมีรากเกาะเลื้อย นิยมนำมาปลูกเป็นไม้กระถาง และจัดตกแต่งบริเวณน้ำตก และปลูกไว้เพื่อเก็บใบจำหน่าย ลักษณะเด่น คือใบหยักลึกแบบขนนำ ลักษณะของดอกมีกาบหุ้ม ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำ กิ่ง ใบลำต้น หรือแยกกอ

ซิการ์

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Calathea litea* (Aubl.)

ชื่อวงศ์ : MARANTACEAE







ม.ล.สุดาวดี เกรียงไกร จากภูใจใสนำมาให้ จึงนำมาปลูกไว้ใกล้ๆบ้าน รูปใบสวยงาม แปลกตา มีคนมาถ่ายรูปด้วยบ่อยๆ

ถิ่นกำเนิดในเขตร้อนของทวีปอเมริกา ต้นสูงถึง 2 เมตร รูปใบคล้ายกับต้นเพศผู้ แต่ไม่มีลวดลาย แผ่นใบสีเขียว ขนาดใหญ่ กว้าง 25-30 เซนติเมตร ยาว 30-50 เซนติเมตร มีลักษณะเด่นที่ช่อดอกเป็นหลอดคล้ายม้วนซิการ์ดูแปลกตาช่อยาว 10-13 เซนติเมตร มีกาบรองดอกสีน้ำตาลแดง ซ้อนกันแน่น ภายในมีดอกเล็กๆ สีเหลืองสด ขยายพันธุ์ด้วยการแยกกอหรือหน่อ

ข้อมูลจาก : หนังสือไม้ประดับเพื่อการตกแต่ง

ดอนย่าขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mussaenda philippica* A. Rich.
ชื่อวงศ์ : RUBIACEAE







เป็นไม้เหมาะสำหรับปลูกแทรกตามจุดต่างๆ เพราะออกดอกเกือบทั้งปี มีทั้งสีขาว หรือสีชมพู ต้องแต่งกิ่งปีละ 2 หน เพื่อไม่ให้รก ขึ้นง่ายโตเร็ว

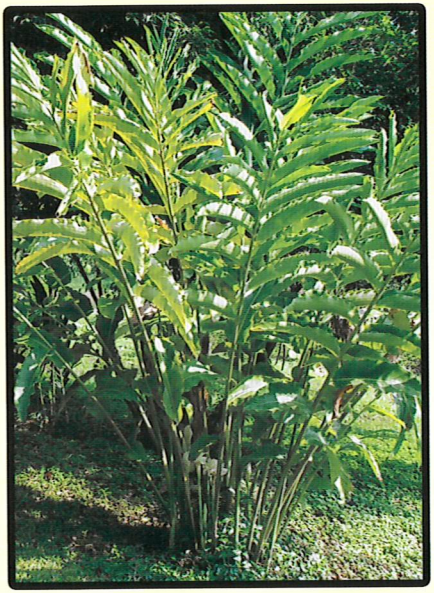
เป็นไม้พุ่ม สูง 1.5-2 เมตร ทรงพุ่มกลม ใบเดี่ยวออกตรงกันข้าม รูปรีปลายแหลมยาว ดอกออกเป็นช่อใหญ่ที่ปลายกิ่ง กลีบรองดอกมี 5 กลีบ สีขาว ยาว 7-10 เซนติเมตร กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็นกลีบแหลม 5 กลีบ ดอกสีเหลืองสดขนาดเล็ก เป็นไม้ถิ่นจากประเทศฟิลิปปินส์ ขยายพันธุ์ด้วยการตอน

ข้อมูลจาก : หนังสือสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

ตาหลาขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Etlingera elatior* (Jack) R.M. Sm.

ชื่อวงศ์ : ZINGIBERACEAE







ม.ล.สุดาวดี เกรียงไกร มอบให้จึงนำมาปลูกไว้ใกล้บ้าน ให้ดอกสวยงาม ขยายพันธุ์ง่าย มีคนมาขอไปเสมอๆ

เป็นไม้ล้มลุกมีเหง้าใต้ดิน สูงได้ถึง 5 เมตร ใบเดี่ยว รูปขอบ กว้าง 15-20 เซนติเมตร ยาวประมาณ 50 เซนติเมตร ผิวใบเกลี้ยง ดอก สีขาวนวล ออกเป็นช่อจากเหง้าใต้ดิน ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 10-18 เซนติเมตร ก้านช่อดอกยาวถึง 1 เมตร ดอกย่อย สีขาว กลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอด ปลายแยกเป็นสามแฉก กลีบปากมีขอบ สีเหลือง เป็นพันธุ์ไม้หายากในประเทศไทย ออกดอกตลอดปี ขยายพันธุ์ด้วยการแยกหน่อ

ข้อมูลจาก : หนังสือสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

ดาหลาแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Nicolaia elatior* Horran.

ชื่อวงศ์ : ZINGIBERACEAE







ดาหลาแดงปลูกไว้ใกล้ระเบียงบ้าน เป็นได้ทั้งไม้ประดับ ไม้ตัดดอก และไม้บังแดด เพราะรูปทรงต้นแผ่ขยายสวยงาม เหมือนต้นขิงขนาดใหญ่ ตัดดอกมาจัดแจกันได้ทั้งปี

เป็นไม้ล้มลุกมีเหง้าใต้ดิน ลำต้น กลม อวบน้ำ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 3-6 เซนติเมตร สูง 5 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว รูปขอบขนาน กว้างประมาณ 20 เซนติเมตร ยาวประมาณ 50 เซนติเมตร ดอกสีชมพูถึงสีแดงเข้ม ออกเป็นช่อเดี่ยวที่ปลายก้านซึ่งแทงขึ้นจากเหง้าใต้ดิน ออกดอกตลอดปี ขยายพันธุ์ด้วยการแยกหน่อ

ข้อมูลจาก : หนังสือสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

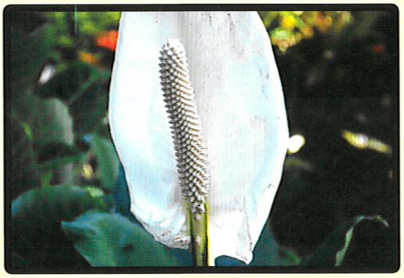
เดหลีใบกล้วย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Spathiphyllum cannifoliuum* (Dryand.) Schott.

ชื่อวงศ์ : ARACEAE







ไม้หัวล้มลุก อายุหลายปี มีลำต้นเป็นเหง้าอยู่ใต้ดินแล้วแตกเป็นหน่อขึ้นมาก้านใบยาวเรียว แผ่นใบยาว 20-30 เซนติเมตร ตอนปลายมีใบประดับสีขาวที่เรียกว่าจานดอก รูปหัวใจปลายแหลม ยาว 12-20 เซนติเมตร ตรงกลางเป็นช่อดอก ลักษณะเป็นปลีกลมๆ ยาว 5-7 เซนติเมตร สีขาวมีดอกเล็กเรียงติดกัน เมื่อดอกขยายตัวเต็มที่จะส่งกลิ่นหอมแรงมาก ทยอยออกดอกตลอดปี โดยจะออกดอกหลังจากปลูกแล้ว 4 เดือน ส่งกลิ่นหอมแรงในช่วงเวลา 10 โมงเช้า มักมีแมลงวันทองตอมเป็นจำนวนมาก ขยายพันธุ์โดยแยกส่วนของเหง้าใต้ดินไปปลูก

ข้อมูลจาก : หนังสือไม้ประดับประเทศไทย เล่ม 2

ต้นเซียน หรือต้นศุภโชค

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Pachira aquotico*

ชื่อวงศ์ : BOMBACACEAE







มีคนนำมามอบให้ในโอกาสปีใหม่ เดิมอยู่ในกระถางเพราะเขาดัดไว้ แต่เมื่อนำลงดินก็เติบโตตามปรกติไม่ได้ดัดลำต้น จึงเติบโตตามธรรมชาติ

เป็นไม้ยืนต้นชอบอากาศร้อน เมื่อเล็กลำต้นมีสีเขียวและเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเมื่ออายุมากขึ้นเป็นไม้ที่มีลำต้นอ่อนสามารถบิดเป็นเกลียวได้ จึงสามารถทำให้ได้ไม้ประดับที่สวยงามอีกชนิดหนึ่งขนาดความสูงโตเต็มที่ 8-10 เมตร และแตกกิ่งข้างเป็นชั้นๆ รัศมีทรงพุ่มด้านข้างประมาณ 2-3 เมตร คล้ายพญาสัตบรรณ ปลูกได้ทั้งกระถางและลงดิน หากปลูกลงดินจะเจริญเติบโตและสูงเร็วกว่า เมื่อมีอายุประมาณ 2 ปีขึ้นไป จะเริ่มออกดอกต่อผล ใบมีลักษณะเป็นแฉกใน 1 ก้าน จะมีประมาณ 5-7 ใบเป็นพืชใบเลี้ยงคู่ ดอกมีกลิ่นหอม ออกดอกเฉลี่ย 3 รุ่นต่อปี มีผลคล้ายผลนุ่น ลักษณะเป็นกลีบผลหนา มีจำนวน 5 กลีบ มีเมล็ดอยู่ข้างในจำนวนมาก

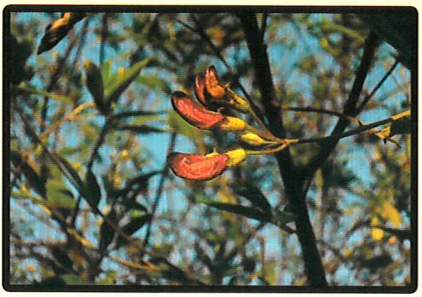
ข้อมูลจาก : สารกองส่งเสริมพืชสวน (http://hort.doae.go.th/Introduction/NEWS/Pdf/NEWS08_P02.pdf)

ถั่วบะแฮะ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cajanus cajan* (L.) Millsp.

ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - PAPILIONOIDEAE







ไม้พื้นเมือง ชาวบ้านทางเหนือเรียกว่า บะแฮะพระราชทาน ปลูกขึ้นง่ายแต่อายุไม่ยืน ปลูกไว้ตามสวนร่วมกับไม้อื่นได้ดี ฝักมีเมล็ดกินได้ทั้งอ่อนและแก่ เป็นไม้พุ่ม ลำต้นตั้งตรง สูง 3-5 เมตร ลำต้นแก่มีสีม่วงแดงมักแตกเป็นรองสีน้ำตาล ใบเป็นใบประกอบมีใบย่อย 3 ใบ เรียงสลับเป็นใบย่อยรูปขอบขนาน ดอกออกที่ซอกใบ รูปดอกถั่ว กลีบดอกสีเหลืองมีขอบสีน้ำตาลแดง ผลเป็นฝักแบนยาว เมล็ดเหมือนถั่วเหลือง ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : หนังสือสารานุกรมสมุนไพร เล่ม 2

บรอมมีเลียด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Aechmea fulgens*

ชื่อวงศ์ : BROMELIACEAE







คุณสุวรรณา อาริยพัฒนกุล จากบริษัท In&Out Landscape มอบให้คราวไปงานพืชสวนโลกที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นไม้ประดับสวยงาม ขยายพันธุ์ได้ง่าย

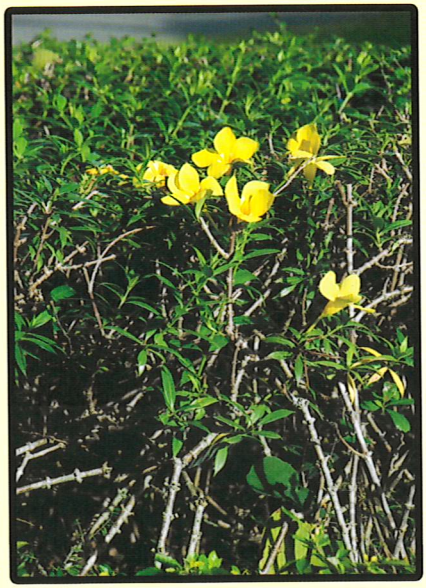
เป็นชื่อเรียกรวมๆ ของไม้วงศ์เดียวกับสับปะรด บรอมมีเลียดส์มีจำนวนกว่า 700 ชนิด ขึ้นอยู่ได้ทั้งบนต้นไม้คล้ายกล้วยไม้ หลายชนิดขึ้นอยู่บนหน้าผาหินหรือขึ้นตามพื้นดิน ใบสวยงาม มีสีสันฉูดฉาด ดอกอยู่ได้ทนนานเป็นเดือน ขยายพันธุ์ด้วยการแยกหน่อ

ข้อมูลจาก : พรรณไม้ในสวนหลวง ร.9, มูลนิธิสวนหลวง ร.9

บานบุรีเหลือง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Allamanda cathartica* L.

ชื่อวงศ์ : APOCYNACEAE







ปลูกไว้ทางเข้าบ้าน ตัดแต่งให้เป็นพุ่มเตี้ย ออกดอกสีเหลืองรับแขกได้ตลอดปี มีถิ่นกำเนิดในอเมริกาใต้ เลื้อยได้ไกลถึง 6 เมตร ใบเดี่ยว ออกรอบข้อ 2-4 ใบ ใบรูปไข่แกมขอบขนาน ปลายแหลม โคนมน สีเขียวสดเป็นมัน ดอกออกเป็นช่อกลีบเลี้ยงสีเขียว มี 5 กลีบ ดอกสีเหลือง รูปแตร โคนกลีบเป็นหลอดมีเส้นส้มแดงตามยาว ปลายแยก 5 กลีบ ผลกลมมีหนาม แตกเมื่อผลแก่ มีเมล็ดจำนวนมาก ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : หนังสือไม้ประดับในประเทศไทย เล่ม 2

บามู่ หรือ Air potato

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dioscorea pentaphylla* L.

ชื่อวงศ์ : DIOSCOREACEAE







เป็นไม้ล้มลุก มีลักษณะสำคัญคือ ลำต้นจะเลื้อยไปตามต้นไม้แล้วออกลูก ห้อยลงมาจากลำต้น เมื่อแก่จัดถึงจะร่วงหล่นลงพื้นดิน ลูกที่หล่นจากลำต้นสู่พื้นดินแล้วเท่านั้นจึงจะกินได้ ลักษณะรสชาดและรูปทรง เหมือนมันต่อเผือก พบได้ตามป่าทั่วไป ชาวบ้านเก็บมารับประทานเป็นอาหารยามเดินป่าได้ ปลูกไว้ตามโคนต้นไม้ได้กินหัวทุกปี ขยายพันธุ์โดยการนำหัวที่หล่นมาจากลำต้นไปปลูกฝังไว้ใต้ดิน

ข้อมูลจาก : สำนักงานข้อมูลสมุนไพร คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

ใบสีทอง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Bauhinia aureifolia* K. & S.S. Larsen

ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - CAESALPINIOIDEAE







คุณหมอลัดดาวัลย์ นำมาให้ ปลูกไว้ที่โคนต้นจามจุรี เป็นไม้ที่พบทางภาคใต้ ลองนำมาปลูกที่ภาคเหนือก็โตได้ดี

เป็นไม้เถาเนื้อแข็งขนาดใหญ่ มีมือเกาะม้วนงอ เลื้อยขึ้นไปคลุมตามเรือนยอดของต้นไม้ใหญ่ใบเดี่ยว เรียงเวียนสลับ รูปเกือบกลม ปลายใบหยักเว้าเป็นแฉกลึก 2 แฉก โคนใบเว้าหยักคล้ายรูปหัวใจ ใบอ่อนมีขนสีน้ำตาลแดง หรือขนสีทองแดงเป็นมันคล้ายเส้นไหมปกคลุมหนาแน่น ดอกมีกลิ่นหอม ออกบนช่อแตกแขนงสั้นๆ ตามปลายกิ่ง กลีบดอก 5 กลีบ รูปใบพาย สีขาวแล้วเปลี่ยนเป็นสีนวล ผลเป็นฝักแบนยาวคล้ายดาบ เมื่อแก่จะแตกออกมี 6-8 เมล็ด ออกดอกและผลเดือนสิงหาคม-ธันวาคม ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดหรือปักชำ

ข้อมูลจาก : หนังสือสวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

ปัตตาเวีย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Jatropha integerrima* Jacq.

ชื่อวงศ์ : EUPHORBIACEAE







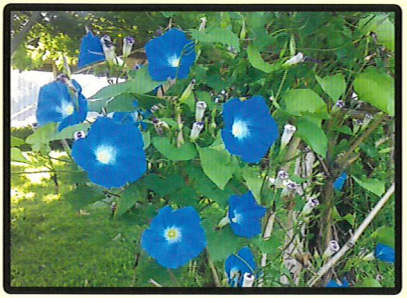
เป็นไม้พุ่ม สูง 2-3 เมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบรูปไข่กลับขนาดใหญ่หรือหยักรูปฝ่ามือตามรอยแฉก กว้าง 5-10 เซนติเมตร ยาว 10-13 เซนติเมตร โคนใบเว้า หรือหยักฟันเลื่อย ปลายใบเป็นติ่งแหลม ขอบใบมีรอยหยัก ใบสีเขียวเข้ม หลังใบสีค่อนข้างแดง ดอกเป็นดอกช่อ กลีบเลี้ยงสีแดงหรือชมพู ขนาดเล็ก 5 กลีบ กลีบดอกสีเดียวกับกลีบเลี้ยง ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : www.whk.ac.th/whk2008/web/science/plant/webcontent3/interactive_key/key/describ/pattavia.htm

ผักบุ้งฝรั่ง หรือมอร์นิ่งกลอรี่

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Ipomoea purpurea* (L.) Roth
ชื่อวงศ์ : CONVOLVULACEAE







นำมาปลูกไว้ตามโคนต้นไม้ต่างๆ ตั้งใจให้มีสีสันในยามเช้า เพราะเป็นไม้ที่ออกดอกง่าย เมื่อดอกบานจะให้สีสรรเจิดจ้า เพียงครึ่งวัน ปลูกตรงไหนก็ขึ้น

เป็นไม้เลื้อยฤดูเดียว ตามลำต้นมีขน โดยเฉพาะที่ปลายยอด ใบรูปไข่ ปลายแหลม โคนใบเป็นรูปหัวใจ ดอกออกเดี่ยวๆ หรือเป็นกลุ่ม 3-7 ดอก ดอกลักษณะเหมือนดอกผักบุ้ง ดอกมีหลายสี เช่น สีม่วงคราม แดง บานเย็น ชมพูขาว น้ำเงิน รูปร่างคล้ายแตรหรือลำโพง กลีบดอกบาง ออกดอกตลอดปี หลอดดอกเป็นสีขาว ผลยาว 1 เซนติเมตร สีน้ำตาลอ่อน ถิ่นกำเนิดในอเมริกา ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : http://www.arunsawat.com/board/index.php?topic=7865.0

พลับพลึง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Crinum asiaticum* L.

ชื่อวงศ์ : AMARYLLIDACEAE







พลับพลึงเป็นไม้หัวล้มลุก ดอกมีกลิ่นหอม อายุหลายปี ปลูกไว้รอบบ้านก็ได้ มีหัวใต้ดินที่เกิดจากกาบหุ้มกันแน่น และมีใบห่อกันแน่นเห็นเป็นลำต้น ใบยาวใหญ่ โคนเป็นกาบหุ้มต้นตลอด ส่วนของใบที่เป็นกาบคลุมต้นมีสีขาว ส่วนที่คลี่เป็นใบแบนๆ สีเขียว ค่อนข้างหนาและเป็นมัน ช่อดอกขนาดใหญ่ แทงจากยอด ออกดอกตลอดปี แต่ละกอแทงช่อดอกและบานพร้อมกันได้หลายช่อ ดอกบานได้หลายวัน ส่งกลิ่นหอมอ่อนๆ ตลอดวัน ขยายพันธุ์ด้วยการแยกหน่อ

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

พลับพลึงตีนเป็ด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Hymenocallis littoralis* Salisb.
ชื่อวงศ์ : AMARYLLIDACEAE







พลับพลึงตีนเป็ดเป็นไม้ดอกพุ่มเตี้ย ถึงแม้จะเป็นไม้ล้มลุก เมื่อนำมาปลูกริมขอบชายน้ำ ก็ช่วยกันดินทะลาย พร้อมกับให้ความสวยงามที่เป็นลักษณะเฉพาะของลำต้น เมื่อออกดอกพร้อมกันหมด จะมีดอกสีขาวละลานตาเหมือนคนผมหงอก ให้ความรู้สึกของความอ่อนโยน

ไม้หัวล้มลุก อายุหลายปี ลักษณะคล้ายพลับพลึง มีหัวใต้ดินที่เกิดจากกาบหุ้มกันแน่นและมีใบห่อกันแน่นเห็นเป็นลำต้น เจริญเป็นกอเล็กๆ สูง 30-50 เซนติเมตร ดอกบานอยู่ได้ 2-3 วันแล้วโรย ออกดอกตลอดปี ดอกย่อยจะบานพร้อมกัน หรือทยอยบานทั้งช่อ สิ่งกลิ่นหอมอ่อนๆ ช่วงเย็น ขยายพันธุ์ด้วยการแยกหน่อ

ข้อมูลจาก : ปิยะ เฉลิมกลิ่น, ไม้ดอกหอมฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม

พลูด่าง (ใบใหญ่)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Epipremnum aureus* Engl.

ชื่อวงศ์ : ARACEAE







ปลูกไว้เพื่อความสวยงาม ให้เลื้อยไปตามต้นสักหลังบ้าน ใครมาเห็นก็ชมว่าสวยดี

เป็นไม้เลื้อยเนื้ออ่อน ลำต้นเลื้อยไปตามพื้นหรือมีรากเกาะพันกับต้นไม้ใหญ่หรือเสาหลักอื่นๆ เมื่อแก่มีเนื้อไม้ กิ่งก้านสีเขียวถึงสีเขียวอ่อนอมเหลือง มีขีดตามยาวสีเหลืองหรือสีขาว ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปไข่แกมหัวใจ กว้าง 5-30 เซนติเมตร ยาว 7-45 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนใบเว้า แผ่นใบหนาอวบน้ำ ผิวใบด้านบนด่างสีเขียวปนเหลือง มักไม่ออกดอกให้เห็นจนกระทั่งต้นสมบูรณ์เต็มที่ ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง ใบ และลำต้น

ข้อมูลจาก : หนังสือพรรณไม้เพื่อการตกแต่ง

พวงไข่มุก หรือไข่มุกอันดามัน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Medinella magnifica* L.

ชื่อวงศ์ : MELASTOMATACEAE







ไม่เคยรู้จักมาก่อน ไปเดินดูต้นไม้ที่ตลาดคำเที่ยง จ.เชียงใหม่ เห็นสวยงามดี จึงนำมาปลูกไว้ ปรากฏว่าเจริญงอกงามดี ดอกสวยงาม ให้ดอกได้ชื่นชมตลอดปี

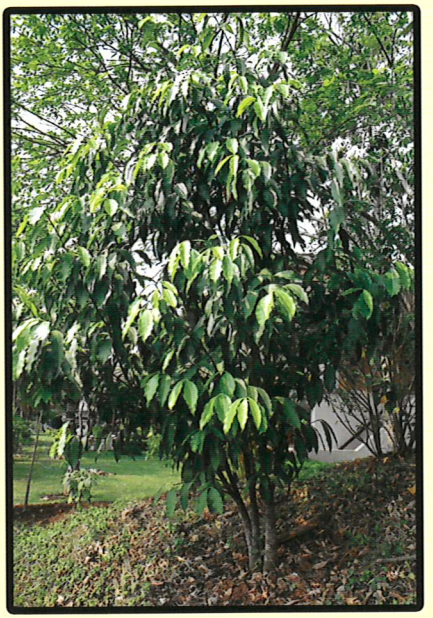
พวงไข่มุกเป็นไม้หอม พุ่มโปร่ง สูง 3-5 เมตร ใบ ใบประกอบแบบขนนกสองชั้น ออกตรงข้าม ช่อใบย่อย 5-9 ใบ รูปไข่ ปลายแหลม ขอบหยัก ดอกสีขาวกลิ่นหอม ออกเป็นช่อตามปลายกิ่ง ช่อใหญ่เป็นพุ่มกว้าง 10-25 เซนติเมตร กลีบเลี้ยง 5 กลีบ เกสรตัวผู้ 5 อัน ผลกลม สีม่วงดำเป็นมัน

ข้อมูลจาก : http://us.geocities.com/flowerthai/flower/content/f103.htm

พุดดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Kopsia arborea* Blume

ชื่อวงศ์ : APOCYNACEAE







เก็บเมล็ดมาจากสนามกอล์ฟสันติบุรี นึกว่าเป็นหนำเลี๊ยบ เมื่อนำมาเพาะขึ้นต้นได้ดีมากปลูกไว้หลายต้น ให้ดอกสวยงาม น่ารัก เป็นไม้ขึ้นง่าย โตเร็ว ปลูกตรงไหนก็ขึ้น บอกใครว่าเป็นหนำเลี๊ยบใครๆ ก็เชื่อ แต่กินไม่ได้

เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 1.5-2 เมตร ใบเดี่ยวเรียงตรงข้าม รูปใบหอก แผ่นใบสีเขียวเป็นมัน ดอกสีขาว กลิ่นหอมอ่อนๆ ออกเป็นช่อแบบช่อกระจุกที่ซอกใบและปลายกิ่ง แต่ละช่อย่อยมีดอกย่อย 3 ดอก ตรงโคนสีแดงส้ม มีขนดอกบานเต็มที่ กว้าง 2.5-4 เซนติเมตร ผลสดรูปกระสวยมักออกเป็นคู่ เมื่สุกสีม่วงดำ ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

พุดตาน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Hibiscus mutabilis* L.

ชื่อวงศ์ : MALVACEAE







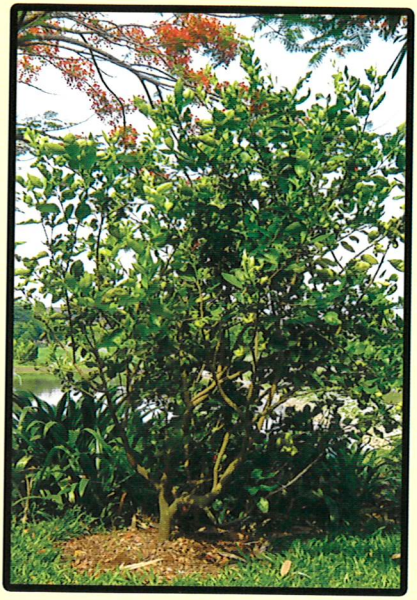
ไม้พุ่มสีดอกสวย ปลูกไว้รับแขกดี เพราะเปลี่ยนสีได้ รูปดอกงดงาม มีขนทุกส่วนของต้น สูง 2-4 เมตร ใบเป็นใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปหัวใจ ขอบใบเว้าเป็นแฉก 3-5 แฉก กว้างและยาวประมาณ 10 เซนติเมตร ผิวใบมีขนรูปดาวสีเทา ดอกเดี่ยวออกที่ซอกใบ กลีบดอกเมื่อแรกบานสีขาวแล้วเปลี่ยนเป็นสีชมพูและแดง ผลแห้งแตกได้ รูปทรงกลม ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : หนังสือสารานุกรมสมุนไพร เล่ม 2, สยามไภษัชยพฤกษ์

มะนาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Citrus aurantifolia* (Christm.) Swingle

ชื่อวงศ์ : RUTACEAE







ต้นที่ปลูกเป็นมะนาวไม่มีเมล็ด ซื้อมาจากตลาด เติบโตได้ดี แต่เมื่อออกดอกดก ผลอ่อนมักมีเพลี้ยลง ทำให้ผลอ่อนร่วงลงง่าย

เป็นไม้พุ่ม สูง 2-4 เมตร กิ่งอ่อนมีหนาม ใบประกอบชนิดมีใบย่อยใบเดียว เรียงสลับ รูปไข่ รูปวงรี หรือรูปไข่แกมขอบขนาน กว้าง 3-5 เซนติเมตร ยาว 4-8 เซนติเมตร เนื้อใบมีจุดน้ำมันกระจาย ก้านใบมีครีบเล็กๆ ดอกเดี่ยวหรือช่อ ออกที่ปลายกิ่งและที่ซอกใบ กลีบดอกสีขาว กลิ่นหอม ร่วงง่าย ผลเป็นผลสด กลมเกลี้ยง ฉ่ำน้ำ ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : หนังสือสารานุกรมสมุนไพร เล่ม 1, สมุนไพรสวนสิริรุกขชาติ

มะหลอด

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Elaeagnus latifolia* Linn.

ชื่อวงศ์ : ELAEAGNACEAE







เป็นไม้ที่มีผลดงาม คนดูผิวเผินนึกว่าเป็นมะเขือเทศสีดา เป็นไม้เถาเนื้อแข็ง ลำต้นและกิ่งมีเกล็ดสีเทาหรือสีเงินละเอียดทั่วไป ใบเป็นใบเดี่ยวเรียงสลับกัน แผ่นใบรูปรี หรือรูปรีแกมหอก โคนใบสอบ ปลายใบแหลม ขอบใบเรียบ แผ่นใบด้านบนสีเขียวอมน้ำเงินเกลี้ยง ด้านล่างมีเกล็ดเล็กๆสีน้ำตาลทั่วไป ดอกออกเป็นกระจุกตามง่ามใบ ยาว 1-2 เซนติเมตร ผลรูปรียาว 1-2 เซนติเมตร สีแดงหรือแดงออกส้ม ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด ปักชำ หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : หนังสือสมุนไพรพื้นบ้านล้านนา

ม่านบาหลี

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Aeschynanthus Hildebrandii* Hemsl

ชื่อวงศ์ : GESNERIACEAE







ปลูกไว้โคนต้นไทร รากอากาศที่ห้อยลงมาจึงเหมือนม่านไทรย้อย มีข้อเสียคือเถาจะเลื้อยไปตามกิ่งก้านต่างๆ ของต้นที่ยึดเกาะถ้ามากไปจะทำให้ต้นไม้ที่ยึดเกาะไม่เติบโต เพราะใบม่านบาหลีจะบังแสงไว้

เป็นไม้เลื้อย(ไม้เถา) เจริญเติบโตเร็ว ชอบแดดจัดเหมาะที่จะปลูกเป็นไม้คลุมระแนง มีรากอากาศสวยงาม ออกใหม่จะเป็นสีแดง แต่นานๆ ไปจะกลายเป็นสีเหลืองทอง ใบเป็นรูปหัวใจออกดอกเป็นช่อ มีกลิ่นหอมอ่อนๆ พอกลีบดอกร่วงจะมีผลติด ผลรูปทรงกลม เวลาสุกมีสีดำขนาดเท่าปลายนิ้วก้อย ขยายพันธุ์โดยการปักชำ

รักแรกพบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Xanthostemon chrysanthus*

ชื่อวงศ์ : MYRTACEAE







วันหนึ่งไปเดินเที่ยวที่ตลาดคำเที่ยง จังหวัดเชียงใหม่ เจอต้นไม้ที่ปลูกไว้ในกระถางมีดอกเต็มต้น ลักษณะดอกน่าสนใจเป็นทรงกลุ่มสีเหลือง เมื่อถามว่าชื่ออะไรคนขายบอกว่า “รักแรกพบ” จึงตัดสินใจซื้อทันทีเพราะชื่อแปลก เมื่อนำมาปลูกแล้วที่หน้าบ้านก็มีคนถามประจำว่าดอกอะไร

เป็นไม้พุ่ม ต้นสูง 1-3 เมตร ลำต้นกลม แตกกิ่งก้านต่ำหนาแน่นเป็นพุ่มกว้าง ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเวียนสลับรอบลำต้น ดอกออกเป็นช่อตามซอกใบและปลายกิ่ง ลักษณะช่อดอกเป็นพุ่มแต่ละช่อประกอบด้วยดอกย่อยจำนวนมาก ดอกโคนเชื่อมกันเป็นหลอด เนื้อกลีบค่อนข้างหนาและแข็ง กลางดอกมีเกสรตัวผู้จำนวนมากโผล่พ้นกลีบดอก

ข้อมูลจาก : http://content.tarad.com/?p=1353

ไวท์คริสมาส

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Euphorbia pulcherima*

ชื่อวงศ์ : EUPHORBIACEAE







เป็นไม้ประดับที่นำมามาปลูกเพราะมีดอกสีขาวเต็มต้น เป็นไม้ที่ให้ความสวยงามแปลกไปอีกแบบหนึ่ง

เป็นไม้ที่ออกดอกเต็มต้น เมื่อถึงฤดูกาล นำมาปลูกเป็นไม้ประดับบ้าน เป็นไม้พุ่มขนาดกลาง สูง 2-3 เมตร เปลือกต้นสีน้ำตาล แตกกิ่งก้านชี้ตั้งขึ้น พุ่มใบแน่น ออกดอกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำ

ศรีมาลา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Passiflora coccinea* Auld

ชื่อวงศ์ : PASSIFLORACEAE







นำมาปลูกเพื่อให้เป็นไม้ที่ให้ดอกงดงาม สีแดงสดใสประจำบ้าน ให้ดอกดกตามฤดูกาลเหมาะปลูกไว้ให้แขกและเจ้าของบ้านชื่นชม

เป็นไม้เลื้อยเนื้อแข็งเถาขนาดกลาง ในตระกูลพาสซิฟลอรา(Passiflora) ลำต้นกิ่งก้านมีขน เป็นไม้เลื้อยที่มีมือเกาะ ใบเป็นใบเดี่ยว รูปหัวใจ ปลายมน ขอบใบหยักแบบฟันเลื่อย ใต้ใบมีขนหนานุ่ม ดอกเป็นดอกเดี่ยวออกตามซอกใบ กลีบเลี้ยงและกลีบดอกรูปขอบขนาน ปลายแหลม กลีบดอกสีแดงสด กลีบเลี้ยงด้านในสีแดง ด้านนอกสีเขียว มีกลีบย่อยเป็นฝอยๆ หรือรยางค์สีม่วง เรียงเป็นวง 2-3 ชั้น ผลเป็นรูปกลมรี สีส้มอมเหลือง มีถิ่นกำเนิดในอเมริกาใต้ บราซิล เปรู และเวเนซุเอลา ขยายพันธุ์ด้วยการเพาะเมล็ด หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : หนังสือพรรณไม้เพื่อการตกแต่ง

ส้มจี๊ด (ใบต่าง)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Citrus madurensis* Lour.

ชื่อวงศ์ : RUTACEAE







เป็นไม้ที่มีคนนำมาให้ ปลูกไว้ไม่คิดว่าจะได้กินผล ปรากฏว่าออกผลดกมาก รสเปรี้ยวจัดเหมือนมะนาว เอามาคั้นเป็นน้ำส้มสด กลิ่นหอมมาก

เป็นไม้ต้นขนาดเล็ก เปลือกต้นสีน้ำตาล แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มเตี้ย ใบเป็นใบประกอบออกเรียงสลับ แผ่นใบเรียบสีเขียว มีต่อมน้ำมันตามผิวใบ ดอกออกเป็นช่อหรือออกดอกเดี่ยวที่ปลายยอดดอกสีขาว กลีบดอกมี 5 กลีบ มีกลิ่นหอม ผลเป็นผลสด รูปทรงกลม ขนาด 1.5-2 เซนติเมตร ผิวเรียบ เปลือกบาง ผลอ่อนสีเขียว สุกเป็นสีเหลืองอมส้ม หรือผลด่างตามสีใบ ผลดก มีรสเปรี้ยวจัด เมล็ดมีหลายเมล็ด ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน หรือทาบกิ่ง

ข้อมูลจาก : http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AA%E0%B9%89%E0%B8%A1%E0%B8%88%E0%B8%B5%E0%B9%8A%E0%B8%94

สร้อยกัทลี

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Heliconia* sp.

ชื่อวงศ์ : HELICONIACEAE







เป็นไม้ที่ชื่นชอบในรูปทรงและสีสรร ปลูกได้ง่าย ได้ประโยชน์คือ ไว้เป็นไม้ปักแจกกันในบ้านได้ทั้งปี

เป็นพืชล้มลุกอายุหลายปี มีเหง้าอยู่ใต้ดิน ลำต้นเหนือดินเป็นต้นที่เกิดจากกาบใบที่อัดซ้อนกันแน่น ความสูงตั้งแต่ 1-4 เมตร ตามชนิดสายพันธุ์และสภาพแวดล้อมที่ปลูก ใบคล้ายใบกล้วย ก้านใบยาว สร้อยกัทลี ก็คือสายพันธุ์ เฮลิโคเนีย ชนิดหนึ่งที่มีช่อดอกห้อยยาว กาบรองดอกค่อนข้างหนาป้อมสีแดง ปลายกาบสีเหลืองและสีเขียวแกมเหลือง ขยายพันธุ์ด้วยการแยกหน่อ

ข้อมูลจาก : หนังสือไม้สิริมงคล

หมากผู้หมากเมีย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cordyline fruticosa* (L.) Göpp.
ชื่อวงศ์ : AGAVACEAE







เป็นไม้กระถางถ้าได้ปลูกลงดินก็ดี ไม่ชอบแดดจัดมาก ให้สีสันจัดจ้านเหมาะสำหรับปลูกแซมต้นไม้คลุมดินอื่นที่มีสีเขียว จะเห็นสีแดงเด่นขึ้นมา

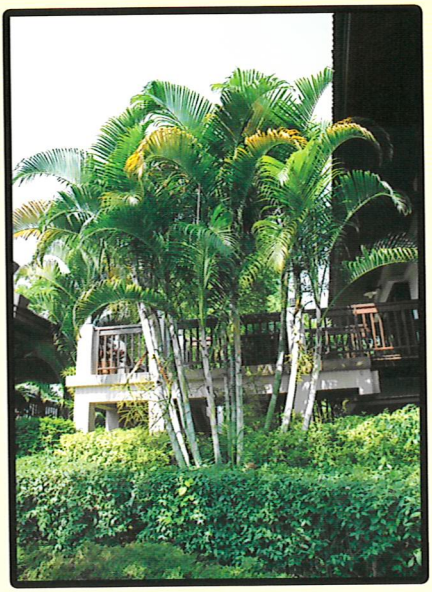
เป็นไม้พุ่ม สูง 2-4 เมตร ลำต้นกลม ไม่ค่อยแตกกิ่งก้าน ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับหนาแน่นที่ปลายกิ่ง รูปดาบ ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบสีเขียว สีเขียวแถบเหลือง สีเขียวแถบแดง หรือสีแดงทั้งใบ ก้านใบยาว สีม่วงอ่อน ดอกออกเป็นช่อปลายกิ่งและซอกใบ ดอกสีขาวแกมม่วงหรือสีม่วง กลีบเลี้ยงสีม่วงเป็นรูปถ้วย ผลรูปทรงกลม ปลายผลเป็นจุกแหลม ผิวเรียบ พอสุกเป็นสีแดง ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำ หรือกิ่งตอน

ข้อมูลจาก : หนังสือสารานุกรมสมุนไพร เล่ม 2, สยามไภษัชยพฤกษ์

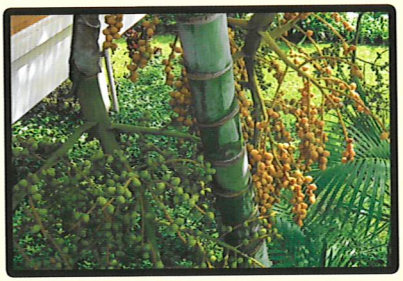
หมากเหลือง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Chrysalidocarpus lutescens* H. Wendl.

ชื่อวงศ์ : PALMAE







ปลูกไว้ประดับบ้านเท่านั้น โดยเฉพาะมุมบ้าน ขึ้นง่าย โตเร็ว แต่ต้องบำรุงใส่ปุ๋ยเสมอ ไม่เช่นนั้นใบจะเหลืองง่าย

เป็นปาล์มที่มีหน่อเป็นกอขึ้นรวมกัน กอหนึ่งจะมีประมาณ 6-12 ต้น ลำต้นมีข้อปล้องโค้งออกจากโคนกอ ใบเป็นใบรูปขนนก ทางใบยาว 6-8 ฟุต กาบใบจะห่อหุ้มลำต้นไว้ ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด หรือแยกหน่อ

ข้อมูลจาก : www.maipradabonline.com/maipradabex/makleang.htm

หางกระรอกแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Acalypha hispida* Burm. f.

ชื่อวงศ์ : EUPHORBIACEAE







ไม้พุ่ม สูงได้ถึง 3 เมตร ใบรูปมน ปลายแหลม ยาวประมาณ 8 นิ้ว มีขนคายมือ และก้านใบยาว ดอกเล็กออกเบียดกันแน่นรวมเป็นช่อ ดอกออกตามโคนก้านใบ ช่อหนึ่งๆ ยาวประมาณ 1-2 ฟุต มีเกสรตัวผู้ฟูออกมาจากดอกตลอดช่อ ดูเหมือนกับหางสัตว์ เกี้ยวเกล้าเป็นไม้ที่มีถิ่นกำเนิดในหมู่เกาะอินดีสตะวันตก นิวกินี และพม่า ขยายพันธุ์ด้วยการตอน หรือตัดกิ่งปักชำ

ข้อมูลจาก : หนังสือพรรณไม้เพื่อการตกแต่ง

หูปลาช่อน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Acalypha wilkesiana* Müll. Arg.

ชื่อวงศ์ : EUPHORBIACEAE







หูปลาช่อนเป็นไม้ตัดแต่งที่มีราคาถูก แต่ให้สีแดงที่ตัดกับสีเขียวของใบไม้ ขึ้นได้ดี เลี้ยงง่าย ปลูกไว้ทั่วไปได้

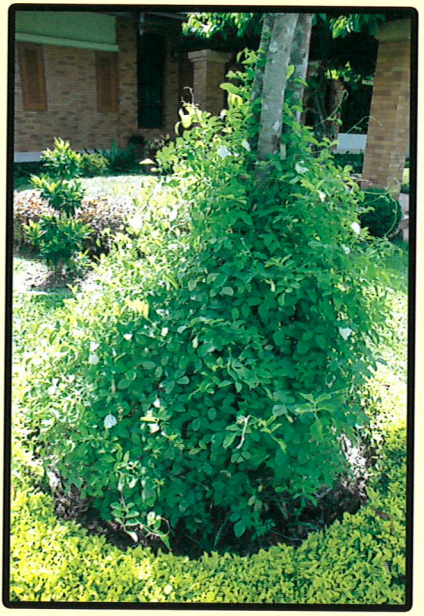
เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก สูง 1-2 เมตร ลำต้นสีน้ำตาล ตั้งตรง ใบเดี่ยว เรียงสลับ ใบมีรูปร่างหลายแบบทั้งแบบใบรูปกลม รูปไข่ รูปรีหรือรูปหัวใจ ปลายใบมนหรือแหลม เรียวยาวคล้ายหาง โคนใบเว้า ขอบใบหยักหรือจักแบบฟันเลื่อย แผ่นใบมีหลายสีแล้วแต่พันธุ์ เช่น สีเหลืองอ่อน น้ำตาลแดง หรือมีจุดประสีต่างๆ ดอกสีชมพู ออกเป็นช่อแบบช่อเชิงลดที่ปลายกิ่ง ช่อดอกตั้งขึ้น ดอกย่อยมีขนาดเล็กโคนกลีบดอกเชื่อมกันเป็นหลอด ผลแห้งแตก ขยายพันธุ์ด้วยกิ่งตอน หรือปักชำ

ข้อมูลจาก : หนังสือพรรณไม้เพื่อการตกแต่ง

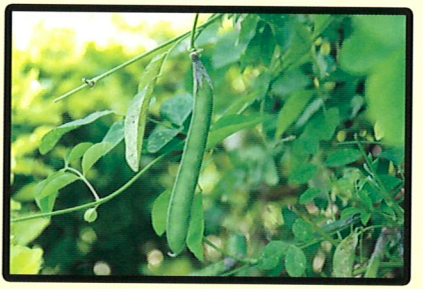
อัญชันขาว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Clitoria ternatea* L.

ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - PAPILIONOIDEAE







ปลูกไว้สำหรับเปรียบเทียบกับอัญชัญม่วง ขึ้นง่าย โตเร็ว ต้องคอยตัดแต่งอยู่เสมอ เพื่อไม่ให้เลื้อยไปไกล

เป็นไม้เลื้อยเถาเล็ก สามารถเลื้อยไปได้ไกล 3-5 เมตร ใบเป็นใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 5-9 ใบ รูปใบเกือบกลม ดอกออกเป็นดอกเดี่ยวตามซอกใบ ลักษณะคล้ายดอกถั่ว มีทั้งดอกซ้อนและดอกชั้นเดียว มีสีม่วงน้ำเงิน สีฟ้า สีชมพูอ่อน และสีขาว ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : หนังสือพรรณไม้เพื่อการตกแต่ง

อัญชัน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Clitoria ternatea* L.

ชื่อวงศ์ : LEGUMINOSAE - PAPILIONOIDEAE







ปลูกไว้โคนต้นลำดวน ให้พันรอบต้น ออกดอกสวยทั้งปี พบทั่วไปในเขตร้อน เป็นไม้เลื้อยเนื้ออ่อนขนาดเล็ก ใช้ยอดเลื้อยพัน ลำต้นมีขนปกคลุมใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 5-9 ใบ รูปไข่ถึงรูปรี ขนาด 2-3x3-5 เซนติเมตร ปลายและโคนมน ดอกเดี่ยวออกตามซอกใบ รูปดอกถั่ว มีทั้งดอกชั้นเดียวและดอกซ้อน มีหลายสี เช่น สีขาวฟ้า น้ำเงิน และม่วง ขนาดดอก 2-2.5 เซนติเมตร ผลเป็นฝักแบน ยาว 6-8 เซนติเมตร มีหลายเมล็ด ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

ข้อมูลจาก : หนังสือพรรณไม้เพื่อการตกแต่ง

ไม้ประดับ ไม้คลุมดิน

ปลูกไว้รอบบ้าน นอกจากจะมีไม้ยืนต้น ไม้พุ่มแล้ว เพื่อความสวยงาม
และคลุมผิวดิน จึงได้นำพวกไม้ประดับเพื่อการตกแต่งชนิดต่างๆ มาปลูกไว้ด้วย
เพื่อเพิ่มความมีสีสันและความงดงามแก่ตัวบ้าน

กนกลายไทย หรือม้าลาย

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Sanchezia speciosa*

ชื่อวงศ์ : ACANTHACEAE







เป็นไม้พุ่มที่มีใบสวยงามต้นหนึ่ง ใบสีเขียว มีแถบเหลืองบนเส้นกลางใบและเส้นใบ ใบรูปไข่แกมขอบขนาน ยาวประมาณ 5-6 นิ้ว ใบค่อนข้างหนา มีดอกออกเป็นช่อตามส่วนยอด แต่พุ่มใบจะดูเด่นกว่า จึงมักนิยมดูพุ่มใบมากกว่าดอก ไม้ชนิดนี้ถ้าอยากให้เตี้ยก็ต้องคอยหมั่นตัดแต่ง แต่ถ้าปล่อยโตเต็มที่จะเป็นพุ่มใหญ่สูงได้ถึง 2 เมตร ขึ้นง่าย เลี้ยงดูง่ายมาก เป็นไม้ชอบแสงแดด ถ้าอยู่ในร่มลายเหลืองก็จะจางลงจนเกือบกลายเป็นใบเขียว ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่ง

ข้อมูลจาก : หนังสือพรรณไม้เพื่อการตกแต่ง

ขาไก่ต่าง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Justicia fragilis* Wall.

ชื่อวงศ์ : ACANTHACEAE







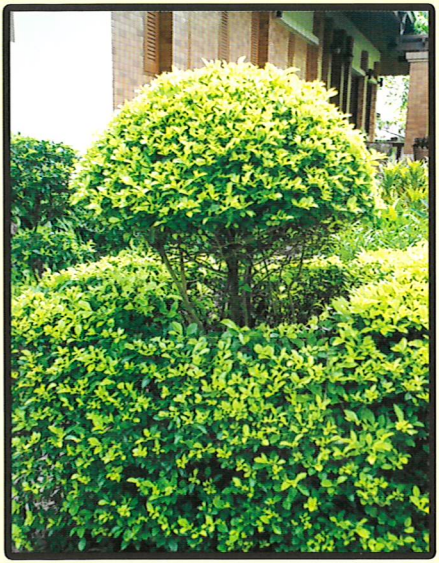
เป็นไม้ที่ปลูกไว้ทั่วไปเพื่อให้มีความหลากหลาย มีหลายประเภท หาได้ง่าย เป็นไม้พุ่มสูง 30-60 เซนติเมตร แตกกิ่งก้านเป็นพุ่มแน่น ลำต้น กิ่งก้าน และเส้นใบ มีสีม่วงดำ ใบรูปรียาว ช่อดอกออกที่ปลายยอด ดอกรูปแตร โค้งหรือตรง ขนาดเล็ก โคนเป็นหลอดสั้นๆ ปลายแยกเป็น 5 แฉก สีขาวประม่วง ปลูกได้ทั้งกลางแจ้งและแสงรำไร ขยายพันธุ์โดยการปักชำกิ่ง

ข้อมูลจาก : หนังสือพรรณไม้เพื่อการตกแต่ง

เทียนทอง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Duranta erecta* L.

ชื่อวงศ์ : VERBENACEAE







กลายพันธุ์จากเทียนหยด *(Duranta erecta)* มีขนาดต้นและใบเล็กลง ลำต้นสีน้ำตาลอ่อน ใบรูปรีถึงรูปไข่ ห่อพับขึ้น ปลายแหลมยาว 1-2 เซนติเมตร สีเขียวอ่อนอมเหลืองถึงสีเหลืองทอง ออกดอกเป็นช่อที่ปลายกิ่ง ดอกขนาดเล็ก สีม่วง ชอบแสงแดดจัด ขยายพันธุ์โดยการปักชำหรือกิ่งตอน ถ้าต้นโตเต็มที่หรือไม่ได้รับการตัดแต่ง อาจจะกลับไปเป็นไม้พุ่มเช่นเดิมได้ นิยมตัดแต่งกิ่งเพื่อให้ผลิใบใหม่ ซึ่งจะมีสีสดและให้ทรงพุ่มตามต้องการ ขยายพันธุโดยการปักชำกิ่ง

ข้อมูลจาก : หนังสือพรรณไม้เพื่อการตกแต่ง

เทียนฝรั่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Impatiens* sp.

ชื่อวงศ์ : BALSAMINACEAE





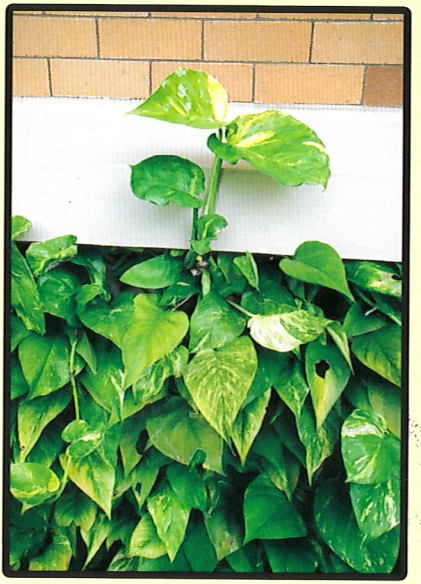


ใช้ปลูกเป็นไม้ประดับทั่วไป ถูกฝนมากไม่ได้ ร้อนมากก็ไม่ได้ ให้สีสดสวย ปลูกง่าย เป็นไม้ดอก อายุสั้น 3-6 เดือน ลำต้นอวบน้ำทอดเลื้อย พุ่มสูง 15-45 เซนติเมตร มีทั้งดอกชั้นเดียวและดอกซ้อน (คล้ายดอกกุหลาบ) โคนกลีบมีจงอยเป็นเส้นยาว มีต่อมน้ำหวานล่อแมลง ดอกมีสีขาว ชมพูอ่อน เข้มแดง แดงอมม่วงและหลายสีในดอกเดียว ขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ด

ข้อมูลจาก : โลกของคนรักต้นไม้, ไม้แขวน

พลูด่าง (ใบเล็ก)

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Epipremnum aureus* Engl.
ชื่อวงศ์ : ARACEAE







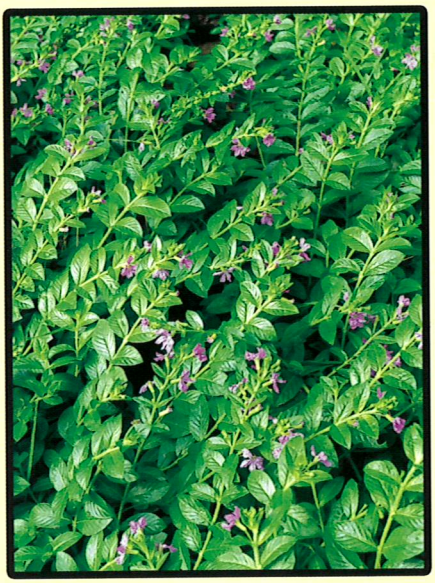
ปลูกไว้คุลมดินรอบๆ บ้าน เพราะขึ้นง่าย ไม่ต้องดูแลมาก ต้องหมั่นตัดแต่งใบแก่ออกเพื่อให้ดูเขียวสม่ำเสมอ

ไม้เลื้อยเขตร้อน ใบมีลักษณะเป็นรูปหัวใจสีเขียวสด สลับกับสีเหลืองนวล ชอบแสงสว่าง ต้นมีลักษณะอ่อนช้อย นำมาปลูกใส่กระถางแขวนให้ห้อยย้อย พลูด่างมีดอกเหมือนกันแต่ดอกไม่สวยงาม จึงไม่ค่อยได้รับความสนใจ พลูด่างเป็นพืชที่มีรากอากาศ และเจริญเติบโตเร็วมาก เมื่อตัดมาชำไว้ในแจกันหรือขวดก็จะเจริญเติบโตต่อไปได้ มีถิ่นกำเนิดที่โพลีนิเซีย เกาะโซโลมอน

ข้อมูลจาก : www.thaigoodview.com/library/studentshow/2549/m6/BotanicalGarden/ploodang.html

หลิวไต้หวัน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Cuphea hyssopifolia* Humb., Bonpl. & Kunth
ชื่อวงศ์ : LYTHRACEAE







ปลูกไว้เป็นกอใหญ่ๆ ก็สวยดี แต่ต้องตัดยอดทิ้งเป็นระยะๆ เพื่อให้งอกกิ่งอ่อนออกมาจะได้ดูสดใสเสมอ

ไม้พุ่ม ขนาดเล็ก สูง 30-50 เซนติเมตร ลำต้นสีน้ำตาล รูปทรงแผ่เตี้ย มีขนตามกิ่งใบ ใบเรียงตรงข้าม ใบประกอบแบบขนนก 1 ชั้น รูปหอก กว้างประมาณ 0.3 เซนติเมตร ยาวประมาณ 1 เซนติเมตร ดอกเดี่ยวออกที่ปลายกิ่ง มีสีม่วงสดหรือขาว ปลูกได้ในดินทุกชนิด ชอบความชื้นสูง น้ำไม่ท่วมขัง ชอบแดดจัดเต็มวัน ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำ

ข้อมูลจาก : http://agkc.lib.ku.ac.th/plantwebsite/webpage/Groundcovers/%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B9%84%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%99.html



เอื้องผึ้ง

Dendrobium lindleyi Steud.

ORCHIDACEAE

กล้วยไม้

มีความตั้งใจนานแล้ว จะให้ทั้งมหาวิทยาลัยมีกล้วยไม้ป่า
ขึ้นตามต้นไม้ แต่ยังไม่สามารถทำได้ เพราะระยะแรกของ
การก่อตั้งมหาวิทยาลัยต้องเร่งรัดการปลูกต้นไม้บนพื้นที่ทั่วไปให้มากที่สุดก่อน
จึงทำเท่าที่มีโอกาสและเวลา ได้ให้พนักงานของมหาวิทยาลัยหลายคน
ช่วยกันหากล้วยไม้ป่ามาผูกติดกับต้นไม้รอบบ้าน ปรากฏว่าเพียงปีเดียว
ก็แข่งกันออกดอกเต็มไปหมดอย่างไม่น่าเชื่อ ทำให้เห็นว่ากล้วยไม้ป่าทนทาน
เลี้ยงง่าย มีความสวยงามตามธรรมชาติ ควรแก่การอนุรักษ์ และขยายพันธุ์
ณ จุดเริ่มต้น รอบบ้านมีกล้วยไม้ป่าเพียงไม่กี่พันธุ์ เพราะรอบบ้าน
ไม่กว้างมากนัก ความอยากให้มีกล้วยไม้ป่ารายรอบ โดยเฉพาะ
เดือนมีนาคมถึงเดือนเมษายน เพราะจะทำให้เห็นกล้วยไม้บานเต็มไปหมด
จึงเร่งนำมาปลูกอีกหลายพันธุ์

ช้างกระ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Rhynchostylis gigantea* (Lindl.) Ridl.

ชื่อวงศ์ : ORCHIDACEAE





ต้นตั้งตรงหรือเอนเล็กน้อย รากใหญ่และยาว ใบใหญ่ หนา อวบน้ำและเหนียว เรียงตัวสลับซ้ายขวาค่อนข้างถี่ ช่อดอกทอดเอนลงเล็กน้อย หรือเอนโค้งลง ยาวใกล้เคียงกับความยาวของใบ ดอกในช่อค่อนข้างแน่นบานทนเป็นสัปดาห์ ขนาดดอก 2-2.5 เซนติเมตร กลิ่นหอม

ข้อมูลจาก : หนังสือกล้วยไม้เมืองไทย

ช้างแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Rhynchostylis gigantea* (Lindl.) Ridl.

ชื่อวงศ์ : ORCHIDACEAE





กล้วยไม้อิงอาศัย รากใหญ่และยาว ลำต้นอวบและมักตั้งตรง ใบรูปขอบขนาน เรียงสลับระนาบเดียว ปลายแยก 2 แฉก ไม่เท่ากัน ดอกออกเป็นช่อยาว 15-30 เซนติเมตร ดอกสีแดงเข้มทั้งดอก มีกลิ่นหอม พบทางภาคตะวันออกและภาคตะวันตก หายากในธรรมชาติ

ข้อมูลจาก : หนังสือกล้วยไม้เมืองไทย

ช้างน้าว

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium puchellum* Roxb. ex Lindl.
ชื่อวงศ์ : ORCHIDACEAE





ต้นเป็นลำตรงหรือโค้งเล็กน้อย ยาวประมาณ 1 เมตร หรือมากกว่า เส้นผ่านศูนย์กลางต้น 1-1.5 เซนติเมตร ต้นแข็ง ปลายเรียว ขึ้นเป็นกลุ่มไม่มีทิศทางแน่นอน ใบรูปขอบขนานแกมรูปใบหอก ขนาด 6-10x2-3 เซนติเมตร แผ่นใบค่อนข้างหนาและเหนียว สีเขียวอมน้ำตาลหรืออมม่วงแดง เรียงตัวเกือบตลอดต้น ช่อดอกเกิดใกล้ปลายต้นเป็นพวงห้อยลง ขนาดช่อ 12-20x10-12 เซนติเมตร ดอกในช่อมี 5-10 ดอก ก้านดอกยาว 5-6 เซนติเมตร ขนาดดอกประมาณ 6 เซนติเมตร ผิวกลีบด้านในค่อนข้างมันวาว กลีบปากมีขนนุ่ม ดอกบานทนประมาณ 5 วัน เป็นกล้วยไม้ที่สวยงามสะดุดตา ฤดูดอก กุมภาพันธ์-พฤษภาคม ในประเทศไทยพบในป่าดิบแล้งและป่าเบญจพรรณเกือบทุกภาค ยกเว้นภาคกลาง

ข้อมูลจาก : หนังสือกล้วยไม้เมืองไทย

พวงหยก

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium findlayanum* Par. & Rchb. f.

ชื่อวงศ์ : ORCHIDACEAE





ต้นมีลักษณะเป็นปมๆ แต่ละปมรูปคล้ายหัวใจ แต่แบนเล็กน้อย สีเขียวค่อนข้างใส ผิวมัน เรียงต่อกันเป็นสาย ทั้งต้นยาว 20-40 เซนติเมตร ช่อดอกเกิดที่ช่วงปลายต้นที่ทิ้งใบเป็นช่อสั้นๆ ช่อละ 2-3 ดอก ก้านดอกยาว 3-4 เซนติเมตร ขนาดดอก 4-5 เซนติเมตร กลีบปากเกือบกลม ขอบเป็นคลื่นหรือม้วนลงเล็กน้อย สีกลีบมีตั้งแต่เกือบขาวไปจนถึงม่วงอ่อน ดอกบานทน 3-4 วัน เป็นกล้วยไม้ที่สวยงามสะดุดตาทั้งลักษณะต้นและดอก ในประเทศไทยพบในป่าดิบแล้งทางภาคเหนือ

ข้อมูลจาก : หนังสือกล้วยไม้เมืองไทย

สามปอยขุนตาน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Vanda denisoniana* Bens. & Rchb. f.
ชื่อวงศ์ : ORCHIDACEAE





กล้วยไม้อิงอาศัย ขนาดกลางหรือค่อนข้างใหญ่ ขึ้นตรงหรือโค้งงอ ต้นกลมแข็ง ยาว 10-15 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางต้นประมาณ 7 มิลลิเมตร ใบขนาด 15-20x 1.6 เซนติเมตร ปลายเกือบตัดตรงหรือเว้าแหว่งไม่เท่ากัน ช่อดอกแยกแขนง ทั้งช่อยาวใกล้เคียงกับใบ มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ในประเทศไทยพบตามป่าดิบ หรือป่าเบญจพรรณในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อมูลจาก : หนังสือกล้วยไม้เมืองไทย

เอื้องกุหลาบ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Aerides crassifolia* Parish & Burb.

ชื่อวงศ์ : ORCHIDACEAE





มีคนใส่กระถางมามอบให้ตอนปีใหม่ ไม่อยากให้ทิ้งไป จึงนำมาเกาะไว้กับต้นไม้ข้างบ้าน ปรากฏว่า เติบโตดี ออกดอกงดงาม เลี้ยงง่าย เป็นกล้วยไม้ที่มีลักษณะสวยงามและดอกขนาดใหญ่ แต่ปลูกเลี้ยงให้ออกดอกได้ค่อนข้างยากในภาคกลาง ในประเทศไทยพบขึ้นตามไม้ใหญ่ในป่าดิบแล้ง หรือป่าผลัดใบเกือบทุกภาคยกเว้นภาคใต้

ข้อมูลจาก : หนังสือกล้วยไม้เมืองไทย

เอื้องคำปอน

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium dixanthum* Rchb. f.
ชื่อวงศ์ : ORCHIDACEAE





ต้นเป็นลำตรงผอม ยาว 20-40 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 6-8 มิลลิเมตร ผิวเรียบ สีมักจะเหลืองคล้ายเทียน ขึ้นเป็นกลุ่มหรือกระจุก ใบเป็นใบรูปแถบบางและแคบ ทิ้งใบก่อนมีดอก ดอกเป็นช่อดอกแบบกระจะ มี 2-5 ดอก สีเหลืองสด กลีบเลี้ยง รูปหอก กลีบดอกรูปไข่แกมรูปหอก กลีบปากเป็นทรงกลม มีความกว้างมากกว่าความยาวปลายกลีบเว้าเล็กน้อย ผิวด้านบนมีขนปกคลุมหนาแน่น มีกลิ่นหอม ออกดอกช่วงเดือนกุมภาพันธ์-ถึงมีนาคม พบในป่าดิบแล้งทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออกและภาคตะวันตก

ข้อมูลจาก : หนังสือกล้วยไม้เมืองไทย

เอื้องเงินแดง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium cariniferum* Rchb. f.
ชื่อวงศ์ : ORCHIDACEAE





ต้นเป็นลำ สูง 15-26 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางต้น 1-1.5 เซนติเมตร ผิวเป็นร่องและมีขนละเอียดสีเทาดำกระจาย โคนต้นเรียวสอบ ช่อดอกเกิดตามข้อใกล้ยอด ก้านช่อสั้น มี 2-5 ดอก ขนาดดอก 3-4 เซนติเมตร มีกลิ่นหอมอ่อนๆ ปัจจุบันพบน้อยลงมาก ในประเทศไทยพบในป่าดิบแล้ง และป่าเบญจพรรณในภาคเหนือ

ข้อมูลจาก : หนังสือกลัวยไม้เมืองไทย

เอื้องผึ้ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium lindleyi* Steud.
ชื่อวงศ์ : ORCHIDACEAE





ต้นเป็นลำรูปรี มักจะแบนเล็กน้อย ขนาด 5-12x1.52.5 เซนติเมตร มีสันและร่องตามยาว ผิวแห้ง สีเขียวเข้ม ขึ้นเป็นกระจุกแน่น แต่ละต้นมีใบ 1 ใบที่ยอด รูปรี แผ่นใบหนาแข็งและเหนียว สีเขียวเข้ม ปลายใบแหลมมนหรือหยักเว้าตื้นๆ ช่อดอกเกิดจากข้อห้อยลงเป็นพวง ทั้งช่อขนาด 15-40x7-10 เซนติเมตร ก้านดอกผอม ยาว 3-4 เซนติเมตร ดอกขนาด 2-2.5 เซนติเมตร ดอกบานใหม่สีเหลืองอมเขียว วันต่อๆ มาสีเข้มขึ้นจนเป็นสีเหลืองอมส้ม ดอกบานทนประมาณ 1 สัปดาห์ มีกลิ่นหอมอ่อนๆ เอื้องผึ้งเป็นกล้วยไม้ที่สวยงามมากทั้งลักษณะต้น ใบ และช่อดอก ซึ่งมีดอกไม่แน่นจนเกินไปและพลิ้วไหวได้ง่าย เป็นที่นิยมปลูกกันทั่วไปโดยเฉพาะในภาคเหนือ

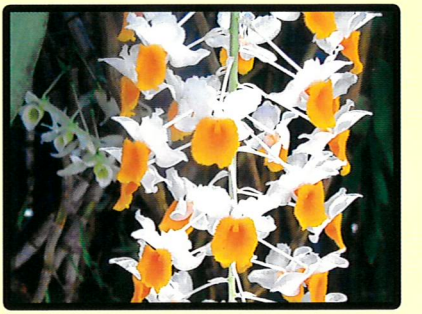
ข้อมูลจาก : หนังสือกล้วยไม้เมืองไทย

เอื้องมอนไข่

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium thyrsiflorum* Rchb. f.

ชื่อวงศ์ : ORCHIDACEAE





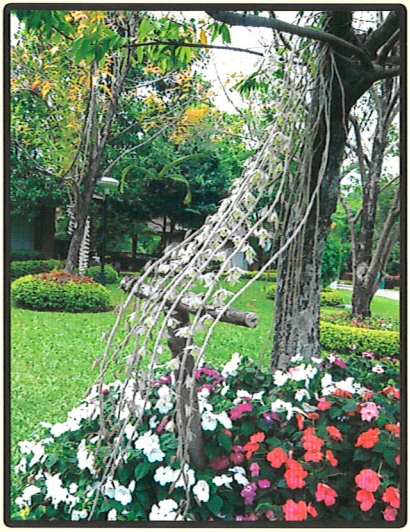
ต้นสีเขียวเข้มหรือเขียวอมน้ำตาล เป็นลำกลมหรือเกือบกลม ยาว 25-50 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง 1.5-1.8 เซนติเมตร ใบเกิดใกล้ยอด มี 3-5 ใบรูปกลมรีหรือรูปรี แผ่นใบค่อนข้างหนาและเหนียวคล้ายหนัง สีเขียวเข้ม ผิวมัน ช่อดอกเกิดใกล้ยอดเป็นพวงห้อยลง ขนาด 18-30x7-12 เซนติเมตร ดอกในช่อค่อนข้างแน่น ก้านดอกยาว 4-5 เซนติเมตร ขนาดดอก 2.5-3 เซนติเมตร ดอกบานเกือบพร้อมกันทั้งช่อและทนประมาณ 1 สัปดาห์ ชื่อ “มอนไข่” หรือ “ม่อนไข่” มาจากคำชาวเหนือ ซึ่งแปลว่า ไข่แดงที่ต้มสุกแล้ว ซึ่งจะคล้ายลักษณะดอกที่มีกลีบขาวและกลีบปากกลมเหลือง เป็นกล้วยไม้ขนาดค่อนข้างใหญ่ที่สวยงามมาก ในประเทศไทยพบในป่าดิบที่สูงจากระดับน้ำทะเล 1,000 เมตรขึ้นไปทางภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อมูลจาก : หนังสือกล้วยไม้เมืองไทย

เอื้องล่องแล่ง

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium aphyllum* (Roxb.) C.E.C. Fisch.
ชื่อวงศ์ : ORCHIDACEAE





ต้นเป็นลำผอม ยาวได้ถึง 100 เซนติเมตร ส่วนปลายเรียว ออกมาคราวละหลายลำต้น เส้นผ่านศูนย์กลางต้น 0.5-1 เซนติเมตร ใบรูปไข่แกมรูปรี ขนาด 5-7x2-2.5 เซนติเมตร ปลายแหลมมน แผ่นใบบางและร่วงก่อนถึงฤดูดอก ดอกเกิดตามข้อ ข้อละ 1-2 ดอก เกือบตลอดต้น ขนาดดอก 3-4 เซนติเมตร กลิ่นหอมอ่อนๆ เป็นกล้วยไม้ที่สวยงามและปลูกเลี้ยงให้ดอกได้ดีในทุกภาค

ข้อมูลจาก : หนังสือกล้วยไม้เมืองไทย

เอื้องแววมยุรา

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium fimbriatum* Hook.
ชื่อวงศ์ : ORCHIDACEAE





ต้นเป็นลำกลม ยาว 50-100 (ถึง 150) เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลาง ต้น 1-1.5 เซนติเมตร ผิวต้นเป็นสันและร่องตื้น ใบรูปรีแกมรูปใบหอก แผ่นใบค่อนข้างบาง ช่อดอกเกิดจากข้อใกล้ยอดของต้นที่ทิ้งใบ เป็นพวงห้อยลง ดอกในช่อค่อนข้างดก ประมาณ 12-20 ดอก ดอกบานทนประมาณ 1 สัปดาห์ ฤดูดอก มีนาคม-พฤษภาคม ในประเทศไทย พบในป่าดิบแล้งและป่าผลัดใบทางภาคเหนือ และภาคตะวันตก

ข้อมูลจาก : หนังสือกล้วยไม้เมืองไทย

เอื้องสายสามสี

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Dendrobium crystallinum* Rchb. f.

ชื่อวงศ์ : ORCHIDACEAE





ต้นเป็นลำผอม ยาว 30-60 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางต้น 6-7 มิลลิเมตร ผิวเป็นร่องตามยาว ขึ้นเป็นกอห้อยลง ข้อมีโคนกาบใบเหลือติดอยู่ มักจะทิ้งใบก่อนฤดูดอก ดอกเกิดตามข้อเป็นช่อสั้นๆ ช่อละ 1-3 ดอก กลีบขาวปลายสุดม่วง โคนกลีบปากแคบและห่อตรงกลางสีเหลือง สีเหลืองสด ฝาครอบอับเรณูมีตุ่มเล็กๆ ใส ปลายแหลมมองดูคล้ายผลึกแก้ว ในประเทศไทยพบเกือบทุกภาคยกเว้นภาคใต้

ข้อมูลจาก : หนังสือกล้วยไม้เมืองไทย

ไอยเรศ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Rhynchostylis retusa* (L.) Blume
ชื่อวงศ์ : ORCHIDACEAE





ต้นมักจะเอนห้อยลงเล็กน้อย รากยาว ใบผอมยาว ขนาด 15-30x1.5-2 เซนติเมตร แผ่นใบไม่หนามาก แต่เหนียว ปลายหยักเว้า เรียงตัวสลับซ้ายขวา ช่อดอกห้อยลงยาวใกล้เคียงกับความยาวของใบ ต้นที่ปลูกไว้ช่อดอกยาวประมาณ 30 เซนติเมตร ดอกในช่อเรียงเป็นระเบียบคล้ายพวงมาลัย ขนาดดอก 1.5-2 เซนติเมตร กลิ่นหอมคล้ายช้างกระ ดอกบานทนเป็นสัปดาห์ ปลูกเลี้ยงง่ายเช่นเดียวกับช้างกระ พบทุกภาคในประเทศไทย

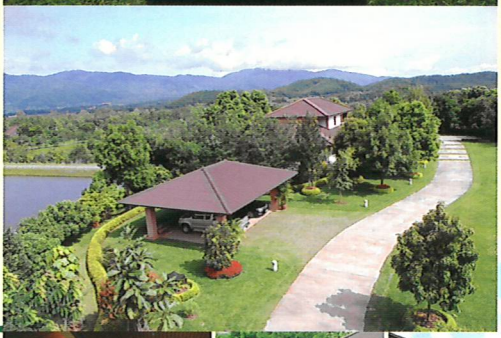
ข้อมูลจาก : หนังสือกล้วยไม้เมืองไทย





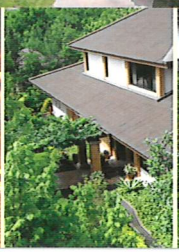






รอบบ้าน







มิถุนายน 2546



มุมมองจากด้านหน้าบ้าน



บันไดหน้าบ้าน

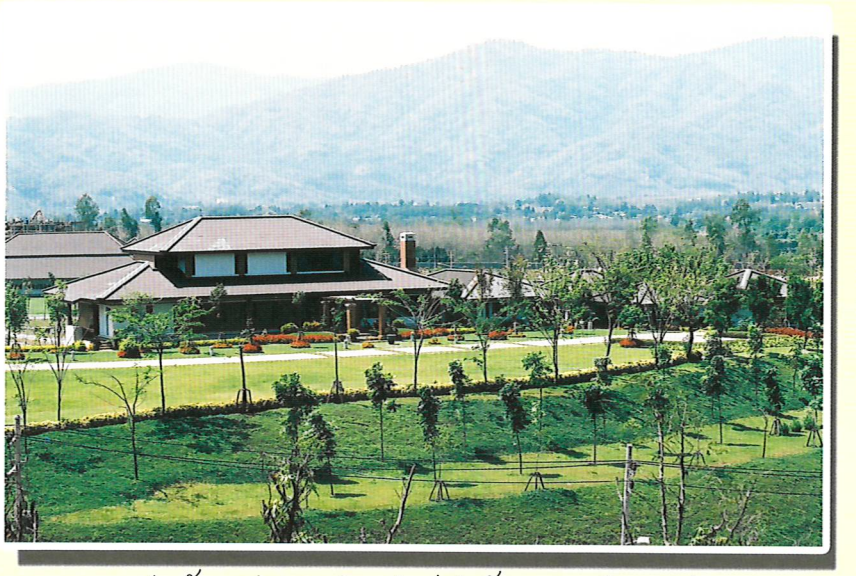
กุมภาพันธ์ 2547





หน้าบ้านมีสระน้ำขนาดใหญ่

มีนาคม 2548



บ้านนี้ทางเข้ามี 2 ด้าน ด้านที่เห็นนี้ความจริงเป็นหลังบ้าน



ทางเข้าหลังบ้านซึ่งใช้เป็นทางเข้าหลัก

มีนาคม 2548

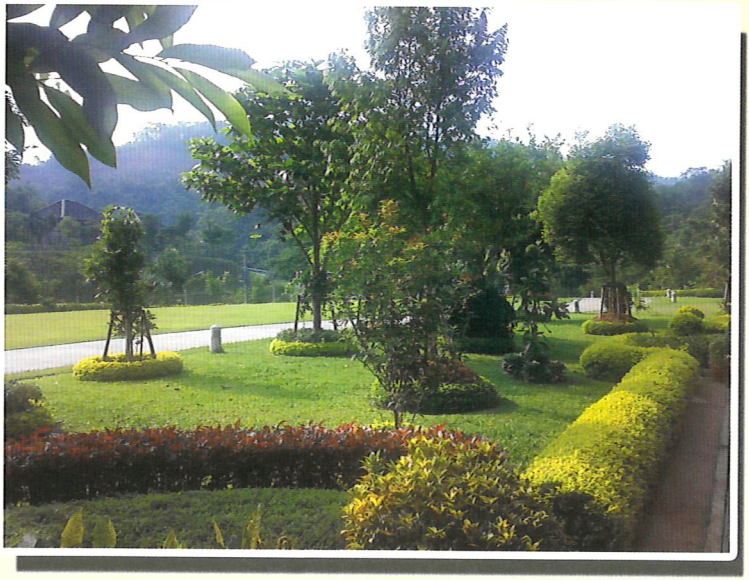


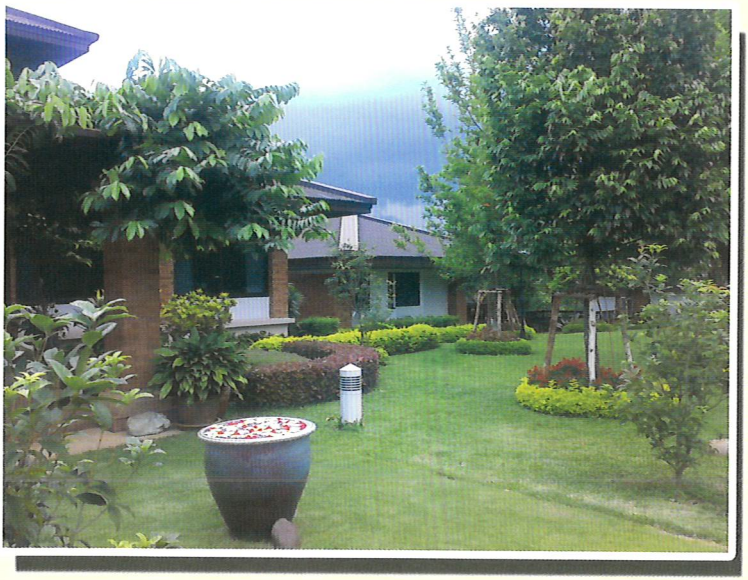
อีกมุมมอง เมื่อบ้านเสร็จได้ 6 เดือน



ยามพลบค่ำ

มุมต่างๆ ซุ้มไม้ ซุ้มหิน ปี 2552





มุมมองจากหน้าต่างห้องพัก ชั้นบนของบ้าน มกราคม 2552





ซ่มไม้ ซ่มซื่น รอบบ้าน ปี 2552



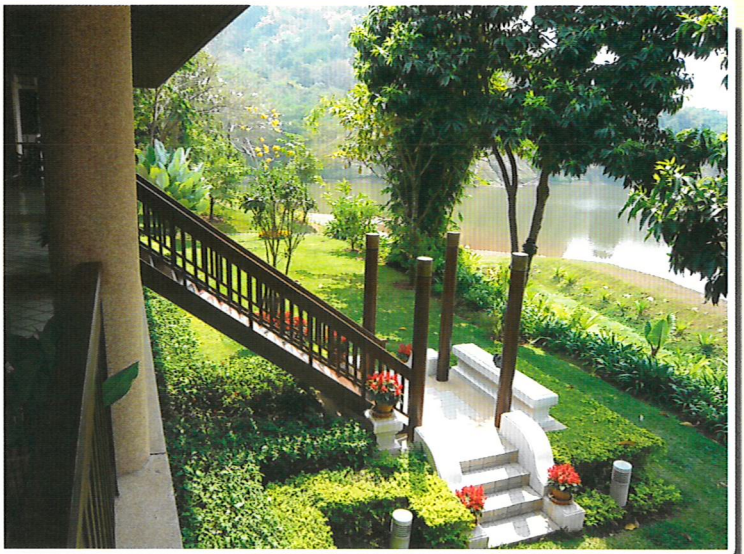


ต้นไม้สองฤดู ฤดูฝน-ฤดูหนาว ให้ความงดงามที่ต่างกัน ปี 2552





ใบไม้ร่วง



บันไดหน้าบ้าน



หน้าบ้าน



อำปีคู่



เฮือนพักแขก

มิถุนายน 2552





บริเวณรอบบ้าน

มิถุนายน 2552

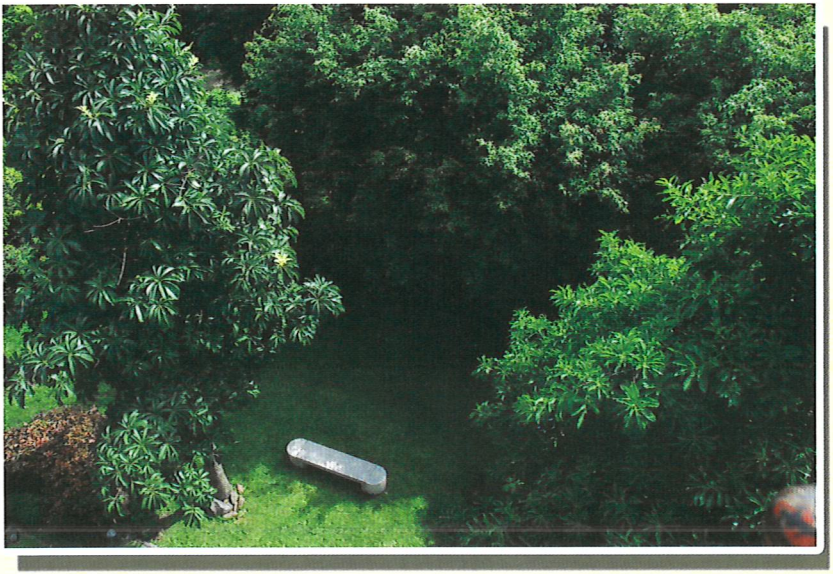




ทางเข้าบ้าน

มิถุนายน 2552





บริเวณรอบบ้าน

มิถุนายน 2552





ไม้รอบบ้าน

มิถุนายน 2552

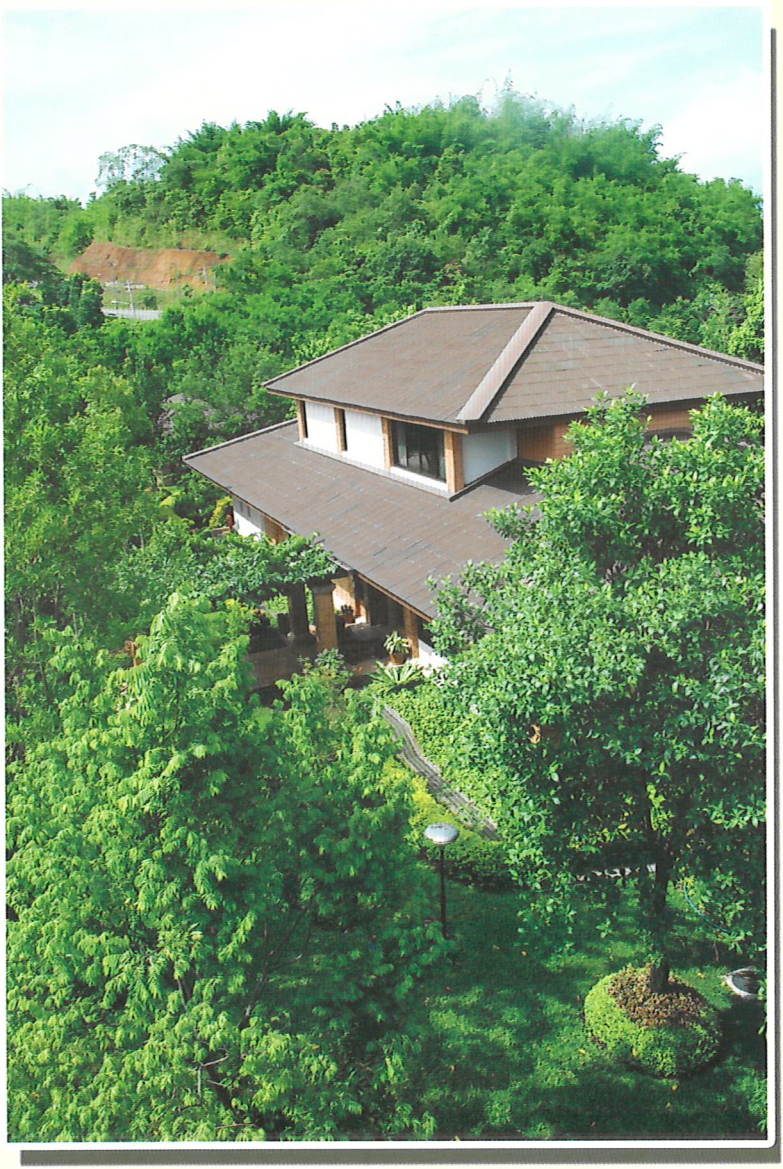




ซอยศาลาพักผ่อน



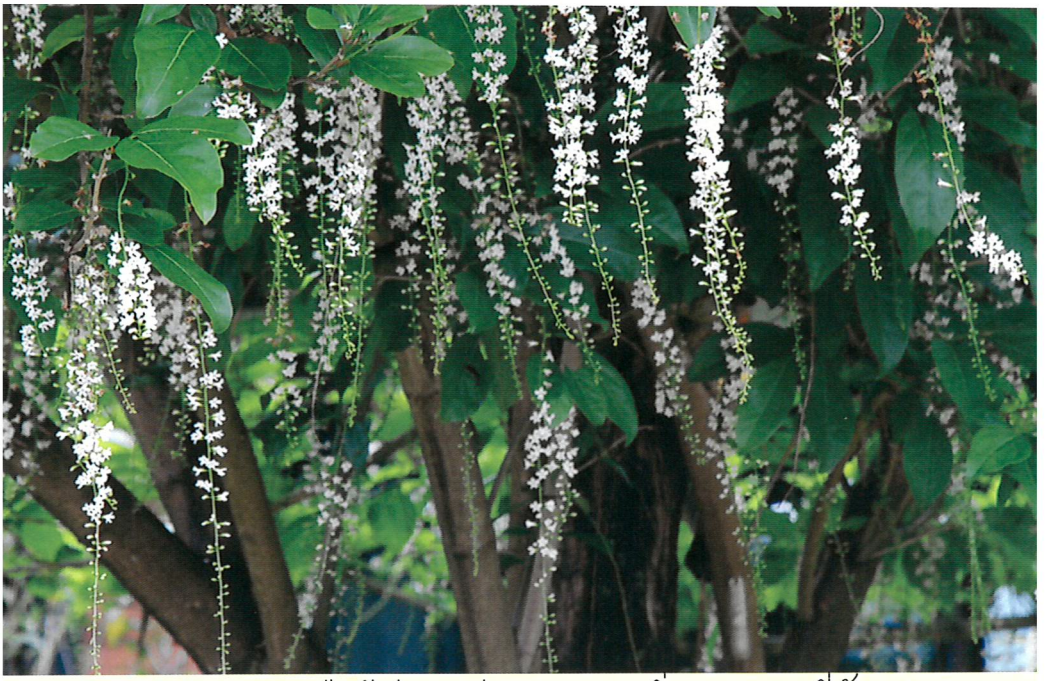
ทางเดินระหว่างเรือนพักของศาลาพักผ่อน







สีสันสดใสและฉัดฉ้านของใบด่นโกสน



ความงดงามของบุหงาส้าหลี ต่างเวลาต่างฤดูกาล และกลิ่นหอมของดอกที่เย้ายวน






“ร่มรื่น ร่มเย็น ชอบบ้าน”


“นกชอบบ้าน”



บรรณานุกรม

บุษบา จังพานิชย์กุล. (2549). ไม้สิริมงคล. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักงานพิมพ์คอมม่า จำกัด.

ปิยะ เฉลิมกลิ่น. (2549). พรรณไม้ดอกหอมพื้นเมืองที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงเทพ (1984) จำกัด.

ปิยะ เฉลิมกลิ่น. (2550). ไม้ดอกหอม ฉบับปรับปรุงและเพิ่มเติม. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

ปิยะ เฉลิมกลิ่นและคณะ. (2549). หอมกลิ่นดอกไม้ในเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงเทพ(1984) จำกัด.

พรรณเพ็ญ ฉายปรีชา. (2547). พรรณไม้เพื่อการตกแต่ง. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บ้านและสวน.

เพ็ญนภา ทรัพย์เจริญ, บรรณาธิการ. (2547). ผักพื้นบ้านภาคเหนือ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นนทบุรี: ศูนย์พัฒนาตำราการแพทย์แผนไทย สถาบันส่งเสริมการแพทย์แผนไทย มูลนิธิการแพทย์แผนไทยพัฒนา.

มหาวิทยาลัยมหิดล. คณะเภสัชศาสตร์ ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์. (2538). สยามไภษัชยพฤกษ์: ภูมิปัญญาของชาติ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

มหาวิทยาลัยมหิดล. คณะเภสัชศาสตร์ ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์. (2539). สมุนไพรพื้นบ้านล้านนา. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

มหาวิทยาลัยมหิดล. คณะเภสัชศาสตร์ ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์. (2543). สารานุกรมสมุนไพร: สมุนไพรสวนสิริรุกขชาติ (เล่ม 1). (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

มหาวิทยาลัยมหิดล. คณะเภสัชศาสตร์ ภาควิชาเภสัชพฤกษศาสตร์. (2543). สารานุกรมสมุนไพร: สยามไภษัชยพฤกษ์ (เล่ม 2). (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

มูลนิธิสวนหลวง ร.9. (2530). พรรณไม้ในสวนหลวง ร.9. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิฯ.

วชิรพงศ์ หวลบุตตา. (2542). ไม้ต้นประดับ (เล่ม 1). กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

วชิรพงศ์ หวลบุตตา. (2542). ไม้ต้นประดับ (เล่ม 2). กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.



บรรณานุกรม

วีระชัย ณ นคร, ปราณี เอื้อชูเกียรติ, บรรณาธิการ. (2547). สวนสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

เอื้อมพร วีสมหมาย และปณิธาน แก้วดวงเทียน. (2547). ไม้ป่ายืนต้นของไทย (เล่ม 1). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เอชเอ็นกรีป จำกัด.

อบฉันท์ ไทยทอง. (2543). กล้วยไม้เมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

เอกสารออนไลน์

"กระดาดดำ." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://www.rspg.or.th/plants_data/plantdat/araceae/xnigru_1.htm

"กล้วยผา." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://palungjitrescuedisaster.com/wiki/index.php/%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B9%89%E0%B8%A7%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B8%A5

"กล้วยส้ม." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://www.doae.go.th/library/html/detail/banana/page91.html

"กล้วยหอมสั้น." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php/%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B9%89%E0%B8%A7%E0%B8%A2#.E0.B8.81.E0.B8.A5.E0.B9.89.E0.B8.A7.E0.B8.A2.E0.B8.AB.E0.B8.AD.E0.B8.A1.E0.B8.AA.E0.B8.B1.E0.B9.89.E0.B8.99

"ก้ามกุ้งสีทอง." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://agkc.lib.ku.ac.th/plantwebsite/webpage/Shrubs/%E0%B8%81%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%81%E0%B8%B8%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B8%AA%E0%B8%B5%E0%B8%97%E0%B8%AD%E0%B8%87.html

"เกาลัด." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://www.kepu.net.cn/english/banna/orchistree/orc04.html

"ไก่ฟ้า." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=pinnjung&month=04-2009&date=12&group=16&gblog=2

"ขิงแดง." (2551). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://www.wangtakrai.com/panmai/detail.php?id=45



บรรณานุกรม

"ข้าหลวงหลังลาย." (2551). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
http://guru.sanook.com/pedia/topic/%E0%B8%82%E0%B9%89%E0
%B8%B2%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%A7%E0%B8%87%E0%B8%
AB%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%A5%E0%B8%B2%E0%B8%A2/

"จั๋ง." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://www.maipradabonline.com/maipradabex/jung.htm

"ชมพู่น้ำดอกไม้." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
http://www.rspg.or.th/plants_data/plantdat/sterculi/

"ชบา." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
http://agkc.lib.ku.ac.th/plantwebsite/webpage/
Shrubs/%E0%B8%8A%E0%B8%9A%E0%B8%B2.html

"ซิการ์." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
http://emeviaaveotvioi.43.gs/cgi-bin/
main/2007/description.asp?barcode=9789742892036

"เทียนฝรั่ง." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
http://thaispecial.com/bookshop/newbookpreview.asp?booklist=9747751569

"ประดู่ส้ม." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://www.pangfan.org/pnocPlant/pnocplant.html

"ปอหูช้าง." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
http://www.rspg.or.th/plants_data/plantdat/sterculi/paceri_1.htm

"ปัตตาเวีย." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
http://agkc.lib.ku.ac.th/plantwebsite/webpage/Shrubs/
%E0%B8%9B%E0%B8%B1%E0%B8%95%E0%B8%95%
E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%A7%E0%B8%B5%E0%B8%A2.html

"บานบุรีเหลือง." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://flower-yao.blogspot.com/2007/09/1.html

"ผักบุ้งฝรั่ง หรือมอร์นิ่งกลอรี่." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
http://www.arunsawat.com/board/index.php?topic=7865.0



บรรณานุกรม

"พลูด่าง (ใบเล็ก)." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
http://www.thaigoodview.com/library/
studentshow/2549/m6/BotanicalGarden/ploodang.html

"พวงไข่มุก." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
http://us.geocities.com/flowerthai/flower/content/f103.htm

"รักแรกพบ." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก http://content.tarad.com/?p=1353

"ส้มจี๊ด." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AA%E0%B9%89%
E0%B8%A1%E0%B8%88%E0%B8%B5%E0%B9%8A%E0%B8%94

"หมากเหลือง." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
http://agkc.lib.ku.ac.th/plantwebsite/webpage/Palms/
%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B9%80
%E0%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B7%E0%B8%AD%E0%B8%87. html

"หลิวไต้หวัน." (2551). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
http://agkc.lib.ku.ac.th/plantwebsite/webpage/Groundcovers/%E0
%B8%AB%E0%B8%A5%E0%B8%B4%E0%B8%A7%E0%B9%84%E0%B8%
95%E0%B9%89%E0%B8%AB%E0%B8%A7%E0%B8%B1%E0%B8%99.html

"เหลืองอินเดีย." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=
endless9&month=012009&date=17&group=20&gblog=2

"อะโวคาโด." (2552). [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก
http://www.rdi.ku.ac.th/Techno_ku60/res-15/index15.htm

